

TopCamper

magazine

2014-modellen in Düsseldorf ● beursagenda ● wijnbouwers in de Elzas ● nieuwe campers van LMC, Bürstner, Rapido, Hymer, Adria ● parttime overwinteren in Spanje ● met een nieuwe Knaus naar Italië ● Palladium: liner op maat ● win de nieuwe ANWB Campinggidsen ● reisinspiratie: de Friese Elfsteden, Zuid-Afrika, IJsland, Noord-Rusland ● techniek: stroomsystemen ● camperplaatsen

ISBN 978-90-817227-4-2

9 789081 722742 >

nr 6 ● december 2013 ● € 7,95

Imagination becomes reality

Eens droomde u van een luxe motorhome dat compleet exclusief was. Een motorhome dat volledig werd ontworpen op basis van uw individuele wensen. Met de hand gebouwd en high-end in elk aspect, in elk detail. Vandaag is deze droom werkelijkheid geworden. Wat een prachtige reizen liggen er in het verschiet...

Met Palladium introduceren wij met trots een nieuw merk in de wereld van handgemaakte luxe motorhomes.

Rene van Venrooij

WWW.PALLADIUMBYVANVENROOY.COM

BY VAN VENROOY

coverfoto: een Bürstner Nexxo in 55-jubileum-uitvoering in de Provence

TopCamper magazine is een tijdschrift voor liefhebbers van kampeerauto's in het hogere segment.

www.top-camper.eu

Uitgegeven door
4CMedia b.v.
Postbus 16
4890 AA RIJSBERGEN
tel. 076 596 54 16

Uitgever
Arian Bossers
uitgever@top-camper.eu

Hoofdredacteur
Harry Schuring
h.schuring@top-camper.eu

Redactieadres
Suezkade 62
2517 BW DEN HAAG
redactie@top-camper.eu

Aan dit nummer werkten o.a. mee
BrandPublishers, Caroline Bier, Dicky Blankestijn, Reinout Burgers, CamperCaKe, Marga Feenstra, Bartho Hendriksen, Joost van Roosmalen/Culinaire Saisonier, Jos van de Wiel

Vormgeving
Walter Bouwman, Hans de Vries
Giesbers Communicatiegroep, Velp

Druk
Koninklijke BDU Grafisch Bedrijf B.V., Barneveld

Oplage
10.000 exemplaren

Abonnementen
De prijs voor een introductie-abonnement bedraagt € 14,95 (3 uitgaven). Losse verkoop € 7,95
Voor buitenlandse abonnees kunnen andere voorwaarden gelden.

Abonnementenadministratie
Publish Impuls
Postbus 2238
5600 CE EINDHOVEN
088 226 66 17
abonnee@top-camper.eu

Adverteerders
Publish Result – Bert Bourgonje, salesmanager
tel. 088 644 06 00
mob. 06 51 83 49 07
verkoop@top-camper.eu

Verantwoordelijkheid
TopCamper magazine wordt met veel zorg samengesteld. Fouten kunnen echter niet geheel worden voorkomen. Uitgever noch redactie aanvaarden verantwoordelijkheid voor eventuele onvoorziene gevolgen van onvolkomenheden. Niets uit deze uitgave mag op welke wijze dan ook worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

© 2013 TopCamper magazine
Alle rechten voorbehouden

ISBN 978-90-817227-4-2

TUSSEN MOERMANSK EN KAAPSTAD

Het gaat goed met TopCamper magazine, we constateren een voorzichtige groei. Dat is mooi in deze economisch zware tijden. Natuurlijk is de crisis in Nederland nog niet voorbij, maar alleen al door de positieve signalen die sinds de zomer druppelsgewijs tot ons komen, krijgen veel mensen de neiging om wat positiever te gaan denken.

Positief was ook de stemming op de Caravon Salon in Düsseldorf dit najaar. Deze toonaangevende beurs, waar het voor minstens tweederde deel om campers draait, sloot af met betere cijfers dan in 2012. Meer bezoekers en ook meer transacties. Dealers en importeurs lieten weten betere zaken te hebben gedaan dan het jaar ervoor. Camperfabrikanten deden de laatste jaren wat rustiger aan met nieuwe ontwikkelingen. Dat er toch noviteiten waren te zien op de beurs toont het vertrouwen dat er is in de markt. Behalve een impressie van de beurs vindt u in dit nummer dan ook maar liefst vijf portretten van 2014-modellen.

Tijdens de beurs in Düsseldorf werd een nieuwe smartphone-app gelanceerd, een handig zoekstelsel met informatie over bijna duizend campermodellen; u leest er meer over in de rubriek Boeken/Sites/Apps. Daar worden ook nieuwe wijn-apps besproken, heerlijk voor de 'donkere dagen'. Over het gebruik van apps willen we u overigens een paar vragen stellen. Wij zijn benieuwd of onze lezers apps, websites en boeken gebruiken als ze op zoek zijn naar een plek om te overnachten of een vakantiebestemming. Op bladzijde 75 leest u er meer over.

Natuurlijk gaat niet het hele nummer over campers. We hebben weer enkele mooie reisverhalen, zoals een speciaal voor TopCamper samengestelde camperroute door Zuid-Afrika. Onze Nederland-specialist leidt u langs de Elf Steden van Friesland, een van onze lezers vertelt over haar reis door IJsland en een andere lezer doet verslag van de eerste reis met zijn splinternieuwe integraalcamper naar Italië en Frankrijk. Voor wie de Noordkaap afgezaagd vindt is er een stoer verhaal over een reis door het noorden van Rusland. En voor wie niet de hele winter naar het warme zuiden kan, hebben we wat tips voor parttime-overwinteren.

Laat ons gerust weten wat u er van vindt.

Harry Schuring
hoofdredacteur

18

Een warm gevoel bij IJsland

Dicky en Evert Blankestijn waren in de zomer van 2013 voor de derde keer in IJsland, met hun eigen camper wel te verstaan.

Avontuur in Noord-Rusland

Caroline Bier is eigenaar van twee reisorganisaties. Met liefde zet zij zelf de reizen uit die later in het programma komen. Wij volgen haar bij de opzet van een stoere camperreis richting Moermansk.

36

44

Rondreis door drie Kaaprovincies

Vele jaren woonde en werkte Reinout Burgers (als touroperator) in Zuid-Afrika. Voor TopCamper magazine stelde hij een camperroute samen van ongeveer een maand, door de schitterende diversiteit van de drie Kaaprovincies.

Palladium by Van Venrooy

Hoe kun je je eigen grote, luxe camper laten bouwen? Rene van Venrooy, importeur en gespecialiseerd voertuigbouwer in Oss, vertelt over de op maat gemaakte liner Palladium.

72

EN VERDER:

7 Caravan Salon in Düsseldorf

Impressie van de belangrijkste camperbeurs van Europa, waar 'compact' een trend bleek.

12 Campernieuws

LMC Explorer I 595 SportLine

15 Agenda

In de komende maanden zijn er veel interessante camperbeurzen.

16 Campernieuws

Bürostner Viseo I 700

26 Campernieuws

Adria Coral Plus 670 SL

28 Met een nieuwe Knaus naar het zuiden

Na drie eerdere campers werden Jos en Marina verliefd op een Knaus Sky i; die had alles wat ze van een camper verwachtten. Ze vertellen over de maidentrip naar het Gardameer en de Côte d'Azur.

34 Campernieuws

Hymer B 678

42 Campernieuws

Rapido 640

53 Parttime overwinteren

Door slim gebruik te maken van (goedkope) vluchten kun je pendelen tussen Nederland en het warmere zuiden van Europa. Je camper stal je daar.

59 Varia

Korte berichten over hoofd- en bijzaken.

64 In het spoor van de Elfstedenrijders

Bartho Hendriksen laat zien hoe je de 'Tocht der tochten' ook met de camper kunt volgen. Historische stadsgezichten, veel water, sappige weiden en allerlei streekeigens in dit exotische stukje Nederland.

75 Hoe zoekt u een camperplek uit?

Dat willen we graag van u weten. Uw moeite kan worden beloond met een set splinternieuwe campinggidsen.

77 Boeken, sites en apps

Mooie boeken, leuke sites en handige apps.

81 Camperplaatsen

Nieuwe rubriek met deze keer Zweden, Luxemburg en het Aostadal.

85 Wijn zonder valse expressies

Twee biologisch werkende wijnbouwers in de Elzas aan het woord.

1958
2013

55 YEARS
JAHRE

Nexxo "fifty-five": **67.030,- EUR***

Ixeo time "fifty-five": **68.040,- EUR***

LEEF JE DROOM!

Ontdek de wereld op fascinerende routes. Nu is de gelegenheid gunstig, om de droom van mobiele vakanties te verwezenlijken. Exclusief voor ons 55-jarig jubileum bieden wij u nu vier van onze bestsellers aan in een bijzonder attractieve, complete uitrusting voor een absolute voordeelprijs.

Stap in en beleef de complete veelvoud bij alle deelnemende dealers of op Internet:

www.buerstner.nl/fifty-five

Uw prijsvoordeel bedraagt tot 9.589,- EUR ten opzichte van gescheiden bestelling.

De "fifty-five" edition standaard uitrusting (uittreksel):

2,3 l motor (130 pk) • TOP-navisysteem van Zenec • achteruitrijcamera • Premium opbouwdeur XL (extra breed) • LED dagrijlicht • aluvelgen • cruise control • ESP • ASR • luifel • airco cabine • lederen stuur • luxe dashboard • 160 l koelkast • en nog veel meer ...

*Vrijblijvend adviesprijs voor het edition model in Nederland, af fabriek incl. 2% BTW en BPM. Alleen zolang voorraad strekt.

Bürstner Nederland B.V. • info@buerstner.com • www.buerstner.nl

bürstner

Grenzenlos wohlfühlen

DE CARAVAN SALON IN DÜSSELDORF

Compact is in en leds ook

‘Düsseldorf’ is al jaren de belangrijkste beurs met campers en caravans in Europa. Voor Nederlanders is de beurs niet ver weg, best handig nu de jaarlijkse najaarsbeurs in Utrecht is vervallen. Verscheidene exposanten zagen een duidelijke groei in het aantal Nederlandse bezoekers. Trends voor campers op de beurs: lichter en smaller of compacter, meer groei bij de kleinere modellen en de ‘instapmodellen’.

Tekst en foto's: Harry Schuring

Op de camperplaats van de beurs staan duizenden campers gemoedelijk in ruime rijen; een toepasselijke ontmoetingsplek voor vrienden- en merkenclubs

Hoe dan ook, de Caravan Salon in september trok zes procent meer bezoekers dan vorig jaar – 175.000 in totaal. De beurs is een afspiegeling van de Duitse markt: ruim zestig procent van de geshowde kampeervoertuigen is een camper, de rest zijn caravans. Nederland kent een heel andere markt dan de andere Europese landen. Tien jaar geleden was de verhouding verkochte campers ten opzichte van caravans ongeveer 1:20, nu is dat 1:6 of 7.

Budgetmerken en ‘instapmodellen’

Al langer hebben de makers van gerenommeerde merken een submerk in de lagere prijsklassen, denk aan Carado van Hymer of Sunlight van Dethleffs. De crisis die in veel Europese landen al jaren aanhoudt, en ook nog niet snel voorbij lijkt te zijn, versterkt die trend. Adria begon een jaar of wat geleden met Sun Living campers. In Düsseldorf beleefde Forster zijn première, een budgetmerk van EuraMobil. Campers van deze submerken zijn niet slechter, eerder eenvoudiger, meer value for money. Die instapseries blinken meestal niet uit in kostbare innovaties, die worden voor het

Voor een beetje nostalgie kun je bij onze oosterburen goed terecht; op het terrein tussen de hallen was veel bijzonders te zien

Parkeerplaats P1 van de Messe is ingericht als camperplaats en heeft door de bomen bijna iets idyllisch

Woestijncamper Atacama 5800 van Action Mobil: 6 cilindres, 10 l., 440 pk, 2100 Nm, gewicht 14.300 kg, verbruik 1 op 4, 520 l. watertank, 800 l. dieseltank

Veel bekijks trok Dethleffs nieuwe Evan (spreekt uit 'i-ven'), een integraal op bijna busformaat: 5,65 lang en 2,15 breed, met hefbed, hefbed, achterdeur en geïntegreerde luifel; weegt circa 2600 kg

Het eikenhout in deze Vario Perfect 1100 liner (vanaf € 365.110) is onbewerkt en ongeveer 250 jaar oud (foto fabrikant)

Boven: in de Chausson Sweet Maxi zit je, met de grote zijdeur open, half buiten; deze uitvoering heeft ook een 'eilandkeuken' Onder: de houten camperopbouw, op een Mercedes, van het Nederlandse merk Tonke trok veel aandacht

hoofdmerk ontwikkeld. Beproefde techniek dus en geen spectaculair design. Daarnaast lijkt er bij de gerenommeerde merken ook meer aan de onderkant van de prijslijst bij te komen dan in de hogere prijsklasse, kijk naar merken als Morelo en Carthago.

Compact

Dat leek wel het toverwoord dit jaar in Düsseldorf. Enerzijds wordt fors reclame gemaakt met smallere modellen – de Viseo van Bürstner is nu 2,20 m in plaats van 2,30, de nieuw ontwikkelde Evan van Dethleffs is 2,15 m breed en de nieuwe C-Compactline van Carthago meet slechts 2,12 m. De Exsis i van Hymer is niet meer of minder dan de compacte broer van de B-klasse. Of deze versmalde modellen het op den duur zullen redden, valt te bezien. Als je iets compacts wilt, kun je ook gewoon een buscamper kopen; of is dat te simpel gesteld?

Werken op en aan de beurs

Het merk dat de meeste campers verkoopt, in Duitsland, in Nederland en in heel Europa, is Hymer. Als enige fabrikant bezet Hymer een complete hal op de beurs in Düsseldorf. Het aantal caravans dat wordt getoond is met 23 gelijk aan vorig jaar. Bij de campers, de grootste moot op de beurs, heeft Hymer wat meer naar bewegingsruimte gekeken. Tussen de 48 campers die er vorig jaar stonden, vond de bezoeker niet altijd gemakkelijk de weg. Marketingdirecteur Markus Horn: 'Iets minder campers maakt de hal luchtiger en de oriëntatie gemakkelijker'. Bij Hymer is een team van vijf mensen permanent bezig met beurzen; dat zijn er zo'n zestien per jaar maar deze Caravan Salon wordt toch algemeen als veruit de belangrijkste gezien.

Een van de belangrijke merken in het hogere segment, het eveneens Zuid-Duitse Carthago, ziet de Düsseldorf Caravan Salon ook als 'onmisbaar'. Het merk maakt veel kosten voor onder meer standhuur, standbouw en overnachtingen van de tientallen medewerkers op de beurs. Dat zijn eigen medewerkers uit de fabrieken rond Ravensburg en dealers elders uit Duitsland.

Bij diverse merken zijn overigens ook Nederlandse dealers aanwezig op de stand van hun merk. Niet zelden nodigen zij hun Nederlandse klanten uit naar Düsseldorf te komen om een nieuw model te bekijken.

De nieuwe Carthago C-Compactline, een integraalcamper van 6,4 tot 7,2 m lang: compact en 'ultra-lichtgewicht', zonder de spiegels 2,12 m breed

Dit is geen chalet in de Alpen maar een camper; deze skihut-conceptstudie van EuraMobil stond pontificaal op de beurs om reacties van het publiek te kunnen testen (foto fabrikant)

De Sky i Plus is het nieuwe topmodel van Knaus; het is een luxere uitvoering – meer hout en staal bijvoorbeeld van de al langer bestaande Sky i

Serieuzer is de ontwikkeling naar lichtere materialen, dat geldt voor chassis, motoren maar ook voor wanden en andere opbouwelementen als bodem en dak en niet te vergeten de kastdeurtjes binnen. Belangrijkste drijfveer van de fabrikanten is een zo groot mogelijke kampeerauto bouwen die nog wel met een 'klein' rijbewijs bereden mag worden, de befaamde 3,5-ton-grens. Uiteindelijk moet deze ontwikkeling toch ook kunnen leiden tot een geringer brandstofverbruik met minder schadelijke uitstoot voor de gemiddelde camper en lagere kilometerkosten voor de berijder.

Op caravangebied was de windtunnel-gemodellerde Caravisio van Knaus de absolute blikvanger; in deze conceptstudie allerlei innovaties zoals de achterklep die een veranda wordt en de bediening van zowat alles op je smartphone

Led-verlichting

Een hot issue, je wordt er mee overladen. Er zitten goede kanten aan die ontwikkeling maar we passeerden op de beurs toch af en toe een camper die door enorme series led-lampen doet denken aan een kermiswagen. Het lijkt erop dat de esthetische kant van het grootschalig toepassen van led-verlichting nog even niet aan de beurt is, uitzonderingen daargelaten natuurlijk. Met leds is van alles mogelijk zonder dat het veel duurder wordt; dus zie je bijvoorbeeld in het interieur dat bepaalde verlichting behalve geel/wit ook kan worden geschakeld in bordeelrood, zeegroen of discoblauw.

Positief aan de verledding van de kampeerauto is natuurlijk het geringere stroomverbruik, dat kan wel 70 procent schelen! Dat betekent ook dat de echte zwervers onder ons langer zonder stopcontact kunnen dan met de traditionele verlichting, meer vrijheid dus voor wie niet op campings staat. <

Ook voor vermaak en spelletjes is plaats op de grote beurs die maar liefst negen hallen beslaat

Meine Welt

Lang leve mijn camper

Met de LLT Long Life Technologie en totaal
12 jaren waterdichtheidsgarantie

Heeft ie LLT? Stel deze vraag in ieder aankoop-gesprek! Want juist bij de koop van een nieuwe camper moet u veel waarde hechten aan een lange levensduur van uw voertuig. U zult vaststellen, alleen de LMC Long Life Technologie, kortweg LLT, biedt u precies die lange levensduur en garandeert u daarbij volle **12 jaren garantie** op de waterdichtheid van uw voertuig.

LLT geldt als de meest innovatieve opbouwtechnologie in de camperbranche. In vergelijking met de traditionele opbouwwijze van vele andere fabrikanten, gebruikt LMC uitsluitend robuust GFK op het dak en onder de bodem voor goede bescherming tegen hagel en steenslag. In plaats van de gebruikelijke wandopbouw van hout en styropor scoort **LLT** met vochtbestendige materialen.

De Long Life Technologie is hand in hand met onze klanten ontwikkeld, om aan alle wensen van een lange en zorgeloze levensduur van een camper te kunnen voldoen. Ga geen onnodig risico aan. Met een **LLT** camper van LMC zit u op lange termijn aan de veilige kant.

Long Life Technologie

Sassenberg

Nog meer informatie vindt U op: www.lmc.caravan.com/technik en bij uw dealer

SPORT GEEFT REISPLEZIER

LMC Explorer I 595 SportLine

Jarenlang rolden uit de fabriek in Sassenberg bij Münster zowel LMC als T.E.C. campers van de band. Na jaren is besloten om de naam T.E.C. niet meer te gebruiken; enige uitzondering is de Franse markt. LMC bouwt campers in vele soorten en maten, van buscamper tot de zeer luxe Grand Explorer, dus voor elk wat wils, ook qua budget. Sterk punt bij LMC is de waterdichtheidsgarantie: die is op praktisch alle campers twaalf jaar, een voorbeeld voor de branche.

*Tekst en foto's:
CamperCaKe*

Bij de series Cruiser (halfintegraal) en Explorer (integraal) is keuze uit twee uitvoeringsvarianten, de SportLine en de ComfortLine. Aan de buitenkant valt het verschil in striping op, de SportLine smoelt net wat pittiger, mede door de rode accenten. Ook technisch is er onderscheid, de SportLine heeft een laag Fiat chassis, de ComfortLine staat op een AL-KO chassis. Er is een prijsverschil: bij gelijke indeling ligt de basisprijs van een SportLine-uitvoering zo'n vijftienduizend euro lager dan die van de luxere ComfortLine. Alle campers zijn leverbaar in de vier motorvarianten van Fiat Ducato. De Explorer SportLine kent vier indelingen, bij de ComfortLine vind je er vijf. De Explorer-serie pronkt in het nieuwe modeljaar met een aangepast neusje. Bij de ComfortLine is bovendien een nieuwe achterwand toegepast.

De Explorer I 595 SportLine is een camper van nog geen zes meter. Nieuwsgierig naar de mogelijkheden binnen die beperkte afmeting, namen wij een kijkje.

Exterieur/reizen

De LMC Sportline oogt modern dankzij z'n opvallende striping en witte, hangende spiegels. Groot pluspunt is het lage rijklaargewicht, dus geen noodzaak te beknibbelen op de vakantiegarderobe. Hij weegt rijklaar 2680 kg zodat er maar liefst 820 kg aan laadvermogen resteert! Via een bagageluik bereik je de opbergruimte onder het bed, voldoende voor vakantiespullen en campingmeubilair. Hier is ook de 230 Volt aansluiting gemonteerd. Erg praktisch tijdens regen en onbereikbaar voor voorbijgangers. LMC bouwt vanaf 2013 volgens de zogenaamde Long Life Technologie wat resulteert in 12 jaar waterdichtheidgarantie. Dit houdt in dat de fabrikant alle campers voorziet van een GFK (polyester) dak – geen hagelputjes dus – en een GFK bodem. De wanden bestaan uit een aluminium sandwichconstructie met PU-spanten en XPS schuimisolatie. Dit systeem is lichter dan de traditionele bouw en beschermt de camper rondom beter tegen vocht.

De LMC I 595 is standaard uitgerust met een 2.0 liter Multijet motor. Prettiger reis je met de optionele 2.3 liter Multijet motor, deze geeft net wat extra power. Een heerlijk comfortabele combinatie is de 2.3 liter Multijet 150 met automatisch schakelende versnellingsbak. Door z'n geringe lengte kun je met deze kampeerauto in steden nog prima uit de voeten; het vinden van een parkeerplek is meestal geen probleem. Ook op bergpassen is deze lengte een voordeel.

Interieur

Fris en sportief, zo komt de binnenzijde over, mede doordat de hoofdkleur van het interieur wit is. Vooral in een compacte camper zoals deze 595 geeft dit een ruimtelijk gevoel. In de zithoek kunnen vier personen verblijven en reizen. De smalle vaste tafel kun je verlengen, zodat je ook vanaf de rijdersstoel 'aan tafel' kunt eten. Ideaal is het grote opbergvak naast deze stoel, hierin verdwijnt een flinke voorraad campinggidsen en kaarten. Achter de dinettebank staat de compacte hoekkeuken waarvan ook het aanrechtblad een wit motief heeft. Met drie laden, een keukenkast onder en twee boven is er in ieder geval voldoende ruimte voor al het keukengerei. Sierlijk en tegelijkertijd praktisch is de hoge keukenkraan, zelfs een emmer past eronder. Leuk detail is het analoge wandklokje. De dubbele koel-/vriescombinatie staat naast de toegangsdeur, tegenover de keuken. Het is prettig als je onderweg over voldoende koelruimte beschikt. En omdat het met een camper van deze afmeting handig parkeren is, kun je de voorraad voor de deur van de supermarkt weer aanvullen. Het Franse bed staat rechts achterin de camper en heeft een goede koudschuimmatras. Trouwens, ook het hefbed boven de cabine heeft zo'n voortreffelijke matras. Boven het voeteneinde hangt, goed bereikbaar, een kleine hangkast. De douche-/toilet ruimte achterin links sluit met een stevige deur, ook in het wit. Tegen de achterwand staat de douchecabine die je afsluit met een plexiglas vouwdeur; daarvoor staat het Thetford draaitoilet. Een hoekwastafel met toiletkast maakt de 'natte cel' compleet.

Prijs-kwaliteitverhouding

De prijs van deze 'instap-integraal' van LMC is aantrekkelijk. Voor de basisprijs € 68.880 krijg je een moderne, goed uitgeruste camper. Wil je extra accessoires en wat meer luxe, tel er dan zo'n tienduizend euro bij. Denk bijvoorbeeld aan een zwaardere motor, luifel, fietsendrager en enkele pakketten. Als je de langdurige waterdichtheidgarantie en de lichte bouwwijze meerekent, dan spreek je van een goede prijs-kwaliteitverhouding. Door de lage bouw en z'n geringe afmeting is deze LMC 595 bovendien een opvallende verschijning. <

Comfort voor onderweg!

WhisperPower introduceert ORANGE

WhisperPower, producent en leverancier, van energiesystemen voor onder meer de camper en caravan, brengt een nieuwe productlijn op de markt met de naam ORANGE.

Apparaten voorzien van het dit ORANGE label zijn speciaal voor recreatieve toepassingen ontwikkeld: klein, licht, makkelijk te bedienen en zeer gunstig geprijsd.

De ORANGE productlijn bevat omvormers, portable en inbouwacculaders, omvormer/acculader combinaties, accu's, vaste toeren en variabele toeren generatoren.

Portable acculader

De WBC-Handy, is een volautomatische lader die universeel is toe te passen. De laadstroom cq de accucapaciteit kan eenvoudig worden ingesteld. Leverbare modellen: 2, 7 en 15 Ampère, voor 12 VDC accu's tot 300 Ah. Erg handig is het flitslicht dat de gebruiker waarschuwt wanneer de lader verkeerd wordt aangesloten. De lader kan als portable unit worden gebruikt maar kan ook vast worden geïnstalleerd met de meegeleverde installatie kit. De WBC-Handy is tevens voorzien van een ingebouwde zoeklamp die als zaklantaarn kan fungeren.

Omvormers

Steeds meer wil men tijdens de vakantie ook van alle gemakken van thuis voorzien zijn. Een Nespresso apparaat, elektrisch gereedschap, een flatscreen etc. Dit betekent dat het energiesysteem aan boord dan wel in de camper, caravan of vakantiehuis daaraan moet worden aangepast.

Een omvormer maakt het mogelijk om op plekken waar geen 230 V stopcontact aanwezig toch te kunnen genieten van de luxe van 230V apparatuur. Een omvormer zet de stroom uit de 12 of 24VDC uit de accu om in 230VAC. Voor gevoelige elektrische apparaten is het dan wel van belang dat de spanning een zuivere sinus is. De omvormers van WhisperPower leveren die zuivere sinus.

Omvormer/Acculader combinaties

Een omvormer/acculader combinatie, ook wel een Combi genoemd is steeds vaker de basis voor het energiesysteem aan boord, in de camper, caravan of vakantiehuis. De belangrijkste functies zijn gecombineerd in één apparaat. De Combi levert 230V sinusspanning, laadt de accu's en schakelt automatisch tussen de omvormer cq accu's en indien aanwezig de wal en/of generator.

Generatoren

WhisperPower levert de juiste elektrische stroomvoorziening voor plaatsen waar geen openbaar net aanwezig is. Onze uitgebreide range van stille dieselgeneratoren is ontworpen om op een slimme en efficiënte manier stroom te leveren. Het generatoren pakket van WhisperPower bestaat uit variabele toeren units en vaste toeren modellen.

De "one-stop-shop" benadering is uniek: WhiperPower kan alle generatorsystemen met alle noodzakelijke installatieonderdelen leveren. Dus geen zoekwerk bij verschillende winkels meer.

smart energy solutions

11-19 januari CMT Die Urlaubs-Messe, Stuttgart

CMT staat voor Camping, Motor, Touristik. Dit is Europa's grootste vakantiebeurs. Jaarlijks bieden ongeveer 1900 exposanten een overzicht van wat er er op vakantiegebied te beleven zal zijn het komende jaar en wat de trends zijn. In 2013 trok de CMT meer dan 200.000 bezoekers. Behalve vakanties is hier veel te zien op het gebied van campers en caravans. Hier worden ook nog wel eens primeurs gebracht. Op het beursterrein is ook een camperplaats.

10-18 uur, entree € 13

Landesmesse Stuttgart, bij het vliegveld

15-19 januari Vakantiebeurs, Utrecht

Vanouds is de Vakantiebeurs een leuke, gezellige en informatieve beurs met een aanbod van reizen naar en informatie over bestemmingen over de hele wereld, rond de 1400 stands. Voorheen was een deel van een hal ingeruimd voor wat caravans en campers. Nu dit najaar de Kampeer & Caravan Jaarbeurs niet is doorgedaan, is het de bedoeling om het 'segment Kampeer & Camping' uit te breiden. Er zullen dus meer campers te zien zijn dan andere jaren. Als u kort voor de beurs op www.vakantiebeurs.nl de deelnemerslijst bekijkt, ziet u wat u in de kampeerhal kunt verwachten.

10-18 uur, op vrijdag tot 21 uur; entree € 12; parkeren € 3 per uur, maximaal € 12 per dag

Jaarbeurs, Jaarbeursplein 6, Utrecht

23-28 januari Caravana, Leeuwarden

De grootste beurs op kampeergebied in Nederland, tegenwoordig. Zoals het nu lijkt, zal de helft van de ruimte aan campers worden gewijd. Tot de eyecatchers zal de Caravisio behoren, de futuristische conceptstudie van Knaus; die caravan (zie blz. 10) zal op de KCK-stand zijn Nederlandse première beleven. Tot de verrassingen op kampeergebied kan de Lamborghini-uitvoering van de Niesmann+Bischoff Arto worden gerekend.

10-18 uur, op vrijdag
tot 21 en op dinsdag
tot 17 uur; entree
€ 13,50, weekend
€ 15,50 (online
€ 11,50), parkeren € 4
per dag

WTC Expo,
Heliconweg 52,
Leeuwarden

31 januari - 2 februari Caravan & Camper Beurs, Gorinchem

Fabrikanten, importeurs en dealers tonen nieuwe campers en caravans, plus het nodige aan accessoires, onderdelen en toeristische informatie.

10-17 uur, entree € 6, parkeren gratis

Evenementenhal, Franklinweg 2, Gorinchem

14-16 februari Kampeer Totaal, Venray

Nieuwe campers, caravans en vouwwagens en jonge occasions in verscheidene hallen, aangevuld met accessoires, onderdelen en campings.

10-17 uur, entree € 6, parkeren gratis

Evenementenhal, Wattstraat 2, Venray

19-23 februari Reise + Camping, Essen

Grote kampeerbeurs waar ruim duizend exposanten veel nieuwe campers en caravans tonen. Ook tenten, accessoires en fietsen. Op Parkplatz P2 is een camperplaats met douches beschikbaar.

10-18 uur, entree € 8,50 (op woensdag € 6,50), parkeren € 4 per dag
Messe, Norbertstrasse 2, Essen

21-23 februari Kampeer Totaal, Hardenberg

Drie hallen met nieuwe en tweedehands campers en caravans, aangevuld met tenten, accessoires en toeristische informatie.

10-17 uur, entree € 6, parkeren gratis

Evenementenhal, Energieweg 2, Hardenberg

21-23 maart Camper Expo, Houten

Ongeveer honderd exposanten tonen in drie hallen nieuwe campers en jonge occasions. Op het beursterrein kan worden overnacht met een camper.

10-17 uur, entree € 5, parkeren gratis

Expo Houten, Meidoornkade 24, Houten

LOUNGEN OP DE CAMPING

Bürstner Viseo I 700

Natuurlijk speelt ook Bürstner graag een rol in de groeiende markt van compacte campers. Daarom is de Viseo-serie tien centimeter smaller gemaakt dan de andere series uit het Bürstner-programma. Voor een deel van de campers een belangrijk thema – je kunt net iets gemakkelijker door het verkeer manoeuvreren. Er zijn drie verschillende indelingen waaronder een verassende, de zogenaamde driekameropstelling.

Nieuwsgierig geworden? TopCamper stelt deze bijzondere kampeerauto met genoeg aan u voor.

*Tekst: CamperCaKe
Foto's: CamperCaKe,
Bürstner*

Door de comfortabele toegangsdeur stap je binnen in de 'eetkamer'. De 'slaapkamer' bevindt zich in het voorste gedeelte en de verrassing is helemaal achterin te vinden. Daar staat, geloof het of niet, een complete loungezithoek op je te wachten die in menige huiskamer niet zou misstaan.

Loungen

In deze 'salon' trakteer je jezelf bijvoorbeeld op een luie televisieavond. Lekker onderuit gezakt in de dikke kussens, glaasje wijn en versnapering op de bijzettafel – wie doet je wat! De hoekbank heeft een prima zit door de comfortabele kussens, je kunt hier met z'n viertjes een gezellige avond doorbrengen. De bijgeleverde hocker is een handige bijzettafel, maar als voetensteun ook niet te versmaden. Het grote, lage zijraam maakt het extra huiselijk. Ook wat betreft design ben je bij Bürstner op het juiste adres, de stoffering van gordijnen en meubels leveren de finishing touch.

's Avonds verandert het interieur sfeervol door de led-verlichting rondom de bovenkasten, handig overigens dat deze ook binnenin de kasten schijnt. Het vloeroppervlak van de zithoek ligt zo'n dertien centimeter hoger; de opstap is 's avonds veilig verlicht. Bovenop de laag geplaatste hangkast in de hoek is ruimte voor de tv. Wil je complete rust, trek dan het fraaie vouwgordijn dicht.

Koken/eten

Het luxueuze keukenblok, links naast de toegangsdeur, is slim uitgevoerd. Door de drie kookpitten naast elkaar te plaatsen is het keukenblok smaller; zo rest voldoende loop- en passeerruimte. Grote soft-close laden en een apothekerskast bieden overzichtelijke opbergruimte. Prettig voor de kok is het grote raam boven het aanrecht, zo houd je toch contact met buiten. De koelkast heeft een inhoud van 104 liter en sluit mooi aan bij het keukenblok.

Praktisch, dichtbij de keuken, staat de eethoek. Op de dinettebank en de beide voorstoelen kunnen vier personen aan de vaste tafel eten. Trouwens, ook een ideale plek om 's morgens, met een lekkere kop koffie, je krant op uit te spreiden.

Slapen

Boven de voorstoelen hangt een comfortabel hefbed klaar. Dit bed, voorzien van lattenbodemp en koudschuimmatras, zakt laag genoeg om er zonder halsbrekende toeren in te kunnen stappen. Toch een onverwachte logé of de kleinkinderen een keertje mee? Geen probleem: met de bijgeleverde kussens tover je de loungebank om tot een royaal tweepersoonsbed.

Badkamer

De beperkte toiletruimte is functioneel ingericht. De wastafel is op een losse wand gemonteerd. Om te douchen klap je die wand compleet met wastafel om en voilà, de douchecabine is gereed. Naast de toegangsdeur van de toiletruimte hangt een lange spiegel.

Exterieur/reizen

De Viseo is gebouwd op een Fiat Ducato chassis en standaard voorzien van een 2.3 liter Multijet motor. Dat is een veel gebruikte combinatie bij camperbouwers die bij normaal gebruik dan ook prima voldoet. Deze smalle Viseo rijdt voortreffelijk zodat je er graag mee op pad gaat. De aluminium wanden hebben opbouwvensters, het dak is van polyester dus hagelbestendig. Bijzonder is de nieuwe 70 cm brede Hartal toegangsdeur, deze is zelfs standaard! Hierdoor stap je een stuk gemakkelijker de camper in. Sluit overigens geruisloos, een prettige bijkomstigheid voor de burens. Mooi, maar bovenal functioneel zijn de hoog geplaatste buitenspiegels, waarin de radioantenne is verwerkt. De voorruit staat in dit nieuwe ontwerp minder achterover, het ingekorte dashboard is daardoor minder diep. Zodoende geen rek- en strekoefeningen om de voorruit schoon te maken, daar kun je nu veel gemakkelijker bij. Mooie aluminium velgen zijn standaard. Een aanlokkelijke optie is om de opbouw te bestellen in de moderne kleuren Opale of Silver metallic.

Er is een lange optielijst voorhanden waaronder ook de bestuurdersdeur valt. Een andere optie is het winterpakket dat onder meer elektrische vloerverwarming, een verwarmde afvalwatertank en stoelverwarming omvat. Het gehele technische gedeelte is netjes aangelegd. Opvallend is de installatieplek van de elektrocentrale: onder de bestuurdersstoel. Slim bedacht en goed bereikbaar. Het mag duidelijk zijn dat je aan deze veelzijdige camper, zowel onderweg als op een standplaats, veel plezier kunt beleven.

De basisprijs van de Viseo 700 I bedraagt € 74.470. <

EEN WARM GEVOEL BIJ IJSLAND

De woeste schoonheid van de natuur en de ongereptheid van het land vormen de belangrijkste trekkers van IJsland. Het verre eiland is in de laatste tien jaar wat bekender geworden als vakantiebestemming. Het aantal Nederlanders dat naar IJsland reist, is relatief nog altijd klein, maar wie er heen gaat heeft grote kans een echte liefhebber te worden. Dicky en Evert Blankestijn uit Lunteren overkwam het; in 2013 bezochten ze IJsland voor de derde keer.

Tekst: Dicky Blankestijn, Harry Schuring

Foto's: Dicky en Evert Blankestijn

Foto's:
 Havenstadje
 Seydisfjörður
 Mývatn camping
 Haarspeldbochten
 in de Westfjorden

De familie Blankestijn reisde jaren met een caravan maar sinds de kinderen niet meer meegaan, is het een camper geworden. Een paar jaar geleden kochten ze bij hun vaste dealer, de Gelderse Caravan Centrale, een Bürstner Travel Van t 620. De redactie van TopCamper magazine mocht de volgende reiservaringen optekenen van Dicky Blankestijn.

Een rustige aanloop

‘Onze reis begint met de rit naar Hirtshals in het noorden van Denemarken. Als wij van huis wegrijden is de vakantie begonnen. Hirtshals is 950 km rijden en dat doen wij in twee dagen. We overnachten net over de grens in Denemarken. Op zaterdag vertrekt de boot om onduidelijke redenen een paar uur later dan gepland. Daardoor komen we zondagavond ook een uur later aan in Tórshavn. Dat is de hoofdstad van de Faeröer, een Deense eilandengroep tussen Schotland en IJsland. Hoewel er op de boot van alles te doen is, zijn we er meestal snel uitgekeken. De reis is

niet enerverend, saai soms, en we brengen veel tijd door in onze hut; Evert heeft niet van die zeebenen... Op de Faeröer blijven we een paar dagen, er is veel te zien en te doen dus dat is totaal geen straf. Woensdag eind van de middag schepen we weer in. Het wordt pas laat in de avond wat donkerder. In de loop van de ochtend vaart het schip de haven van Seydisfjörður binnen, in het oostelijkste deel van IJsland.’

Met de eigen camper

‘Wij reizen met onze camper naar IJsland omdat we dan kunnen gaan en staan waar we willen. Bovendien kun je zowel zomerkleren als warme kleren meenemen, voor IJsland moet je rekening houden met grote temperatuurverschillen. In de camper kun je natuurlijk veel meer meenemen, ook aan schoenen en laarzen, dan in een vliegtuigkoffer.’

Dit jaar hebben de Blankestijns wel geluk met het weer. In de drie weken op IJsland schijnt de zon

veelvuldig – acht dagen in de korte broek! Het is twee dagen behoorlijk koud en het regent drie dagen.

‘Bijna altijd is er veel wind. Het is ons opgevallen dat het in het noorden meestal veel warmer is dan in het zuiden. Rond Vik, het zuidelijkst gelegen dorpje, regent het altijd.’

Zou je op IJsland een camper willen huren, dan kost dat ruim 300 euro per dag. Dan heb je niet de kleinste kampeerauto, meestal drie slaapplekken en geen vierwielaandrijving. Voor drie weken zit je dan zo op zesduizend euro. Dicky: ‘Wij nemen op de boot een buitenhut met stapelbed en zijn dan voor een retour 3100 euro kwijt, inclusief onze camper van 6,60 meter. De boot boeken we altijd bij De IJslandspecialist, een prima organisatie, ook voor hotels en huisjes; zij zijn zelf geregeld in IJsland, dus ze weten wat er speelt.

Een nadeel van onze eigen camper is dat je alleen de ringweg over het eiland kunt rijden, een deel van de wegen die daarbuiten liggen en maar één weg landinwaarts (de 35). Alle andere wegen het binnenland in hebben vaak geen bruggen zodat je een rivier moet doorwaden. Dan is een 4x4 een must, ook voor de grotere bodemvrijheid. Naar mooie plekken in het binnenland kun je echter altijd wel een excursie nemen. En de 1339 kilometer ringweg en alle rondjes aan de noord- en westkust hebben ons nog geen moment verveeld.’

Voor de derde keer al?

‘Wij vinden IJsland overweldigend mooi. We genieten van de rust, de wonderbaarlijke natuurverschijnselen als gletsjers en geisers, de sneeuw, de lavavelden en de zwarte stranden. En van de vogels natuurlijk. Dan hebben we het nog niet over de grillige rotspartijen, de watervallen en de drijvende ijsschotsen.

De weg van de havenstad naar Egilsstaðir aan de ringweg is elke keer weer een belevenis, zo mooi. We zien de eerste waterval en weten dat er nog vele zullen volgen. Er ligt dit jaar nog vrij veel sneeuw. We hebben begrepen dat de afgelopen winter erg heftig was en lang heeft geduurd. Dit jaar vormen de Westfjorden, het veelvingerige schiereiland in het noordwesten, ons hoofddoel. We nemen dus de ringweg naar het noorden. Ook deze keer slaan we de Dettifoss niet over; de honderd meter brede waterval is qua waterhoeveelheid veruit de grootste van Europa. Over een onverhard weggetje rijden we langs Hljódaklettur, een bijzondere rotsformatie met basaltzuilen, naar de noordkust en Húsavík. Inmiddels is het zo’n 25 graden, dat is behoorlijk warm als je nagaat dat we tegen de Poolcirkel aanzitten. Bij het meer Mývatn komen we weer bij de ringweg. Dit is een interessant gebied met zwavel- en solfatarenvelden, dat zich goed leent voor prachtige wandelingen. We lopen langs kokende modderpoelen en geurige

Meer toeristen, maar nog altijd rustig

Sind enkele jaren schommelt het aantal buitenlandse toeristen in IJsland rond een half miljoen per jaar. Dat is veel meer dan het aantal mensen dat in IJsland woont. Gemeten naar de oppervlakte van het land – ongeveer tweehalf keer zo groot als Nederland – is het aantal niet zo groot. IJsland hoort, met Australië, Namibië en Suriname, tot de dunst bevolkte landen ter wereld: rond de drie inwoners op een vierkante kilometer, in Nederland zijn dat er 450. Met rond de 20.000 Nederlanders per jaar staat IJsland niet hoog onze lijst van vakantie landen. De meeste Nederlanders vliegen naar Reykjavik, maar toch zijn er honderden die jaarlijks de boot nemen vanaf Denemarken; en een deel daarvan reist met de eigen camper.

Foto boven:
Jökulsárlón ijsmeer

Foto links:
Hólmavík camping

Foto onder:
Húsavík

Stofwolk, Björk, Icesave

IJslanders halen hun schouders op als je niet verder komt dan bovenstaande clichés. De meeste Nederlanders moeten ook een geeuw onderdrukken als ze worden geassocieerd met klompen en Cruyff. Af en toe haalt IJsland de Nederlandse pers. Voetbal zorgt misschien wel voor de meeste associaties. Nederland verloor geen enkele van de twaalf wedstrijden in EK- of WK-voorronden. Was rond 1980 Pétur Pétursson bij Feijenoord de topscorer, dezer dagen is dat Alfred Finnbogason van Heerenveen.

Bijna de hele wereld volgde IJsland in april 2010 toen een grote aswolk uit de vulkaan Eyjafjallajökull het vliegverkeer in, en dus ook naar, Europa ernstig verstoorde.

De financiële wereldcrisis is in IJsland hard aangekomen; enkele bovenmatige IJslandse banken kwamen diep in de problemen en dat veroorzaakte een instorting van de economie. Dat werd in Nederland nauwelijkt gevolgd omdat een van die banken, onder de naam Icesave, spaargeld had aangetrokken van zo'n honderdduizend Nederlanders.

Wereldberoemd werd de eigenzinnige zangeres Björk; haar liedjes mag je echter niet verwarren met IJslandse muziek.

In 1986 ontmoetten Ronald Reagan en Michael Gorbatsjov elkaar in Reykjavik; dit treffen luidde het einde in van de Koude Oorlog. Terwijl in 1972 het befaamde schaakduel tussen de Rus Boris Spasski en de Amerikaan Bobby Fischer nog in het teken stond van die Koude Oorlog. Die tumultueuze prestigegstrijd vond plaats in Reykjavik en bracht de geniale Fischer het wereldkampioenschap.

zwavelbronnen, de 'rotte-eieren-lucht' is immens. Op de nabijgelegen oude vulkaan Krafla maken we een wandeling rond Viti, het kratermeer met blauw water.'

Walvissen langs de noordkust

Op weg naar Akureyri, de 'hoofdstad van het noorden' passeren Dicky en Evert de Godafoss, ook een van de mooiste watervallen van het land. Het stadje is rustig op die zaterdag, hoewel er toch wel wat voorzieningen zijn. Akureyri heeft als tweede stad van IJsland hotels, campings, restaurants winkels en een paar bezienswaardigheden zoals de moderne kathedraal. Staat Húsavík onder meer bekend om zijn walvissafari's, de Blankestjóns kiezen hiervoor Dalvík uit, aan de Eyjafjörður. Daar is het toerisme wat kleinschaliger. 'Het is erg leuk en we zien veel dolfijnen maar met de walvissen wil het niet lukken. We kunnen niet meer bespeuren dan een staart.'

De Westfjorden

Steeds uitstappend om te fotograferen trekken ze verder langs de noordkust. De ringweg wordt

verlaten voor de 61 richting Hólmavík. Van daar wordt de smalle kustweg 643 gekozen om naar Krossnes te rijden, een goed voorbeeld van de IJslandse badcultuur. Zwembaden zijn in IJsland vooral belangrijk als ontmoetingspunt van de bevolking. Dicky: 'Wij vinden de Krossneslaug het mooiste zwembad met hotpot; vanuit het bad kijk je uit over de Atlantische Oceaan. We moeten er wel wat voor over hebben. De niet geasfalteerde weg blijkt net geschoven en gesproeid. Onze witte camper wordt langzaam grijs. Maar bij elk tankstation kun je er (gratis) de spuit op zetten, dus dat is zo verholpen.'

Met volle teugen genieten ze van de pracht van de Westfjorden. 'Na elke bocht rijd je weer een nieuwe ansichtkaart in. Kamperen kun je hier mooi en rustig. Als er een boerderij in de buurt is, vragen we toestemming; meestal is het prima. We leren wel om de camper met de kop in de wind te zetten. Aan de kust kan het 's nachts behoorlijk waaien. Als de wind op de zijkant staat, lig je te schudden in je bed.

Eenmaal in de Westfjorden beland, kun je niet om de kliffen van de Látrabjarg heen. Deze meest

Foto's links:

Gullfoss

Látrabjarg camping

Wandelen rond Viti

Wildkamperen bij de

Dynjandi waterval

Foto's boven:

*Whale watching-
schepen in Dalvík*

*De camper na een rit
over een gravelweg die
net onderhoud kreeg*

Overnachten

Vergeleken met Nederland zijn de campings niet duur. Er zijn maar weinig campings met veel voorzieningen, die liggen meestal in de buurt van grotere plaatsen. Wc en stromend water zijn standaard, een douche is er veelal wel maar niet overal. Voor circa honderd euro is een Camping Card verkrijgbaar waarmee je op 42 van de honderd campings kunt overnachten zonder bijbetaling. Voor stroom moet meestal apart worden betaald.

Camperplaatsen zijn er (nog) niet. Bij tankstations kun je veelal afvalwater lozen en vers water innemen. Wild kamperen mag (niet in beschermde natuurgebieden) maar wordt niet gestimuleerd. Als er iemand in de buurt woont is toestemming vragen gebruikelijk.

Mensen, dorpen, winkels, muggen

IJslands is een lastige taal. Veel ouderen spreken geen Engels. Met handen en voeten praten werkt altijd, in het algemeen zijn de mensen vriendelijk. De 320.000 IJslanders lijken informeel met elkaar om te gaan, mede omdat er alleen voornamen worden gebruikt. Dorpen lijken van afstand vaak pittoresk of zelfs lieflijk; in de kleine plaatsjes is meestal echter nog geen brood te koop. Levensmiddelen zijn niet duurder dan in Nederland, alcohol wel. Winkels sluiten doorgaans om 18 uur, 's zaterdags om 16 uur.

Als er muggen voorkomen, zijn ze klein en hinderlijk, maar ze bijten bijna niet. Bij wind verdwijnen ze in de struiken. Myvatn – vertaald: Muggenmeer – is berucht om zijn lastige mugjes, maar ook hier steken ze zelden.

Wegen, autorijden

De ringweg is op een deel in het oosten na geasfalteerd. Andere wegen zijn vaak verhard met steenslag, en vertonen nogal eens gaten. Sommige wegen zijn slecht of hebben een wasborddek. Bij droogte zijn de niet-geasfalteerde wegen gauw stoffig. Bij regen en onderhoud (natmaken en schaven) zijn die wegen modderig. Buiten de ringweg reden de Blankstijns met hun camper 30 tot 50 km per uur. De wegen naar het binnenland zijn bijna allemaal F-wegen, dat wil zeggen dat ze alleen met een 4x4 mogen worden bereden. Vooral het doorwaden van wat diepere rivieren kan op deze wegen voor problemen zorgen. Het aantal asfaltwegen groeit wel. Ook worden fjordoevers met elkaar verbonden door bruggen. Dicky: 'Dat verkort de reistijd, maar of het nu in het belang is van toeristen ...?'

Diesel is ietsje duurder dan in Nederland, benzine aanzienlijk goedkoper.

Foto's:
Geysir
Hverir solfatarenveld
Dynjandi waterval
Ijsbrokken op de zuidkust
Papegaaiduikers

westelijke punt van IJsland is een must voor vogelliefhebbers. Als je papegaaiduikers wilt zien, moet je wel voor half augustus hier zijn want rond die tijd verlaten ze hun broedplek weer.' 's Ochtends bij vertrek van Látrabjarg bleek de camper een lekke band te hebben. 'Geen wonder eigenlijk met zulke wegen; toch is het de eerste in drie jaar.' Dicky en Evert bezoeken ook de Dynjandi, in hun ogen de mooiste waterval van IJsland. In zeven etappes komt het water naar beneden donderen, in steeds breder wordende waaiers.

Langs Reykjavik en de zuidkust terug

In de hoofdstad vinden ze het maar druk. Er zijn zojuist twee grote cruiseschepen aangekomen. Dit jaar rijden de Blankestijns voor het eerst over Reykjanes, het schiereiland ten zuiden van de hoofdstad. De weg naar het internationale vliegveld Keflavik kan hen niet zo bekoren maar verder zijn ze wel te spreken over het gebied. Met name de hete bronnen rond Krýsuvík maken indruk. Vervolgens wordt het wereldberoemde geiserveld rond Geysir aangedaan en dan wordt

ook de Gullfoss weer 'meegepakt', dat blijft natuurlijk een imposante waterval. Het water dendert in twee stappen ruim dertig meter naar beneden, in een diep uitgesleten kloof. Na het bedrijvige stadje Selfoss, Skaftafell aan de voet van Europa's grootste gletsjer Vatnajökull, en de ijsmeren bij Jökulsárlón markeert Hofn de overgang naar de Oostkust. 'Tussen Berufjörður en Stöðvarfjörður zoeken we nog naar stenen, mineralen. Je mag ze niet meenemen maar de verleiding is groot (die paar stenen zullen ze toch niet missen, denken we). Liefhebbers kunnen zich in Stöðvarfjörður vergapen aan de mooie collectie mineralen, halfedelstenen en kristallen die Petra Sveinsdóttir grotendeels op IJsland bij elkaar heeft gezocht.'

Er is nog tijd voor de mooie natuur langs de route naar Bakkagerdi. Na de constatering dat daar de papegaaiduikers al weer zijn vertrokken, wordt koersgezet naar de haven van Seydisfjörður. 'Nog twee dagen boot – geen verblijf op de Faeröer dit keer – en de terugrit door Denemarken en Duitsland en we hebben weer een onvergetelijke vakantie in IJsland afgesloten.' <

IJSLANDSPECIALIST

Al vele jaren dé specialist voor alle reizen naar IJsland en de Faeröer

MET EIGEN CAMPER NAAR IJSLAND EN DE FAERÖER

IJsland en de Faeröer ontdekken met eigen camper is een buitengewone ervaring! Beide bestemmingen hebben nog een ongerepte natuur en schoonheid die je versteld zullen doen staan.

De reis naar IJsland en de Faeröer met een camper brengt echter vaak hoge kosten met zich mee. Om een goedkope overtocht mogelijk te maken, hebben wij twee bijzondere aanbiedingen:

AANBIEDING 1:

In april betaal je voor je camper de prijs van een kleine personenauto! Reizend met 2 personen betaal je voor de overtocht slechts € 495 per persoon.

Heen op: 5, 12 of 19 april 2014

Terug op: 16, 23 of 30 april 2014

Inclusief

- transport met de MS Norröna: Denemarken – IJsland – Denemarken voor 1 camper (tot 7 meter lang)
- overnachtingen in couchettes inclusief 'Today's meal' in The Diner
- toeslagen en belastingen

Exclusief

- indien de camper langer is dan 7 meter geldt een lengte-toeslag van € 184 per extra meter

AANBIEDING 2:

Wanneer je in de periode tussen 14 juni en 17 augustus 2014 op de terugweg van boord gaat op de Faeröer, bespaar je tot € 300 op de overtocht voor campers met een hoogte tussen 2,5-3,5m en € 220 voor campers met een hoogte tussen 1,9-2,5m.

Reis je met 2 personen, dan betaal je in het tussenseizoen € 1275 per persoon en in het hoogseizoen € 1370 per persoon voor de heen- en terugreis.

Inclusief

- transport met de MS Norröna: Denemarken – IJsland – Faeröer – Denemarken voor 1 camper (tot 7 meter lang)
- overnachting in couchettes inclusief 'Today's Meal' in The Diner
- toeslagen en belastingen

Exclusief

- indien de camper langer is dan 7 meter geldt een lengte-toeslag van € 184 per extra meter

Kijk voor het vaarschema en andere tarieven op www.ijslandspecialist.nl/veerboot

MAIL (INFO@IJSLANDSPECIALIST.NL), BEL (010-7144453)
OF BEZOEK ONZE WEBSITE WWW.IJSLANDSPECIALIST.NL

FACELIFT CORAL CAMPERS

Adria Coral: imagoswitch

Op het gebied van camperbouw staan ze hun mannetje in de moderne Adriafabriek, gevestigd in Novo Mesto (Slovenië). Niet voor niets maakt Adria al jaren deel uit van het rijtje marktleiders in Europa. Kennelijk leeft bij deze traditionele camperbouwer de wens het imago wat bij te stellen, Adria lonkt naar het etiket 'trendy'. De populairste serie bijt het spits af.

Tekst: CamperCaKe

Foto's: Adria

Deze Coral serie van Adria heeft een facelift ondergaan en er is meer duidelijkheid gebracht in naamgeving van de verschillende types. De instapper heet nu **Axess**, de **Plus** is een Axess met veel meer luxe en de **Supreme** is een Plus compleet met Aldeverwarming. De totale serie campers van Adria is opgepoetst met een nieuw buitendesign en is daardoor beter herkenbaar. De Coral is een halfintegraal die bij Adria al meer dan vijftien jaar tot de bestsellers behoort. Er rijden meer dan 10.000 campers van deze serie rond. Zes verschillende indelingen van de Coral staan in de folder. Het resultaat van deze restyling laten we zien door een impressie te geven van de nieuwe Coral Plus 670 SL.

Exterieur en het rijden

Deze nieuwe Coral is maar liefst achttien centimeter lager in opbouwhoogte, dat komt ten goede aan de wegligging. Hierdoor is de aanblik van de wagen, ondanks z'n lengte, gracieus. Met 7.40 meter is het geen kleintje: met de binnenruimte zit het dus wel goed. Zoals gebruikelijk bij Adria campers is de complete opbouw van GFK. De cabine is leverbaar in wit, lichtgrijs en donkergrijs; de skirts krijgen dezelfde kleur. De opstapjes bij de cabinedeuren zetten net de puntjes op de i.

De Coral Plus 670 SL staat op een Fiat Ducato chassis, standaard voorzien van een 2.0 JTD Multijet motor. Een gebruikelijke combinatie, maar voor dit formaat camper is het motorvermogen dan minimaal. Kies daarom voor meer power met de 2.3 JTD Multijet motor; voor net geen tweeduizend euro extra reis je zo een stuk aangenamer. De fonkelnieuwe, extra brede toegangsdeur met raam, sluit perfect. Ook de achterwand met ingebouwde verlichting is nieuw én voorzien van achteruitrijsensoren. Seitz S4 cassette ramen horen bij het pluspakket, net als de geïsoleerde afvalwatertank. 's Winters blijft het binnen behaaglijk met behulp van een Truma combiverwarming. In de ruime garage is plaats voor twee fietsen, ook het reservewiel heeft hier een plekje.

Interieur

Bij de Coral Plus kun je kiezen uit twee verschillende interieurdesigns: Trendy- Horizon of Tijdloos-Forest. Deze laatste is donker qua houtdesign. De standaard bekledingsstof is White Santos. Deze roomwit-bruine combinatie met bijpassende gordijnen is smaakvol. Liever een ander kleurtje? Geen probleem, er zijn nog vier combinaties. Adria slaagt er duidelijk in binnen een luxueuze sfeer te creëren. Vooral de twee grote dakluiken, één in de cabine en één boven de tafel, laten veel licht binnen. Op de plaats van bestemming aangekomen kunnen beide dakluiken open, prettig bij warm weer.

Lekker ruim is de zithoek, met z'n vijven kun je hier gezellige uurtjes doorbrengen. Achter de L-bank staat de hoekkeuken opgesteld. Hier kan de kookliefhebber zich uitleven. Het langwerpige driepits-gasstel laat nog wat werkruimte vrij; ideaal is de ruime spoelbak met robuuste kraan. Ook de soft-close sluiting op de laden straalt kwaliteit uit. Uitbreiding met een oven is een mogelijkheid. Tegenover het keukenblok staat de dubbele Dometic koelkast garant voor veel koel- en vriesruimte.

De slaapkamer

In de doorloop naar de 'slaapkamer' vind je de douchecabine, daar tegenover de toiletruimte. Om wat meer privacy te scheppen kun je met de stevige toiletdeur de slaapkamer afsluiten. De toiletruimte is voorzien van een raam, hoekwastafel en Thetford draaitoilet. De douchecabine heeft een klein dakluik voor ontluchting; handig detail hier: de stang voor je natte handdoek.

Op het gebied van kastruimte scoort deze kampeerauto hoog – je kunt alle kleding overzichtelijk kwijt. Een smalle hangkast met laden staat naast de douchecabine. Twee comfortabele eenpersoonsbedden achterin de camper bieden je een relaxte nachtrust. Liever knus bij elkaar? Maak er dan in een handomdraai een groot bed van. Nog meer kastruimte, met verlichting, is onder het voeteneinde van beide bedden. Dankzij de beide zijramen en het grote dakluik komt er veel licht en, zo je wilt, frisse lucht in de slaapkamer. Sfeervolle indirecte verlichting zorgt ervoor dat het ook na zonsondergang in deze camper aangenaam toeven is.

De Adria Coral Plus 670 SL is, uitgerust met de nodige accessoires, een moderne, trendy camper. Het verleden leert dat Adria een betrouwbare reisgenoot is, zodat deze vernieuwde Coral garant staat voor jaren campergenot. Typisch een wagen voor twee personen die ruimte en comfort op prijs stellen. Standaardprijs € 66.499. <

Gardameer en Côte d'Azur in september

Optelsom van wensen: een nieuwe Knaus

Voor zijn werk als cameraman moest Jos van de Wiel eens tientallen plekken in Europa bezoeken. Samen met zijn compagnon kocht hij voor die opdracht een tweedehands camper. Onlangs kocht Jos zijn vierde camper. De eerdere ervaringen en de wensen van Jos en zijn vriendin Marina leidden tot een nieuwe integraalcamper, een Knaus Sky.

tekst: Harry Schuring

foto's: Jos van de Wiel, shutterstock,

Marina van der Aa

Ik zoek Jos en Marina thuis op, in een modern en comfortabel huis aan de zuidkant van Rosmalen. De imposante Knaus staat voor de deur, die gaat binnenkort naar een stalling. Binnen vleien we ons knus op de bank en terwijl ik me naar hartenlust kan bezighouden met de speelse labrador, komt de koffie op tafel.

Jos, je kocht voor je werk je eerste camper, toch?

‘Klopt, twee zelfs. De eerste, dat was vijf jaar geleden. Het was een grote alkoofcamper, wel voor zes personen. Hij was al een jaar of twaalf oud. Die grote ruimte beviel ons goed, we namen nogal wat spullen mee voor het filmen natuurlijk.’ Wip-media, het bedrijf van Jos en zijn compagnon, ging in opdracht van de Eindhovense touroperator Vacansoleil maar liefst 75 campings door heel Europa bezoeken. Ze maakten er filmopnamen die later gemonteerd werden met muziek en een voice over; deze webvideo’s zorgden op de site voor aanvullende sfeerinformatie. En overnachten deden ze op die campings en in die camper, een Dethleffs, denkt Jos zich te herinneren. ‘Het was echt een flinke camper, ik denk wel zevenenhalve meter. Het was hoogseizoen, hotels regelen voor al die plekken was geen optie en die Vacansoleil-tenten waren allemaal bezet. Die camper is overigens niet bij elke camping geweest. We moesten ook

naar Corsica en dat zou veel tijd kosten met de boot. Daar vlogen we dan naar toe en namen een huurauto.

En wanneer kwam de tweede camper?

‘Die eerste kennismaking met een camper was zo goed bevallen dat we besloten om een wat nieuwere te kopen. Dat werd een Adriatic, ook op een Fiat, van zeven jaar oud. Het was weer een alkoofcamper en hij was primair voor het werk. We gingen dat jaar namelijk weer op pad om op zeventig campings te filmen, ook weer in heel Europa. Omdat het zo goed beviel gebruikten mijn compagnon en z’n vrouw hem ook wel eens privé; ik had toen net Marina leren kennen en wij namen de camper ook wel eens een weekend mee.’

En die Adriatic beviel goed?

‘Zeker, die was een stuk jonger, moderner en comfortabel. Maar het jaar daarop, 2011, werd het nog interessanter. Toen kwam de firma Van Venrooy uit Oss (motorhomes en utility vehicles - red.) bij ons, die wilde een bedrijfsfilm. Daarbij kreeg het campermerk Niesmann + Bischoff een prominente rol; Van Venrooy is de importeur van dit Duitse merk. Dat leidde er toe dat we voor de zomer een splinternieuwe N+B Arto ter beschikking kregen om weer zo’n zeventig campings in

Boven: Peschiera del Garda

Rechts: St-Tropez

Europa te gaan filmen. Door die Arto raakte ik helemaal verknocht aan het camperen. Marina ging ook mee en we droomden wel eens dat we ooit zelf zo'n camper zouden kunnen hebben. Voor Van Venrooy en Niesmann + Bischoff maakten we onderweg ook opnamen. Ik stapte dan uit met de camera en Marina reed naar de volgende rotonde en terug, dan kon ik de rijdende camper filmen. Zo maakten we beelden in België, Frankrijk, Spanje en Italië.'

Maar die Arto kon je niet houden?

'Nee, die moesten we na de klus weer inleveren natuurlijk. En die Adriatik hadden we inmiddels verkocht. De crisis werd voelbaarder en Vacansoleil kon niet meer zulke opdrachten geven. Toen dachten we wel: dit gaan we missen. Uiteindelijk besloten in voorjaar 2012 om dan maar privé een camper te kopen. Dat was weer een Adriatik, weer een alkoof; en deze was maar vijf jaar oud en nog weer wat luxer. We zijn er mee naar Italië geweest. We houden van ver reizen. Het was een heel fijne camper, maar hij had één nadeel: er zat geen airco in voor onder het rijden. In de Arto waren we dat wel gewend geweest en dat viel in deze dus een beetje tegen.'

Tja, dan zit er maar één ding op, zeker?

'Ja, dit jaar besloten we om toch maar naar een iets nieuwere te kijken, en dan met airco, voor-

en achterin. We zochten wel een tweedehands. We zagen her en der mooie campers, interessante aanbiedingen, maar meestal was er wel iets dat ons niet aanstond. Zagen we een mooie, jonge camper – was ‘ie van binnen behoorlijk uitgewoond. We keken rond bij andere dealers, naar andere merken; we zagen een interessante Bürstner bijvoorbeeld. Toen toch nog maar een keer naar Van Venrooy, toch weer even naar een Niesmann kijken, misschien was er wat nieuw aanbod. En toen stond daar die Knaus, die hadden ze eerder niet, het was bijna alleen maar Niesmann + Bischoff. Die was nieuw. Op het raam zat een plakaat met alles wat er op en in zat, de prijs en een interessante korting. We vonden hem mooi, hij voldeed aan al onze wensen, maar het was wel meer geld dan we van plan waren. Dan ga je denken, als ik er nou een jaar of tien mee rijd en je deelt de kosten van de aanschaf door al die jaren, dan valt het misschien toch nog wel mee.’

Ha, zo’n gedachtengang en deze creatieve rekenwijze kwamen mij niet onbekend voor; campers gaan wel 20, 25 jaar mee. Marina vervolgt: ‘Je weet ongeveer wat je wilt hebben en ik had ook al veel op websites gezocht. Een zelfde Knaus Sky zoals er nu bij Van Venrooy stond, had ik al eens op internet gezien. Die sprak ons wel aan, indeling, kleuren en ga maar door. Toen we er in Oss instapten, wilden we er niet meer uit. Toevallig was

het precies dezelfde indeling als die ‘ideale’ die we op internet hadden gezien.’

Jullie waren verkocht?

Jos: ‘Ja, de goede kleuren, de juiste indeling, die gezelligheid. Toen we zo’n Sky i op internet zagen, zeiden we tegen elkaar: dit zou toch wel de droom zijn. En als je er dan tijdens je zoektocht zo tegenaan loopt ... Maar, het geld was een andere kwestie. We wilden een tweedehands van een jaar, twee jaar nieuwer, vijf- of tienduizend euro erbij misschien. Nu moest er opeens een groter gat worden gedicht. Maar hij was onweerstaanbaar, ook door dat toeval dat we ‘m eigenlijk al een keer bekeken hadden. We besloten het te doen. Nou, toen moest ‘ie nog klaargemaakt worden, fietsenrek erop, radio erin, achteruitrijdcamera, de aircó van onze vorige camper moest overgezet worden, dat soort dingen.

En toen gingen jullie rijden; hoe beviel dat?

‘Nou, die vorige was ook op een Fiat Ducato gebouwd, maar dit was toch wel anders. Dit is meer auto dan die Adriatik, dit rijdt eigenlijk wel als een heel luxe auto.’ Jos weet eigenlijk niet wat voor een motor hier in zit, maar hij vindt wel dat de camper lekker snel optrekt. Het blijkt een 3-liter-motor te zijn met een vermogen van 177 pk. Marina: ‘Je merkt het vooral ook op hellingen.

*Boven rechts:
Gardameer bij
Malcesine
Rechterpagina
boven: de Ardèche
bij de Pont d'Arc*

Met die andere campers moest je steeds terugschakelen, met deze heb je geen een keer teruggeschakeld.' Jos: 'Klopt, nee dit is echt een andere auto. Je merkt het weer als je 's morgens achter het stuur gaat zitten. Ik voel me een trucker, zo veel ruimte, een grote voorruit, lekkere stoelen. We rijden soms zes-, zevenhonderd kilometer op een dag, of nog wel meer, en daar merk je in deze camper niets van, bij onze vorige campers wel. We hebben bewust geen hefbed voorin, ik ben niet heel klein, dus het is nu lekker ruim en we hebben veel kastruimte daar.'

Viel er ook nog iets tegen?

'Nou, nee, er viel niets tegen. Ik moet wel zeggen dat ik erover verbaasd was dat er vrij snel toch dingetjes kapot gaan, niet de eerste ritten, maar toch wel in de eerste vakantie. We hadden al snel een lijstje met dingetjes die even gerepareerd of bijgewerkt moesten worden. Een hendeltje, een drukknop op een spiegel, een handvat van een kastje ging loszitten.' Een serieus punt is wel het gewicht van de camper, maar dat wisten ze van tevoren. Jos zegt dat hij misschien toch het C-rijbewijs gaat halen. 'We zitten vrij snel op die 3500 kilo; we hebben de scooter ook maar thuis gelaten. Als ik het C-rijbewijs heb kunnen we de camper op een ander kenteken laten zetten zodat we tot 4000 kilo kunnen beladen.'

En hoe was jullie vakantie?

'We wilden eerst naar het Gardameer. De eerste dag reden we tot in Oostenrijk, zo'n 900 kilometer. De volgende dag was het nog maar drie uur rijden. We wilden ook niet tijdens de siesta aankomen, dan sta je zó een paar uur te wachten in Italië. Het bleek toch nog behoorlijk druk te zijn, we hadden dat niet gedacht voor september. Op de eerste camping waar we kwamen was er nog één plekje. Veel ouderen en ook stellen met jonge kinderen die nog niet naar school zijn. Ook later in Frankrijk wilden we naar een bepaalde camping, maar daar kregen we te horen 'vol, kom morgen maar terug'. Toen we er weer gingen kijken was de camping nog steeds vol.'

Maar de campings aan het Gardameer bevielen prima, we hadden ook supergoed weer. De eerste camping was La Rocca in Bardolino, daar stonden we prachtig maar het was er behoorlijk druk. Onze tweede camping was Cappuccini bij Peschiera, een mooi stadje aan de zuidkant van het meer. Die camping lag hoog en had een prima restaurant en een winkel. Je kijkt er uit over een jachthaven en een meer.'

En jullie wilden toch ook naar Frankrijk?

'We zouden nog een paar dagen aan het Gardameer blijven maar toen er regen werd voorspeld, zijn we maar vast richting Frankrijk gegaan, een

paar dagen eerder dan bedoeld. Uiteindelijk langs de Middellandse Zee, zo'n mooi stuk bij Ventimiglia met al die baaitjes. We reden door naar St-Tropez, daar scheen de zon, bijna dertig graden, dus we hadden de goede beslissing genomen. In Port Grimaud waren we drie jaar eerder op camping Les Prairies de la Mer geweest voor een driedaagse rust tijdens de filmopnamen. Dat was toen erg goed bevallen. Toen we daar aankwamen kregen we te horen dat de camping vol was. Dat was wel even een dompertje. En een dag later nog steeds vol. Toen zijn we gaan zoeken in ... wat hadden we bij ons?' Marina weet de details: 'De ANWB-gids. Toen zijn we gaan bellen. De campings die wij wilden hadden geen plek meer. We wilden dicht bij zee staan en met uitzicht, je weet wel met van die hutjes op het strand, een fles wijn en zo. Toen kwamen we uit bij campings die meer in de bossen lagen. Domaine des Naïdes, hogerop in Port Grimaud, was wel ok, mooi zwembad wel. Maar echt naar de zin hadden we het niet omdat we niet bij het strand konden kamperen. Twee dagen later waren we op La Baume la Palmeraie bij Fréjus. Niet aan zee, maar niet onaardig. Alleen, daar kregen we last van de mistral, zo'n koude wind uit de Alpen. Het was duidelijk dat we niet meer hier aan het strand terecht zouden komen. Toen kwam Jos op het idee van Le Mas.'

Jos: 'Ja, daar had ik een keer gefilmd, een aantal jaren geleden. Bij La Couronne, ten westen van Marseille. Heeft een eigen strandje, alleen het water was ijskoud. Daar was het niet druk. Slechts enkele mobile homes waren bezet en op het campingdeel waren de plaatsen voor het uitzoeken. Net buiten de camping was een restaurant waar we heel goed hebben gegeten.'

En toen weer richting huis?

'Nou, ja en nee. We wilden nog nog naar de Ardèche, alvast in de goede richting. Maar daar zou het weer niet zo best zijn. Toen maakte een Duitser ons attent op een kleine camping, niet ver van St-Tropez. Omdat we nog steeds graag aan zee wilden staan, zijn we daar heen gereden. Het ging om Caravaning St-Clair bij Le Lavandou. Eenvoudig, iets van zestig plaatsen, denk ik, een restaurantje in de buurt en een leuk, echt strand. Dat beviel heel goed. Dichtbij ligt Bormes-les-Mimosas, dat is behoorlijk toeristisch maar daar kun je wel leuk shoppen.'

Een van de volgende reizen van Jos en Marina zou wel eens naar Spanje kunnen gaan, Marina wil dan ook wel naar het binnenland. Wat de bestemming ook wordt, dat ze met hun Knaus Sky I gaan is zeker. <

DE B-KLASSE MAAKT FURORE

Hymer B 678

Vraag op straat een willekeurige voorbijganger naar een campermerk, geheid valt als eerste de naam Hymer. Dat is de verdienste van pionier Erwin Hymer, die zo'n veertig jaar geleden de Hymermobil op de markt bracht. Een relatief compacte integraalcamper waarvan er duizenden zijn geproduceerd; het type is geliefd tot op de dag van vandaag.

*Tekst: CamperCaKe
Foto's: CamperCaKe,
Hymer*

Tegenwoordig maakt de integraalcamper onderdeel uit van het programma van de meeste camperfabrikanten. Hymer is er alles aan gelegen om z'n naam hoog te houden en doet dit met verve. Het paradepaardje van Hymer, de B-klasse, is de opvolger van deze Hymermobil. Om deze serie attractiever te maken, up to date voor 2014, is er veel gewijzigd. Het resultaat laten wij graag zien aan de hand van de nieuwe Hymer B 678.

Interieur

Blikvanger bij binnenkomst is de fraaie, robuuste ronde tafel in de zithoek. Geen sta-in-de-weg en simpel te verbreden zodat een paar extra gasten kunnen aanschuiven. In de ruime zithoek,

een L-vormige bank en een zijbank, is voor vijf volwassenen een goede zitplaats te vinden. Handig is de ruime kapstok naast de toegangsdeur. Ook de tv-steun is goed geplaatst, naast de kapstok en nog belangrijker, in hoogte verstelbaar. Dat voorkomt nekklachten tijdens een lange film. De aankleding is sfeervol met gezellige lichtaccenten.

Koken/eten

Voor de kookliefhebber is de hoekkeuken een genot. Op het gasstel is ruimte voor drie flinke pannen. Vier grote zelfsluitende laden, voorzien van solide metalen handgrepen, zijn onderverdeeld in vakken. Dat geeft overzicht en beperkt het rammelen. Prettig dat ook aan de afvallemmer is gedacht. In een speciale barkast kunnen echte wijnglazen worden gehangen; dat drinkt toch wat lekkerder. De ronde spoelbak is voorzien van een extra afvoer, daarbovenop een stijlvolle en hoge kraan. De grote koel-/vriescombinatie staat goed bereikbaar, tegenover het keukenblok opgesteld. Naast deze koelkast hangt een lange spiegel, fijn voor de ijdele kok!

Slapen

Achterin staan twee eenpersoonsbedden; je gebruikt drie treden om in bed te stappen. Je ligt

hier prinsheerlijk op de koudschuimmatras met extra onderveersysteem. Onder de traptreden zit praktische bergruimte verstopt. Een hang- en legkast zijn netjes weggewerkt onder het voeteneinde van beide bedden. Wil je overdag even rustig een dutje doen, trek dan de houten schuifdeur dicht en je hebt het rijk alleen. Rest nog het hefbed boven de voorstoelen, prima van formaat en, evenals de eenpersoonsbedden, uitgerust met dezelfde luxe voor een goed slaapcomfort.

Toilet en douche

Ronduit luxueus is de inrichting van deze separate ruimten. De toiletruimte sluit met een halfronde, grijze kunststof-schuifdeur. Boven het Thetford draaitoilet hangt een brede toiletkast met verschuifbare spiegel. Ook onder de fraai gevormde hoekwastafel is nog kastruimte. Gemakkelijk dat je zo al je toiletartikelen een goed plekje kunt geven. Om te douchen steek je even over naar de riante douchecabine. Daar kan voldoende frisse lucht binnenkomen door het dakluik. De stahoogte in deze cabine is prima doordat de douchevloer is verzonken in de dubbele bodem. Een handdoekenrekje biedt uitkomst om na de douchepartij je handdoek te drogen.

Exterieur/reizen

De B-klasse wordt gebouwd op een Fiat Ducato met AL-KO chassis, standaard vind je een 2,3 liter Multijet motor onder de motorkap. Deze B 678 blijkt ook tijdens de rit een prettige reisgenoot. Door de grote voorruit krijg je een panoramisch uitzicht, zodat je onderweg niets ontgaat. Wanden bestaan uit aluminium en zijn volgens het Pual systeem geïsoleerd. Dak en bodem zijn uitgevoerd in GFK (polyester), dus hagel- en vochtbestendig. De fraaie achterbumper is overgenomen uit de duurdere SL serie, een aanwinst voor deze B-klasse. B 678 heeft in het nieuwe modeljaar bovendien standaard een bestuurdersdeur. Overvloedige bergruimte vind je in de dubbele bodem. Hymer besteedt daarnaast veel aandacht aan veiligheid, zo zijn bijna alle denkbare opties van Fiat standaard. Denk hierbij aan dubbele airbags, ESP, cruise control en dergelijke. De hoog geplaatste, verwarmbare spiegels, met een inzetspiegel om de dode hoek te verkleinen, zijn functioneel.

De B-serie heeft duidelijk aan klasse gewonnen. De altijd populaire B 678 (basisprijs € 97.775) zal, vooral door z'n geliefde indeling, ook nu weer veel fans opleveren. Deze 678 komt, gezien z'n rijklaargewicht, het best tot zijn recht met een maximaal gewicht van 4250 kg. Dan is een C-rijbewijs dus noodzakelijk. En als je de blits wilt maken – kies dan voor de kleur Sierra Grau metallic, een plaatje! <

De Poolcirkel wordt niet ongemerkt gepasseerd

DANSEN OVER RUSSISCHE WEGEN

AVONTUUR IN NOORD-RUSLAND

Ga jij helemaal rijden naar Moermansk? Echt waar? Wow, dat is pas avontuur! Deze reactie kreeg ik van meerdere mensen toen ik vertelde een reis met de auto vanuit Nederland naar Moermansk te gaan maken. Het is een reis geworden waarbij het rijden door Rusland naar Moermansk, ruim voorbij de Poolcirkel, inderdaad een ervaring op zich is.

Tekst en fotografie: Caroline Bier

Maar het was ook een reis door een vriendelijk landschap waarbij we, getuige de vele seringen die we hebben gezien, de lente achterna reisden, waarbij we werden ingehaald door Lada's en waarbij we onderweg een aantal prachtige excursies hebben gemaakt. Bijvoorbeeld naar het Valaam-klooster gelegen op een eiland in het Ladagomeer, het Solovetsky-klooster in de Witte Zee en de bijzondere houten kerken op Kizji-eiland in het Onegameer. Al met al een reis die zeer de moeite waard was!

Van Estland naar Rusland

Met een stel fervente campers, een echtpaar, zouden we gezamenlijk deze reis vanaf Toila (Estland) door Rusland tot aan Ivalo (Finland) gaan maken. Nadat we elkaar in Nederland al een keer hadden ontmoet zou ons volgende treffen op de camping in Toila (Estland) zijn.

Zo gezegd, zo gedaan. Na onze hernieuwde kennismaking zijn we samen aan deze reis begonnen. Allereerst stond ons de grensovergang naar Rusland te wachten. Altijd spannend hoe zoiets gaat verlopen. Achteraf valt het meestal reuze mee maar bij een dergelijke grensovergang moet je wel weten bij welk loket je moet zijn en op welke manier de douaniers werken; en bovenal moet je veel geduld hebben. De grens passeren tussen Estland en Rusland is veel wachten, formulieren correct invullen en soms nog eens invullen en rustig afwachten tot iemand aangeeft dat je een loket verder kunt gaan. Na een uur of vier waren we beiden de grens over en kon de rit naar Sint-Petersburg, onze eerste stop, beginnen.

Een reisdoel op zich

Sint-Petersburg is natuurlijk een van de hoogtepunten van een reis als deze. Al met al is er zoveel te zien, is het zo overweldigend en indrukwekkend dat je er wel een week kunt blijven. Wij verbleven op een camping aan de rand van de stad. Ik had een busje met gids geregeld waarmee we onder andere de Hermitage hebben bezocht en de nabijgelegen stad Peterhof met zijn 18e-eeuwse paleizen, prachtige tuinen en vele fonteinen; het buiten de stad gelegen Catharinapaleis met de beroemde barnstenen kamer konden we zo ook meepakken. De grote en imposante Isaäkathedraal en de Petrus- en Paulusvesting stonden tevens op het programma. Buiten dat hebben we nog een boottocht op de rivier Neva gemaakt en een traditionele dansvoorstelling bijgewoond.

Na twee dagen gevuld met excursies raakten we verzadigd; we hadden wel even genoeg gezien en wilden eigenlijk ook graag verder.

Door Karelië

Na dit stadsbezoek werd het tijd om noordwaarts te gaan rijden met als uiteindelijk doel de stad Moermansk. Een groot deel van deze reis hebben we door de Russische deelrepubliek Karelië

Paleis en tuinen van de Peterhof en daaronder koepels van het Christinapaleis, beide in de omgeving van Sint-Petersburg

gereden. Vandaag de dag behoort een groot deel van Karelië bij Rusland maar tot 1940 was het Fins grondgebied. Er zijn duidelijk overeenkomsten te zien met het Scandinavische buurland: landschappelijk bestaat dit deel van Rusland namelijk ook uit vele meren en bossen, de huizen zijn er overwegend van hout en het is zeer uitgestrekt en 'leeg'. Maar daar houdt de overeenkomst dan ook wel op. Het Russische leven wordt, vergeleken met het Finse, gekenmerkt door scherpe contrasten. Heel wat mensen rijden rond in grote SUV's – op krediet gekocht, zo hoorde ik later – maar veel huizen verkeren in slechte staat, troosteloze flats herinneren rechtstreeks aan de Sovjettijd en een aanzienlijk deel van de plattelandsbevolking woont in huisjes met moestuintjes en een Lada voor de deur. Dat laatste is het beeld dat me vooral is bijgebleven.

Eilanden met Werelderfgoed

De noordwesthoek van Rusland wordt gedomineerd door twee grote meren en door de Witte Zee. Op de eilanden in deze wateren zijn in voorbije eeuwen prachtige kloosters en kerken gebouwd. Natuurlijk hebben wij die bezocht. De meren waarover we voeren zijn enorm in omvang en vele maanden van het jaar geheel of grotendeels bevroren. Pas in april of mei is het ijs verdwenen en zijn de meren weer bevaarbaar.

Twee keer zijn we met een snelle draagvleugelboot naar verschillende eilanden gevaren. Tochten van – enkele reis – ruim een uur!

Op deze manier hebben we het Valaam klooster, de zomer en winterkerk op Kizhi eiland en het Solovetsky klooster bezocht. Alle 3 unieke plekken om naar toe te gaan.

Het Middeleeuwse Preobrazjensky-klooster op het eiland Valaam (Ladogameer) vond ik erg mooi om te zien, net als het Solovetsky-klooster op een eiland in de Witte Zee – in Stalins tijd was dit overigens een ‘goelag’ (strafkamp). Maar de houten kerken op Kizji-eiland hebben de grootste indruk op mij gemaakt. Op dit eiland in het reusachtige Onegameer staan enkele houten kerken, een klokkentoren en tientallen andere houten gebouwen. Vanwege die houtarchitectuur komt de Kizji pogost (plattelandskerk) voor op de Werelderfgoedlijst van UNESCO; het geheel van houten gebouwen is als een soort openluchtmuseum te bezichtigen. De huidige kerken stammen uit de 18e en 19e eeuw. Het bijzondere van deze kerken is niet alleen dat ze zonder fundering en spijkers zijn gebouwd, net als de ander houten bouwwerken trouwens. De 22 uivormige koepels van de zomerkerk, die ingenieus in elkaar passen en bestaan uit honderden afzonderlijke stukjes bewerkt hout, zijn prachtig om te zien.

Als vrouw wordt bij het bezoeken van sommige kloosters en kerken van je verwacht dat je je hoofd bedekt. Daarom had ik altijd een grote sjaal bij me, zodat ik niet van de ter plaatse aangeboden lappen gebruik hoefde te maken. Voor zowel vrouwen als mannen geldt dat je bij het binnengaan van deze kloosters of kerken geen blote schouders of knieën mag laten zien. Dat laatste was voor ons niet zo moeilijk want daar was het te fris voor, maar je moet er wel aan denken.

Dansend over de wegen

Al met al vielen de wegen in dit deel van Rusland me erg mee, het wegdek was overwegend goed te noemen. Maar eerlijk is eerlijk, de kwaliteit varieert van goed asfalt via asfalt dat keer op keer is gerepareerd, waardoor je er dansend overheen rijdt, tot stukken waar lelijke gaten in de weg zitten.

Er is de laatste jaren veel aan de weg gewerkt en de M18, de hoofdweg van Sint-Petersburg naar Moermansk, is over vrijwel het gehele traject vernieuwd. De wegen in de steden en dorpjes zijn meestal van een mindere kwaliteit. Hier zitten nog vele hobbels en gaten in de weg.

In de dorpjes mag je meestal maar 40 km per uur rijden. Dat lijkt langzaam maar door het slechte wegdek is het een prima snelheid om gaten en hobbels te kunnen ontwijken. Gelukkig vormen deze slechte wegen maar een klein deel van het totale aantal kilometers dat we afleggen.

Het historische dorpje Kinerma

Op lokale wegen is het wegdek niet altijd glad

Verkeer in Rusland

Het rijgedrag en met name het inhaalgedrag van 'de Rus' is een ervaring op zich. Je wordt niet alleen links ingehaald, en helaas soms gesneden, maar ook rechts; links en rechts tegelijkertijd kan ook voorkomen!

Lokaal gebruik is ook dat, als je wordt ingehaald op een tweebaansweg, je dan zoveel mogelijk rechts op de vluchtstrook (of wat ervoor door moet gaan) gaat rijden. Maar ja, die zogenaamde vluchtstroken zijn niet altijd mooi geasfalteerd en soms zijn er in die strook grote gaten of houdt het asfalt plotseling op. Mijn auto daaraan blootstellen ten behoeve van een inhalende Rus, vond ik niet zo'n goed idee en ik heb er niet aan meegedaan. 'Gelukkig' rijden de Russen hard en zijn ze ons daarmee vrij gemakkelijk en snel voorbij.

Natuurlijk moet je even wennen aan het rijgedrag in Rusland. Maar tegen de tijd dat je het zo'n beetje in de gaten hebt, ongeveer 200 km ten voorbij Sint-Petersburg wordt het een stuk minder druk op de weg en daarmee ook overzichtelijker. Zolang je opletend en defensief rijdt is het goed te doen.

Oh, en als je hier gaat rijden moet je het niet erg vinden om te worden ingehaald door een Lada! Dat gebeurt met een zekere regelmaat.

De Rus

Ik heb de Rus, als ik even mag generaliseren, niet goed kunnen doorgronden. Dat ligt voor een aanzienlijk deel aan het niet kunnen

communiceren met elkaar, ik spreek geen Russisch. Zo worden op de weg inhaalmanoeuvres uitgehaald die bij ons zonder twijfel in de categorie 'onbehoorlijk' vallen. Russen schijnen alleen maar haast te hebben; dragen ze een uniform dan worden ze een ander mens. Toch doen de gewone Russen erg hun best om je te begrijpen en te helpen. De Rus is ook solidair want daar waar snelheidscontroles zijn, wordt je veelvuldig gewaarschuwd met knipperende licht zodat je tijdig je snelheid kunt aanpassen.

Grappig was dat we op diverse marktjes zagen dat er altijd visuitrusting wordt verkocht. Rubberboten, hengels en kleding met een leger-camouflagemotief. Kennelijk een geliefde bezigheid van de manlijke Rus. Dit hebben we, ongevraagd, dan ook mogen ervaren. Bij het overnachten in Montsjegorsk, net onder de Poolcirkel, stonden we langs het meer. Op zich geen probleem. Wat wel een probleempje werd was de enorme hoeveelheid mannen die hier kwam vissen, zelfs 's nachts nog. Maar ja, de zon gaat in de vroege zomer niet echt onder en donker wordt het niet, dus gebrek aan licht is geen belemmering. Het was voor de nacht uiteindelijk niet zo'n rustige 'stek' als we hadden gedacht en we hebben toch nog maar een andere plek opgezocht.

Boodschappen doen en tanken

Verrassend vond ik de goed uitgeruste supermarkten die we tijdens onze reis zijn

Petrus- en Paulusbasiliek in Sint-Petersburg

Overnachtingsplek bij Sortavala

De transfiguratiekerk op Kizji-eiland

Ruim assortiment in grote supermarkten

Moermansk

tegengekomen. Sommige van de supermarkten en shopping malls (in de grote steden) zijn groter en beter uitgerust dan wat wij in Nederland kennen. Opvallend is dat er veel vis in de supermarkten wordt aangeboden. Zowel vers, verpakt als gerookt. De grote meren zorgen kennelijk ook voor een grote lokale toevoer van vis.

Buiten die grote supermarkten is het ook altijd leuk om bij de kleinere buurtsupermarkt te gaan kijken en te zien hoe het daar toegaat. In deze supermarktjes staan alle producten achter de toonbank en geef je aan de mevrouw achter de balie aan wat je wilt hebben. Voor ons natuurlijk niet zo gemakkelijk als je de Russische taal niet beheerst, maar wel een leuke ervaring.

Ook tankstations zijn er in ruime mate aanwezig en zowel bij de supermarkt als bij het tankstation kun je meestal met je pinpas betalen.

Russische taal en cyrillisch schrift

Tja, het communiceren is, als je zelf geen Russisch spreekt en zij alleen maar Russisch, niet altijd even gemakkelijk. Ook het lezen van de verkeersborden in het cyrillische schrift is niet eenvoudig en, zoals zo vaak, gaat het je pas wat sneller af om het te ontcijferen tegen de tijd dat je het land al weer verlaat.

Zo moest ik een van mijn voorbanden van wat lucht voorzien. Hier in Nederland gaan we dan naar een tankstation en pompen onze banden op tot de gewenste spanning. In Rusland heb je genoeg tankstations maar lucht ontbreekt vaak. Nu had ik dan eindelijk een benzinepomp gevonden die wel lucht had, maar helaas, het apparaat werkte niet goed! Hoe vraag je dan naar een plek waar je je banden kunt oppompen en hoe legt iemand dat aan je uit met gebarentaal? Wijzend op mijn zachte band en met een weids gewaar van 'waar moet ik zijn', begreep de dame wel wat ik bedoelde, maar toen moest ik haar nog begrijpen. Ze kon me wel duidelijk maken dat ik in de achterliggende woonwijk moest zijn maar waar? Tja, dat kon ze niet goed uitleggen. Enfin, uiteindelijk nog maar weer eens bij een andere benzinepomp hetzelfde toneelstukje opgevoerd en daar bleek de bandenoppompman niet zo ver

meer weg. Ik moest even verderop bij dat kleine huisje zijn. Daar aangekomen was het duidelijk, een hele stapel banden gaf aan dat ik goed zat. En ook een busje dat al stond te wachten, met één wiel gedemonteerd, gaf de indruk dat ik op de juiste plaats was. Maar helaas, er was niemand van het winkeltje te bekennen. Na meer dan een uur wachten is het uiteindelijk gelukt. Zulke voorvallen laten je beseffen dat het er in een ver land toch een tikkeltje anders aan toe kan gaan dan bij ons.

Kola-schiereiland, Moermansk, Finland

Na het doorkruisen van het grote Kola-schiereiland bereiken we de noordelijke havenstad Moermansk, waar de haven 's winters niet dichtvriest door de (warme) Golfstroom. De reis wordt afgerond met een rit van zo'n 300 km naar het Noord-Finse Ivalo. Onze reisgenoten en wij gingen hierna ieder zijn eigen weg.

Zoals bij reizen eigenlijk altijd het geval is, vormt een reis door Noord-Rusland een kennismaking met en een beleving van wat het land en de mensen te bieden hebben. Je kunt er genieten van een rijke cultuur. Een reis richting Moermansk is zeker de moeite waard. <

Reisinformatie

Vanuit Nederland is de afstand naar Moermansk een kleine 4000 km. De hier beschreven reis begint in het oosten van Estland en eindigt in Ivalo, Noord-Finland. Heeft u interesse gekregen in een dergelijke reis? Die kunt u maken op individuele basis, met gehele of gedeeltelijke begeleiding of in een kleine groep. Kijk voor meer informatie op: www.tailormade-expeditions.nl.

Caroline Bier is fervent (kampeer)autoreiziger en eigenaar van Condor Travels en Tailor Made Expeditions. Zij organiseert en begeleidt avontuurlijke camperreizen, vooral in Europa/Azië en in Zuid-Amerika.

COLLECTIE 2014 IS BINNEN!

**Uw adres voor Chausson,
Laika, Rapido en Morelo,
Tevens vele jonge occasions!**

**ALTIJD RUIME KEUZE
UIT ± 100 CAMPERS,
WAARVAN 45 NIEUW
UIT VOORRAAD
LEVERBAAR!**

Wij delen voor ca. 80% mee, aan alle georganiseerde kampeerautobeurzen door geheel Nederland. Hierdoor bereiken wij vele camperliefhebbers uit het gehele land. We werken dagelijks met een jong team. Samen dragen wij zorg voor de resultaten van het bedrijf, zoals deze nu is gegroeid. Trots kunnen wij stellen dat wij met onze 20.000 m² aan oppervlakte en een eigen camperplaats tot één van de grootste kampeerauto bedrijven van Nederland behoren. In onze showroom vindt u altijd een ruime keus uit de nieuwe collectie van de gerenomeerde merken Chausson, Laika en Rapido. Tevens treft u bij ons een ruime collectie jonge occasions aan.

VOOR MEER AANBOD KIJK OP:

WWW.RONHAZENBERG.COM

OUDE PEKELA

Kerklaan 18 • Oude Pekela • Tel.: 0597 - 676 666
ron.hazenberg@hetnet.nl

Openingstijden: ma. t/m vr. 8.30 t/m 17.30 za. 9.00 t/m 16.00

DWARS GEPLAATSTE KEUKEN ALS AFSCHEIDING

Rapido 640: geknipt voor twee!

Dat ook in Frankrijk charmante kampeerauto's het levenslicht zien is niet zo verwonderlijk. Frankrijk is een camperland bij uitstek, praktisch ieder dorp koestert z'n eigen camperplaats. En nog altijd is Frankrijk voor Nederlanders het belangrijkste vakantie-land. Hoogste tijd om eens de schijnwerpers te richten op een camper van Franse makelij.

*Tekst en foto's:
CamperCaKe*

In Mayenne, de thuisbasis van Rapido, staan de ontwerpers niet stil. We zijn alert op revolutionaire indelingen en daarom is het elk jaar weer spannend waar deze fabrikant mee op de proppen komt. Voor 2014 is dat een ruimtebesparende keukenopstelling in een typisch tweepersoons halfintegraal.

Exterieur/reizen

Deze innovatieve Rapido 640 staat op een Fiat Chassis en heeft standaard een 2.0 Multijet motor. Overweeg om de optionele 2.3 Multijet aan te schaffen, die motor is pittiger en rijdt rustiger qua geluid. Door z'n lengte van 6,48 meter is het een compacte camper. Het optionele Rapido-front geeft hem een vriendelijk gezicht. Wand en dak van polyester geven hagelstenen geen kans

om putjes te maken. Daarnaast beschermt de polyesterbodem tegen vochtinvloeden. ABS, cabine-airco, bestuurdersairbag en ledverlichting horen bij de standaarduitrusting. De striping op de camper is stijlvol en zeker niet overdadig. Een klein luik rechts achterin geeft toegang tot de bagageruimte waar ook de huishoudaccu is ingebouwd. Dus voorzichtigheid met inpakken is geboden. Deze ruimte is voorzien van sjoorogen en verlichting. Fietsen mee? Laat dan een stevig fietsenrek monteren, bij voorkeur op het chassis. Voor al te groot campingmeubilair is weinig plaats. Zoals bij iedere camper, is ook deze Rapido uit te breiden met diverse opties die het reizen veraangenamen.

Wonen

Een voorbeeld van comfort voor z'n tweetjes is de inrichting van de zithoek. 's Avonds heerlijk relaxen op de beide voorstoelen, de benen omhoog op de zijbanken. Tijdens de maaltijd gezellig tegenover elkaar, ieder op z'n eigen bankje, wat wil je nog meer. De vierkante tafel is royaal van formaat, een slag kleiner zou heus niet misstaan. Opvallend veel licht komt er binnen door het grote panoramadakluik in de cabine en ook nog eens door het dakluik boven de tafel. Vooral bij hitte is het prettig dat beide dakluiken open kunnen bij stilstand. De nieuwe houttint 'Elegance' heeft een

chique uitstraling, voor de finishing touch zorgen de met chroom afgewerkte kastdeuren.

Keuken

Wanneer je de camper binnenkomt staat direct links van de toegangsdeur de blikvanger, het keukenblok. Pontificaal in het midden van de wagen, min of meer als afscheiding tussen het slaap- en zitgedeelte. Met witte hoogglans kastdeuren is het een fris geheel. Naast een tweepits gasstel en een ronde spoelbak rest weinig aflegruimte op het aanrecht; een uitklapbaar verlengstuk brengt uitkomst. Wel is de keuken uitgerust met handige snufjes zoals een keukenrolhouder, hangend onder de bovenkast, en een wandkruidenrek. Een goede vondst is de glazen achterwand van het keukenblok, zo houd je zicht vanuit de zithoek naar achteren. Toch een 'afgesloten' slaapkamer maken? Dat kan door een houten schuifdeur tot aan het aanrecht te sluiten en door het gordijn voor de glaswand te trekken, in de slaapkamer. Een grote koel-/vriescombinatie staat tegenover de toegangsdeur, mooi uitgevoerd in grijs metallic.

Slaap-/toiletgedeelte

In het 1,35 meter brede queensbed kun je prima aan beide zijden instappen. Opvallend is het grote, lage raam in de zijwand naast het bed. Veel bergruimte onder het bed, goed bereikbaar omdat je het bed makkelijk omhoog zet. Een ruime hangkast staat in de doorloop naar het bed. Boven deze kast is een voorziening voor een tv gemaakt. Zo kun je de tv in de gewenste richting draaien, naar de zithoek of richting bed. In de hoek naast de kast staat een sierlijk gevormd wastafelmeubel, een praktische plek. Door een handig foefje verandert deze ruimte in een opmaakhoek. De wastafel sluit af met een plank, de kraan verdwijnt achter de spiegelwand et voilà, veel ruimte en goed zicht! Achterin de hoek van de camper is de afgesloten douche-/toilet ruimte. Tegen de achterwand staat de Thetford toiletbank. Voordeel van zo'n toiletbank is het gemakkelijk reinigen ervan, geen lastige, moeilijk bereikbare hoekjes. Voorin creëer je een douchebak door middel van plexiglas vouwdeuren. De ontstane ruimte is niet royaal, maar voldoet.

Dat deze Rapido 640 een echte tweepersoonscamper is, staat buiten kijf. Er is echter een mogelijkheid om hierin met vier personen te reizen. De twee zijbanken in de zithoek zijn om te bouwen tot twee reiszitplaatsen met gordels. Wanneer je bovendien kiest voor een hefbed boven de zithoek, kun je in elk geval één logé herbergen. Knap doordacht concept, een wagen van nog geen zes halve meter, comfortabel uitgerust en verrassend qua ruimtelijk gevoel. Voor een basisprijs van rond € 63.000 heb je hier een fijne reisgezel aan. <

‘DIE ASEMROWENDE SKOONHEID VAN DIE KAAP’

Rondreis door drie Kaapprovincies

De drie Kaapprovincies in Zuid-Afrika zijn in één woord ‘asemrowend’. Reizen met een camper door dit uitgestrekte gebied is een aaneenschakeling van spectaculaire landschappen: kustgebieden bij Lambert’s Bay of Tsitsikamma, grillige bergen, waanzinnige bergpassen en kleurrijke woestijnen in Namaqualand. Daarnaast zie je de rijke culturen van volken als de Bosjesmannen en de Xhosa. En dan is er nog die grandioze dierenwereld met leeuwen, meerkatten, gemsbokken en olifanten in Kgalagadi of Addo.

Tekst: Reinout Burgers

Foto’s: ANWB-Ledenreizen, Zuid-Afrika Specialist, Cineke Mons, Reinout Burgers

Krugerpark is indrukwekkend en Kwazulu-Natal biedt een bijzondere ontmoeting met de trotse Zoeloes. Zuid-Afrika biedt echter veel meer. Voor de reiziger die van de geijkte paden wil afwijken, zijn er de Kaapprovincies. Dit uitgestrekte gebied schetst een haast onaangeroerd beeld van Zuid-Afrika. Weinig toeristen hebben de prachtige vergezichten van de Noord-Kaap gezien, in het spoor van de Bosjesmannen of Khoisan gewandeld of over de eindeloze wegen van de Groot Karoo gereden. In de provincie Oost-Kaap, die grenst aan Kwazulu-Natal met de stad Durban, is de wereld groener met glooiende heuvels en grote bossen met machtige bomen. De West-Kaap is voor de Nederlander bijna bekend terrein met de suikerbossies, wijngaarden en de leukste steden en dorpen van Zuid-Afrika.

Kaapstad

Dat de reis in Kaapstad begint en eindigt, omdat het internationale vliegveld hier ligt, is absoluut geen straf. Kaapstad is een van de mooiste steden in de wereld en herbergt het wereldwonder de Tafelberg of in de taal van de Khoisan: Hoerikwaggo (berg in de zee). De stad ademt de sfeer van een rijk Nederlands verleden. Dit was een monster- en verversingspost van de Verenigde Oostindische Compagnie. Het VOC-kasteel, de tuinen en oude landgoederen zijn goed bewaarde herinneringen uit deze tijd.

In het centrum kun je wandelen naar de historische Tuinen van Van Riebeeck of een bezoek

brenge aan het interessante South African Museum met collecties natuur en cultuur van het land. Het museum is een goede voedingsbodem voor een begrip van de enorme diversiteit van Zuid-Afrika tijdens de komende reis. De beklimming van de imposante Tafelberg is een hoogtepunt. Als deze klim naar duizend meter te zwaar is, neem dan de kabelbaan. Boven op de Tafelberg waant de wandelaar zich in een prachtig wilde natuur met bijna duizend plantensoorten, terwijl de bruisende stad gewoon aan de bergvoet ligt. *Dis eintlik wonderbaarlik. So dig by die stad en so baie natuur.* Op Robbeneiland, waar Mandele gevangen zat, geven voormalige politieke gevangenen rondleidingen; je krijgt verhalen over de Apartheid uit eerste hand te horen. 's Avonds is het heerlijk om naar het uitgaanscentrum Waterfront te gaan en te genieten van de zeelucht, goed eten en een fijne sfeer.

Kaappunt

De mooiste route van Zuid-Afrika ligt op het Kaapse Schiereiland en voert je langs de Twaalf Apostelen, Chapman's Peak bij Houtbaai en naar het nationaal park Kaap de Goede Hoop. Bij Chapman's Peak is de kronkelende weg uitgehakt in de berg; op het hoogste punt kijk je ruim honderd meter steil naar beneden. Het uitzicht over de Atlantische Oceaan en de Houtbaai is fraai. Wanneer je op Discovery een serie over de witte haai ziet, dan is de kans groot dat de opnamen in deze baai zijn gemaakt. Vanwege de vele zeehonden krioelt het letterlijk van deze roofdieren. Je kijkt hier bijna loodrecht op het

heldere water waardoor je zeehonden en dolfijnen ziet zwemmen en met een beetje geluk een witte haai.

Bij Kaappunt, ook onderdeel van het Nationaal Park Tafelberg, komen de Atlantische Oceaan en de Indische Oceaan op krachtige wijze bij elkaar. Dat levert sterke stromingen op; grote golven beuken met ongekend geweld tegen de hoge rotsen en spatten bruisend in miljoenen druppels uiteen. Het waait altijd. Hier werd de legende van de Vliegende Hollander geboren en het schip is al meerdere malen in storm en mist 'gezien'. In het park vind je de bedreigde bergzebra, bontebokken en elandantilopen. Het fynbos (Kaapse flora) is een waar vogelparadijs met als bekendste vogel het Suikerbekkie dat zich vooral met de honing van de Suikerbossie (protea) voedt. Je komt ook bavianen tegen, letterlijk brutale apen. Ze stelen alles wat op voedsel lijkt, soms zelfs uit de handen van een argeloze toerist, maar ook de camper is niet veilig. Een totale ravage binnen enkele seconden is het

gevolg. Sluit altijd de deuren en ramen als je in de buurt van bavianen bent en *moenie die bobbejane voer nie*.

Na Kaappunt ga je langs de andere kant van het schiereiland terug, langs False Bay of Valsbaai waar de witte haai broedt. Op de stranden van Boulders Beach liggen kolossale brokken graniet, waartussen een kolonie zeldzame zwartvoetpinguïns (African of Jackass penguin) is gevestigd. Op de weg terug naar Kaapstad vind je in Simon's Town, Muizenberg en Pinelands kampeerplekken waar je kunt overnachten.

Echte wildernis

Tijd om het luxe stadsleven te verlaten en richting de echte wildernis van de Cederberg Mountains te gaan. Over de N1 rij je naar Paarl. De stad dankt zijn naam aan de karakteristieke berg. De ronde top van de berg glinstert na een regenbui als een parel in de zon. Rij door Paarl heen richting R45 Wellington waar je vervolgens de R301 naar

*Foto vorige pagina's:
Klein Karoo
Links: leeuw, San, bij
kokerboom in Noord-
Kaap
Boven: Tafelberg
Onder: Valsbaai*

Cederberg, de bloemen van Namaqualand, Augrabies Falls.

Rechter bladzijde: springbok, camperstop, een suikerbekkie op een protea of suikerbossie

Wolseley, Ceres, Worcester neemt. Dit is het begin van een schitterende route over de Bainskloofpas, een traject met prachtige rotsformaties en sprookjesachtige uitzichten. Verder over de R43 richting Ceres en via de R303 naar het kleine dorpje Prince Albert Hamlet aan de voet van de Koue Bokkeveld Berge en over de Gydo Pass. De bergpas is een opeenvolging van kleurrijke, panoramische vergezichten.

Na de bergpas is het landschap veranderd. Het wordt ruiger met fascinerende rotspartijen, uitgesleten door het water dat hier ooit stroomde. Dit is het Cederberggebied. Na het gehucht Die Dorp Op Die Berg sla je rechts af richting het natuurpark Cederberg Mountains. De route is tot aan het park geasfalteerd, maar gaat daarna over in een zandpad. Bij de boeking van een kampeerplek moet je even vragen naar de wegcondities, want door regen kan de weg tijdelijk moeilijk begaanbaar zijn. Een camper heeft onder normale omstandigheden geen problemen op de

goed onderhouden zandwegen. Vooraf boeken is overigens noodzakelijk bij alle natuurreservaten. Zomaar kamperen wordt zelden toegestaan.

Cederberg Mountains is een van de hoogtepunten in West-Kaap. De bergen liggen op de grens van het mediterrane klimaat en het semiwoestijnklimaat van de Groot Karoo. Hier kun je volop genieten van echte wildernis. Wonderschone en ruige wandelroutes, weelderige flora en fauna, grotten, apart gevormde rotsformaties en tekeningen van de Bosjesmannen. Overnachten kan op veel plekken, zoals Cederberg Oasis of Algeria. Vergeet voor het slapen gaan niet om naar de sterren te kijken. Op een donkere nacht is de Melkweg fenomenaal mooi en onmetelijk groot.

Bloemenzee van Namaqualand

Door het reservaat loopt een weg naar Clanwilliam. Dit stadje ligt aan de Olifantsrivier en is een groene oase met mooie historische gebouwen. Verder richting Lambert's Bay aan de koude Atlantische

Oceaan. Nabij de vissershaven ligt het Bird Island Nature Reserve: een grote broedkolonie van de Kaapse jan-van-gent en honderden zeehonden. De kakofonie van vogelgeluiden is een bijzondere ervaring.

Om de reis te vervolgen, moet je terugrijden naar Clanwilliam. Hier ga je via de N7 naar Vanrhynsdorp op weg naar Kamieskroon en Namaqua National Park. Dit is de provincie Noord-Kaap en het landschap verandert gestaag in een semi-woestijn van uitgestrekte vlakten en granietbergen die als wonderlijke paddenstoelen uit de grond rijzen. De rustige route vergt drie tot vier uur.

Kamieskroon is een gehucht dat 22 kilometer van het Namaqua National Park ligt. Het park zelf heeft niet veel ruimte voor campers omdat de meeste kampeerplaatsen alleen met een 4x4 zijn te bereiken. Het dorp biedt evenwel kampeermogelijkheden. In augustus en september, na het regenseizoen, komt het park echt tot leven. Dan bloeien van de ene op de andere dag miljoenen bloemen, een zee van intense kleuren. De bloemenpracht is de trots van Namaqualand.

Plek van het Grote Lawaai

Wie voor het eerst door de Noord-Kaap rijdt, wordt overmand door een gevoel van verlatenheid. Maar overal zijn er kleine verrassingen. Een groene oase bij een waterbron of een vreemd uitgesleten rots in het dorre sandveld. De Noord-Kaap is sensationeel en avontuurlijk. Via Springbok draai je de N14 op richting Augrabies Falls en Upington. Bij Augrabies Falls valt de machtige Oranjerivier 56 meter tussen granieten rotsen naar beneden.

Miljoenen jaren van stromend water hebben deze rotsen tientallen meters diep uitgesleten. Op de plek waar het water valt, is een gat van 130 meter diep en de bodem schijnt vol met diamanten te liggen. Weinig plekken op deze wereld bieden zo'n waanzinnig schouwspel en oorverdovend geluid. De Khoisan noemden deze plek niet voor niets *Aukoerebis*, 'plek van het Grote Lawaai'. Het park bestaat deels uit rode rotslandschappen.

Mocht het avontuur lonken, dan is Kgalagadi Transfrontier Park, richting Kalahari, een mogelijkheid om leeuwen, jachtluipaarden, gemsbokken, springbokken, elandantilopen, blauw hartebeesten, meerkatten en nog veel meer dieren te zien. Bij Upington sla je daarvoor links af en volg je de R360. In het park zijn niet alle wegen met een 4x2 of gewone camper te berijden. Toch is een bezoek aan het park de moeite waard. De hoge rode zandduinen en de wilde natuur bieden namelijk een bijzondere Afrika-ervaring die je achteraf niet zou hebben willen missen.

Een Big Hole vol diamanten

Kuruman is het volgende stadje. Hier begon de ontdekkingsreiziger David Livingstone enkele expeditie. De stad is een oase in de droge Noord-Kaap door een grote waterbron, Die Oog. De groene omgeving is een weldaad voor de vermoeide reiziger. Eenmaal uit de stad is het landschap weer dor, leeg en verlaten. Op de R31 richting Kimberley kom je langs de Wondercaves. Dit is een prehistorische grot waar de Bosjesmannen of Khoisan geleefd hebben. De plek ademt een sfeer van mystiek en oudheid. Verder naar Kimberley, het diamantcentrum van

Boven: Groot Karoo;
 onder: struisvogels
 in Oudtshoorn,
 Stellenbosch, jonge
 olifant in Addo;
 rechts:walvis

Zuid-Afrika. De diamanten brachten welvaart en ontwikkeling met zich mee, maar ook oorlog. De diamantindustrie is nu grotendeels verdwenen. Wat overbleef, is de Big Hole: een duizelingwekkend groot gat waaruit 'slechts' drie mijnkarretjes met diamanten zijn gedolven.

'Hier groeit de leegte hoog'

De Groot Karoo is een eindeloze herhaling van dorre vlakten en *koppies* (heuveltjes) met verstoefde dorpjes. De Afrikaners noemen dit soort dorpjes 'n put *sonder water*. Adriaan van Dis omschreef in zijn boek *Het Beloofde Land* de vreemde wereld van deze semiwoestijn met haar inwoners: 'We rijden uren door hetzelfde landschap. De borden langs de weg, die naar een pad landinwaarts wijzen, vertellen hoe zwaar het boeren is in dit dorre veld: Houmoed, Droogfontein, Sandkuil, Stoppelvlei, Beskuitkuil, Droëput, Hongerfontein, Taaibos. Hier groeit de leegte hoog.' En dat laatste zegt een van de schapenboeren van Nederlandse komaf die Van Dis hier ontmoet.

Vanuit Kimberley volg je de N8 naar Bloemfontein. Dat is de hoofdstad van de provincie (Oranje) Vrijstaat; er staan fraaie oude regeringsgebouwen. Het Anglo-Boer War museum geeft een goed overzicht van deze Tweede Boerenoorlog.

Een waar natuurparadijs

Bloemfontein ligt aan de N1 en over de N9 bij Colesberg reis je door naar Graaff-Reinet in de Oost-Kaap. Het rustieke stadje met gebouwen in Kaapse stijl ligt aan de oevers van de Sondagrivier. Voor veel toeristen is dit een plek om even te rusten en naar de Valley of Desolation te gaan, een geologisch wonder van doleriet of 'ysterklip'-pilaren, door wind geërodeerd. Maar bovenal is

het uitzicht over de Groot Karoo fascinerend: de wereld ligt er letterlijk aan je voeten. Dit vergezicht blijft voor eeuwig in het geheugen gegrift.

Een van de grootste bezienswaardigheden in de Oost-Kaap is Addo Elephant Park ten zuiden van Graaff-Reinet. Dit is in grootte het derde park van Zuid-Afrika, er leven grote kuddes olifanten, zebra's, elanden, hartebeesten, wrattenzwijnen en kudu's. In het park struinen leeuwen, luipaarden en spotted hyena's. Voor natuurliefhebbers is Addo een waar paradijs.

Wie een grote stad wil bezoeken, kan naar Port Elizabeth, maar behoudens de boulevard met restaurants, winkels en wat oude gebouwen heeft de havenstad niet veel te bieden. Het is wel een fijne plek om even tot rust te komen. Doorrijden op de N2 naar het kustreservaat Tsitsikamma is wellicht een betere optie. Dat is tevens de weg die Kaapstad weer dichterbij brengt. Tsitsikamma is een bosrijk gebied met statige bomen en mooie kusten aan de warme Indische oceaan. De hoofdingang ligt bij Storms River Mouth, maar het iets verder gelegen Nature's Valley is een weldadige plek aan de oevers van een lagune, te midden van bos en heuvels. Je kunt er heerlijke strandwandelingen maken of met een kano door de lagune peddelen.

Verder naar Knysna (spreek uit: nijsna). Deze vriendelijke West-Kaapse stad, gelegen aan een estuarium, heeft leuke winkeltjes en restaurantjes. Er worden boottochten en stoomtreinreizen georganiseerd. Knysna ligt op de rand van een groot bosgebied met interessante wandelroutes; hier zouden nog bosolifanten rondlopen.

West-Kaap in volle glorie

Om in Oudtshoorn te komen, rij je richting George en neem je de N12 naar de belangrijkste stad in

de Klein Karoo. Oudtshoorn is het middelpunt van de struisvogelindustrie die begin 20^e eeuw veel rijkdom bracht. Nooit geweten hoe veelzijdig en boeiend de struisvogel is? Dan is een bezoek aan een van de struisvogelboerderijen de moeite waard. Ook Cango Caves nabij de stad is een interessante bezienswaardigheid.

De Klein Karoo ligt ingekapseld tussen twee bergketens en in vergelijking met de Groot Karoo voelt dit gebied plezierig aan met veel vegetatie, een aangenaam klimaat, mooie wegen, warmwaterbaden en leuke dorpjes. De R62 leidt naar het gastvrije dorp Montagu en na een korte tocht door een prachtige kloof kom je aan in de vruchtbare Breede Rivier Vallei met groene weilanden, boomgaarden en wijnbouw. Als je een van de best bewaarde geheimen van de West-Kaap wilt ontdekken, rij je richting Swellendam om vervolgens naar het natuurgebied De Hoop te reizen. Hier groeit, bloeit en graast de flora en fauna van de West-Kaap in volle glorie. In de Indische Oceaan zwemmen walvissen en dolfijnen. Vanaf de rotsachtige kust en de hoge witte zandduinen kun je van juli tot november een grandioos schouwspel meemaken: de paringsrituelen van de Suidelike Noorkapper, een grote walvis. De Hoop herbergt ook een weelderige flora van fynbos met proteas en duizenden planten. In de vlei foerageren talrijke watervogels waaronder de flamingo. Er grazen bergzebra's, bontebokken, elanden en hoog in de lucht zweeft de zeldzame Kaapse vale gier. Het park is een hoogtepunt, maar de weg er naar toe is niet geasfalteerd en kan vermoeiend zijn. Als je de walvissen toch wilt zien, rij je vanuit Swellendam naar Hermanus. Dit havenstadje is het walviscentrum van Zuid-Afrika en hier worden bootexpedities georganiseerd om de walvissen op zee te observeren. Soms zijn de zeezoogdieren ook dichtbij vanaf de kust te zien. Voor de avonturiers is er een haaienexpeditie. In een stalen kooi en duikersuitrusting duik je een paar meter in de oceaan en zwem je oog in oog met een witte haai. Geen pretje, maar zeer fascinerend.

Frivole zwemmers

De fraaie kustweg R44 voert langs dorpjes als Kleinmond en Betty's Bay, waar zich de grootste pinguïnkolonie van de West-Kaap bevindt. Het is een genoegen om naar de zwemcapriolen van de Jackass te kijken. Na Betty's Bay bereik je Valsbaai.

Auteur Reinout Burgers werkte jaren als reisorganisator in Zuid-Afrika. Van de hier beschreven reis bezocht hij elke plek en reed hij elke weg. Het is geen bestaande reis; de trip werd samengesteld voor TopCamper magazine. De camperroute kan worden gemaakt binnen vier weken. De totale afstand bedraagt ongeveer 4200 km, inclusief een bezoek aan Kgalagadi Transfrontier Park. Reinout geeft een voorbeeld van een dagprogramma:

- 1 **Vertrek Schiphol**
- 2 **Aankomst Kaapstad**
- 3 **Kaapstad**
- 4 **Kaappunt** 100 km rondrit
- 5 **Kaapstad – Cederberg** 250 km
- 6 **Cederberg**
- 7 **Cederberg – Lambert's Bay** 200 km
- 8 **Lambert's Bay – Kamieskroon** 350 km
- 9 **Namaqua National Park**
- 10 **Kamieskroon – Augrabies Falls** 360 km
- 11 **Augrabies Falls**
- 12 **Augrabies Falls – Kgalagadi Park** 370 km
- 13 **Kgalagadi Transfrontier Park**
- 14 **Kgalagadi Park – Kuruman** 525 km
- 15 **Kuruman – Kimberley** 235 km
- 16 **Kimberley – Graaff-Reinet** 500 km
- 17 **Graaff-Reinet**
- 18 **Graaff-Reinet – Addo** 240 km
- 19 **Addo Elephant Park**
- 20 **Addo – Nature's Valley** 250 km
- 21 **Nature's Valley**
- 22 **Nature's Valley – Oudtshoorn** 180 km
- 23 **Oudtshoorn**
- 24 **Oudtshoorn – Knysna – Montagu** 235 km
- 25 **Montagu – De Hoop** 110 km
- 26 **De Hoop natuurreservaat**
- 27 **De Hoop – Hermanus – Stellenbosch** 240 km
- 28 **Stellenbosch**
- 29 **Stellenbosch – Kaapstad** 40 km, vertrek
- 30 **Aankomst Schiphol**

De baai dankt zijn naam aan de vele scheepvaarders die dachten dat ze bij slecht weer Kaap de Goede Hoop hadden gerond; vervolgens liepen ze in de baai aan de grond of hun schip sloeg te pletter tegen de rotsen. De meanderende kustroute naar Gordon's Bay biedt fantastische uitzichten over de baai. In de verte zie je de Tafelberg en Kaappunt uit het blauwe water opdoemen.

Bij Somerset-West ga je richting Stellenbosch. Dat is na Kaapstad de oudste stad van Zuid-Afrika en het middelpunt van de wijnteelt. In het glooiende landschap met de wijngaarden worden wijntours en proeverijen aangeboden. Het centrum van Stellenbosch is een fijne plek om te vertoeven.

Eenmaal terug in Kaapstad borrelen misschien de overweldigende indrukken op. De reis door de drie Kaapprovincies biedt een enorme verscheidenheid. Waarschuwing: de herinneringen zijn blijvend en doen steeds opnieuw verlangen naar de 'asemrowende' vergezichten van de Kaap.

Industrieterrein Borchwerf (2)
aan de A17, Afrit 20 en 21
Argon 33
4751 XC Oud Gastel / Roosendaal
T 0165 570625
F 0165 570626
info@mobiledrome.nl
www.mobiledrome.nl

VERKOOP
VERHUUR
ONDERHOUD
SCHADEHERSTEL
STALLING

ADRIA
BÜRSTNER
DETHLEFFS
GLOBEDRÔME
HYMER
KNAUS

Het grootste aanbod
Campers in Nederland

Parttime overwinteren? Ja, je brengt in november bijvoorbeeld in een of twee weken je camper naar Zuid-Spanje. Je stalt hem in de buurt van een vliegveld (Alicante of Málaga bijvoorbeeld) en vliegt lowcost naar huis. Wanneer je wilt, vlieg je terug en blijft een of twee weken in de Zuid-Spaanse zon. En dat doe je zo vaak als je wilt.

Tekst: Harry Schuring

Foto's: Melissa Koot, Harry Schuring

AF EN TOE NAAR DE ZON

PARTTIME OVERWINTEREN

In ons geval – wij kunnen weg als het werk het toelaat – was het dus niet zo vaak als we wilden, maar het principe bleef overeind. We wisten dat we in december een dag of tien weg konden en in februari ook. Daarna zouden we wel zien.

‘Gedwongen’ voorpret

Er bestonden al wel ideeën over wat we op de heenweg wilden bezoeken. Maar het leek wijs om ook alvast wat zoekwerk te verrichten naar de stallingsmogelijkheden. We hadden Alicante uitgezocht als eindpunt van onze eerste reis. Bij Transavia boekten we voordelig twee enkeltjes Alicante-Amsterdam. Een stalling vinden leek mogelijk, ter plaatse zouden we het rondmaken.

Begin december op pad

De eerste dag van onze reis deden we nog een bezoekje in Nederland en tegen de avond bemachtigden we het enige nog vrije plekje op

de camperplaats van Keulen, iets ten noorden van het centrum, pal aan de Rijn. Met de fiets ben je zo in het centrum, autovrij wel te verstaan. Na een dagje museum, koffie drinken en fietsen – wel met dikke jassen en handschoenen aan – vertrokken we uit Keulen. Omdat het nogal regende besloten we bij Trier te overnachten. Via Luxemburg reden we daarna Frankrijk binnen. In Dijon wilden we graag de prachtige *pleurants*-beeldjes uit 1404-1410 zien van Claus Sluter uit Haarlem, in het Musée des beaux-arts. Die dag eindigden we in Vienne, net ten zuiden van Lyon, een wat verlopen stadje dat een vrij gave Romeinse tempel in het centrum heeft staan.

Steeds beter weer

De ACSI-gids bracht ons bij een camping in de Pyreneeën, net over de Spaanse grens (Capmany). De bomen waren aan het herstellen van een recente woeste brand, maar het was een mooie en vooral rustige plek. Dat was anders toen we een

Waar is het droog en zonnig?

Statistisch gezien heeft het Spaanse kustgebied, tussen Valencia en Gibraltar, het aangenaamste weer van Europa in de wintermaanden. Uitschieters daargelaten variëren de dagtemperaturen van 18 tot 23 graden. De verschillende delen van de Spaanse zuid- en zuidoostkust wedijveren met elkaar om het kleinste aantal dagen waarop regen valt. Ga er maar van uit dat er op vier of vijf dagen per maand een bui (of twee) valt. Het zuidoosten bekleedt misschien net de koppositie wat betreft warmst en droogst. De Costa Blanca trekt dan ook veel overwinteraars, Benidorm lijkt uitsluitend uit Engelsen, Duitsers en Nederlanders te bestaan. Ten zuiden van Alicante is het toerisme wat rustiger. Minder bekend is de omgeving van Almería, zoals het natuurpark Cabo de Gata. De Costa del Sol tenslotte, valt in twee delen uiteen. Tussen Málaga en Gibraltar ligt het bekende en behoorlijk volgebouwde deel met plaatsen als Torremolinos en Marbella. Ten oosten van Málaga is het toerisme kleinschaliger. Nerja is hier het toeristische centrum. Het rustige La Herradura, met een erg leuke camping, hoort tot onze favorieten.

Voor de genoemde gebieden is een handvol vliegvelden van belang: Alicante (en eventueel Valencia) voor de Costa Blanca, Almería voor de Costa de Almería (met Cabo de Gata) en Málaga voor de Costa del Sol.

stuk zuidelijker de camping van Peníscola opreden, zo'n honderdveertig kilometer voor Valencia aan de Costa del Azahar. Hoewel de winters hier nog niet geheel zonzeker zijn, was de camping op een paar plekjes na vol. Veel campers uit Duitsland, uit Frankrijk en uit het VK, sommige al met kerstverlichting achter de voorruit. Voorbij Valencia hadden we eigenlijk continue zon, het was er heerlijk. We keken wat rond in Benidorm maar sliepen toch maar in Altea. De komende dagen zouden we hier aan de Costa Blanca doorbrengen.

In de buurt van Alicante

Al is de skyline van Benidorm en Calp nog zo indrukwekkend, we zochten toch een kleinschaliger plekje. Het berggebied direct achter deze kust heeft een grote schoonheid, de ruigheid ervan wordt verzacht door het winterse zonlicht, warmkleurig en niet te hard. Gidsen en apps leidden ons naar El Campello, een voor ons geheel

onbekende plaats net buiten Alicante. We zagen twee echte overwintercampings, gemoedelijke Noord-Europeanen aan het jeu-de-boules, wasrekjes buiten en betonnen paden. De zon en het relaxte leven maakten veel goed maar onze hartjes sprongen op toen we al fietsend min of meer toevallig een klein campinkje ontdekten midden in dit welvarende forensenoord. Hij ligt 200 m van zee in een soort tuin met fruitbomen en hekken die begroeid zijn met bougainvillea. De baas loopt eigenlijk de hele dag rond met de snoeischaar. Het geheim van camping Bon Sol is waarschijnlijk dat die niet in de grote campinggidsen vermeld staat.

Vanaf deze plek verkenden we de parkeerplaatsen rond vliegveld Alicante en we kozen voor Claus. Dat beviel prima; toen we zes weken later terugkwamen, konden we starten en wegrijden. Heerlijk om 's morgens in februari op het koude Schiphol in te checken en 's middags

*Links: de Romeinse tempel in Vienne, de camperplaats in Chantilly en fietsen bij La Herradura
Boven: Cabo de Gata en camperen bij een wijnboer in de Quercy
Onder: Sully-sur-Loire*

Uit altijd thuis...

De Burstner Nexxo Limited Edition 'Fifty Five' is speciaal ontwikkeld vanwege 55 jaar Burstner. Van de jubileum modellen zijn twee uitvoeringen gepresenteerd. Beide campers zijn rijk uitgevoerd met het nieuwe speciaal ontworpen interieur More Pine. Ook hebben de '55' modellen een eigen exterieurkleur en zijn ze voorzien van vele extra accessoires. Wilt u meer weten over deze bijzondere campers kom dan snel naar onze ruime showroom in Barneveld waar u beide modellen kunt bekijken.

www.geldersecaravancentrale.nl

Shoppen loont de moeite

En dan hebben we het niet over winkelen maar over surfen op internet. Voor de vluchten waarvan u gebruik kunt maken is www.lowcostairlines.nl een goed vertrekpunt. Let er op dat veel vluchten die worden aangeboden niet rechtstreeks zijn, maar dat u bijvoorbeeld op Madrid of Barcelona moet overstappen. De tarieven kunnen dan aantrekkelijk zijn, je bent zo een uur of drie, vier langer onderweg. In de reis die hier is beschreven, is gebruik gemaakt van Transavia en Vueling (lowcost-dochter van Iberia) voor Alicante en Vueling voor Málaga. In de afgelopen winter betaalden we tussen de zestig en honderd euro per persoon per vlucht. Ook Ryanair heeft verbindingen op die steden; een deel van de Ryanair-vluchten vertrekt 's morgens zeer vroeg.

Ook voor het zoeken van een stalling is internet een aardig begin. Maar het is soms lastig om uiteindelijk achter de relevante details te komen. Een camper een, twee of drie maanden stallen in de winter is – behalve misschien rond Alicante – geen gangbaar gebruik, dus de trefkans van uw zoekwoorden is niet altijd even groot. Het woord camper betekent in de meeste talen iets anders dan in het Nederlands. In het Spaans zeg je *autocaravana*, in het Engels *motorhome* of *campervan* en in het Duits *Reisemobil* of *Wohnmobil*. Bij Alicante (Claus, www.alicanteairportparking.com) en bij Málaga betaalden wij rond de tachtig euro per maand. Bij Málaga stond de camper voor dat bedrag binnen bij Parking Baez. Beide stallingen zijn dicht bij het vliegveld en de eigenaar brengt je naar de vertrekhal en haalt je weer op als je terugkomt. Er zijn bij beide vliegvelden ook goedkopere stallingsmogelijkheden. Die liggen meestal wat verder weg en dan is al gauw een taxi nodig.

*Boven: de 16^e-eeuwse Plaza Mayor van Almagro; van de camping van Almagro naar het centrum is een mooi fietstochtje
Onder: de camperplaats van Cala del Moral in Andalusië*

met je eigen camper langs de Middellandse zee te rijden, dat is echt weldadig, voor lichaam en geest.

En hetzelfde recept in Málaga

Via stops bij Cartagena, Cabo de Gata – een officieuze camperplaats direct aan het strand, super! – en La Herradura, kwamen we in de omgeving van de prachtig gelegen havenstad Málaga. Na wat rondkijken zetten we de Hymer op een parkeer- en camperplaats aan het strand in het rustige dorpje Cala del Moral, 13 km ten oosten van Málaga. Vandaar konden we langs de kust naar de stad fietsen zonder last te hebben van autoverkeer. We bezochten een parkeerplaats naast het vliegveld, die we kenden van een eerdere

reis. De jonge eigenaar verwees ons naar de 'oude mannen' aan de andere kant van de weg. Dat was het vrachtwagenonderhoudsbedrijfje van de gebroeders Baez. Wie 'parking baez' googelt ziet onze Hymer in de schuur staan.

Terugreis in mei

Tweeenhalve maand later vlogen we weer naar Málaga. Het mailtje naar Baez, de dag ervoor, had gewerkt. Op de afgesproken tijd stond een van de hermanos ons op te wachten. Eind van die middag zaten weer heerlijk in de zon op de bloemrijke camping van La Herradura. De terugreis dwars door Spanje, door de Pyreneeën en met een verblijf in de Loirestreek was weer een genot.

Het smaakt naar meer

Tijdens de eerste reis troffen we op de camping in El Campello een stel dat eigenlijk het omgekeerde doet van wat wij doen. Zij reizen in het najaar met hun Hymer naar het zuiden en komen in april ongeveer weer terug. Tussendoor vliegen ze een paar keer voor een à twee weken naar Nederland in verband met familie, feestdagen en andere zaken. Dat lijkt ons een mooi streven voor de toekomst.

We hebben in elk geval de smaak te pakken. Op de dag dat dit nummer van TopCamper magazine naar de drukker gaat, vertrekken wij met de Hymer richting Rome, via Colmar, Ronchamp, Siena en vrienden in Umbrië. Na een weekje fietsen in en rond Rome, trekken we naar Marseille. Niet ver van het vliegveld hebben we een stalplek gevonden bij een camperverhuurder. Met Ryanair vliegen we voor vijf tientjes naar Eindhoven.

Sterretje in de voorruit van uw camper...? Bel Camperglass!

- Reparatie en vervanging van alle camperruiten
  - Jarenlange ervaring in recreatievoertuigen
- Ruiten uit voorraad leverbaar en van originele kwaliteit
  - Vakkundige montage
  - Korting op uw eigen risico
- Directe afhandeling met uw verzekeringsmaatschappij

0800-2267374

CAMPERGLASS
0800-camperglass

Kathrein is onbegrensd, TV ontvangst waar u wenst.

TOPCAMPER VARIA

Oproep: reisfoto's van lezers

Vorig jaar stond in TopCamper magazine een mooie vakantiefoto van een van onze lezers. Hij fotografeerde zijn dochter en hun Bürstner Solano bij de top van de Mont Ventoux. De redactie van TopCamper magazine pakt die draad graag weer op.

Maakte u ooit een foto die het afdrucken op groot formaat waard is? Stuur hem naar de redactie! Het beeld moet goed scherp zijn en het bestand mag niet kleiner zijn dan vier mb. Hoe groter het bestand, des te meer kans dat we uw foto groot kunnen afdrucken. En, niet te vergeten, uw mooie camper moet geheel of gedeeltelijk zichtbaar zijn.

Stuur uw TopFoto met een kleine toelichting – waar, wanneer, wat was de situatie of eventuele bijzonderheden – naar redactie@top-camper.eu.

Garmin Edge fietscomputers

Garmin kondigde onlangs de Edge Touring en Edge Touring Plus fietscomputers aan. Gps-navigatie ontworpen voor alle soorten fietsers die navigatie op hun stuur willen hebben. Edge Touring en Edge Touring Plus werken net zoals gps-navigatie in een auto, maar dan met fietsspecifieke opties en voorgeladen met kaarten en POI's voor de fietser. Beide modellen worden geleverd met weg- en off-road-navigatie en kunnen suggesties geven voor een rondje fietsen op basis van een ingevoerde afstand.

Voor fietsen van A naar B kan de Edge Touring een route voorstellen. De Garmin geeft tijdens de tocht duidelijke, visuele afslag-voor-afslag-instructies. Gebruikers kunnen kiezen tussen de fiets-, toerfiets- en mountainbike-modus. Het apparaat zoekt daar de geschikte wegen of fietspaden bij. Met de rondritspecificatie geef je de afstand in die je wilt rijden en Edge Touring doet suggesties. Hij berekent tot 3 routes waar je uit kunt kiezen, inclusief afstand en hoogteprofielen.

Het touchscreen, 6,6 cm diagonaal, werkt in de regen en met handschoenen. Hij weegt minder dan 100 gram en past op de stuurpen of op het stuur. De oplaadbare batterij gaat tot 15 uur mee. Edge Touring toont belangrijke fietsdata zoals tijd, snelheid, gemiddelde snelheid, maximum snelheid en afstand. De fietscomputer wordt geleverd met een standaard fietssteun en kan eenvoudig verwisseld worden tussen fietsen.

De Plus-uitvoering werkt draadloos met een optionele Garmin hartslagmonitor om fietsers te laten weten hoe hard ze gewerkt hebben. De Plus toont ook hoe ver je nog kunt rijden met je eBike en hoe vol de accu nog is. Hij beschikt over een hoogtemeter voor hellingsgraad-, stijgings- en dalingsgegevens.

De Edge Touring en Touring Plus zijn vanaf november leverbaar, de adviesprijzen zijn respectievelijk € 249 en € 299.

buy.garmin.com

Nominaties kampeerauto van het jaar

Voor de zevende keer organiseert de NKC de verkiezing 'Kampeerauto van het jaar'. Camperspecialisten van die club hebben op de beurs in Düsseldorf (zie elders in dit blad) een voorselectie gemaakt in vier categorieën: alcohol, buscampers, halfintegraal en integraal. Bezoekers van de NKC-site hebben in de maand oktober kunnen stemmen op hun favoriet per categorie. De uitslag zal in december bekend worden gemaakt. De genomineerden zijn:

halfintegraal

Adria Coral Plus

Bürstner Nexxo 55

LMC Liberty Breezer

integraal

Niesmann+Bischoff Arto

Dethleffs Evan

Chausson Exaltis

Lezersaanbieding TOP CAMPER

Luxe 22-daagse camperreis West-Amerika vanaf 1289 euro p.p.

Een camperreis door West-Amerika is een droom van velen. Las Vegas, de Grand Canyon, vele nationale parken, San Francisco en Los Angeles, u vindt het hier allemaal! Na het ophalen van uw camper trekt u de nationale parken in en verblijft u op vele prachtige campings midden in de natuur. Maak mooie wandelingen en geniet in de avond van een drankje bij uw barbecue of een heerlijk kampvuur.

Reis met uw camper langs de uitgestrekte vergezichten van de Grand Canyon, voel u als een cowboy in Monument Valley, zie de rode rotspilaren van Bryce Canyon van kleur veranderen in de ondergaande zon, waag een gokje in Las Vegas, wandel langs de watervallen en bergtoppen in Yosemite en maak een ritje op de Cable Cars in San Francisco. Een camperreis door West-Amerika is ontzettend divers en heeft iedereen iets te bieden.

Vanaf prijs: 1289 euro per persoon op basis van 4 personen in een C19-22 non-slide van premium camperverhuurder Road Bear. U haalt de camper op in Las Vegas en u levert de camper in in Las Vegas.

Vertrekdata: 22, 23, 26, 28 en 29 mei 2014. 21, 22, 24, 25, 26, 27 of 29 september 2014

	Prijs per persoon in Euro		
	2 pers	3 pers	4 pers
C19-22 non slide	1799	1459	1289

EXTRA KORTING

Indien u boekt voor 14 december 2013 16.00 uur ontvangt u 100 euro korting per boeking. Indien u boekt in de periode van 15 december t/m 31 januari 2014 16.00 uur ontvangt u 50 euro korting per boeking.

Reis is inclusief:

- Retourvlucht Amsterdam - Las Vegas met Joint Venture (United Airlines/Lufthansa of Air Canada) in Economy L-klasse, u maakt tijdens deze vlucht een overstap.
- Luchthavenbelasting en brandstofkosten
- Eerste en laatste overnachting in een hotel aan de Las Vegas Strip.
- Transfer van uw hotel naar de verhuurder en v.v.
- 19 dagen / 18 nachten camperhuur met 5 sterren verhuurder Road Bear, type C19-22 non slide
- 2000 mijl (ca. 3200 km)
- VIP verzekering (eigen risico \$1000 per gebeurtenis)
- Klaarmaakkosten en inventaris. Dit zijn o.a. potten, pannen, handdoeken en beddengoed.
- GPS
- Verkoopbelasting
- Reserveringskosten
- Calamiteitenfonds

Reis is exclusief:

- Transfer van de luchthaven naar uw hotel en van uw hotel naar de luchthaven
- Eventuele verhoging in de luchthavenbelasting en brandstofkosten
- Optionele reisverzekering, annuleringsverzekering, No-Risk

camperverzekering of vliegticketverzekering (4,50 per ticket)

- Kosten tijdens uw camperhuur als benzine, kampeergelden, entreegelden, extra gereden mijlen (0,45\$ excl tax per mijl) etc.

Voorwaarden:

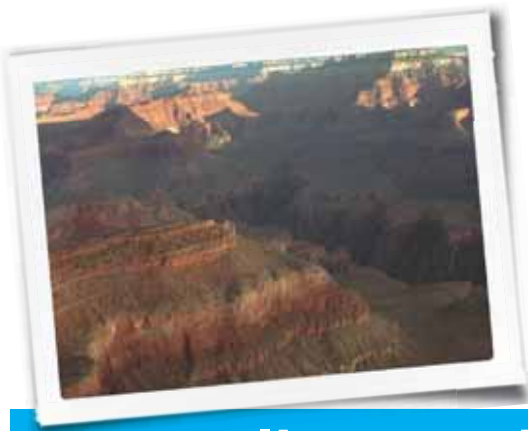
Te boeken t/m 31 januari 2014 16.00 uur (vol=vol) boekingscode THTOPLAS. Daarna kunt u contact opnemen met Travelhome. Wij maken graag een prijsopgave voor u.

Informatiedagen

Voor meer informatie over camperreizen in West-USA kunt u zich via onze website www.travelhome.nl opgeven voor onze informatiedagen. Tijdens deze dagen worden diverse presentaties gegeven en routesuggesties besproken. Tevens kunt u diverse campers bezichtigen.

Travelhome • Bogardeind 229
5664 EG Geldrop • Tel: 040-2113938
info@travelhome.nl • www.travelhome.nl

Travelhome
campervakanties

Travelhome, dé camperspecialist wereldwijd!

TOPCAMPER VARIA

Camperbeurs Hardenberg

In een droog nazomerweekend in september trok de Camperbeurs in de Evenementenhal van Hardenberg weer duizenden bezoekers. De standhouders hadden gezamenlijk een gevarieerd aanbod bijeengebracht, van charmante oude busjes tot de nieuwste luxecampers. Heel wat beursbezoekers maakten kennis met ons tijdschrift op de stand van TopCamper, die de aandacht trok met de splinternieuwe Arto 2014 van Niesmann+Bischoff. Er zijn veel exemplaren van het septembernummer verkocht en we mochten tientallen nieuwe abonnees inschrijven.

Vierhonderdste Morelo rolt van de band

In de moderne Morelofabriek in het Noord-Beierse Schlüsselfeld werd in oktober de 400e camper van dit luxemerk geproduceerd. Het ging om een Loft 79 LX, gebouwd op een Iveco Daily. Morelo is in 2011 met de productie begonnen en had zich op dat moment ten doel gesteld een serieus marktaandeel te veroveren in het luxesegment campers. Met vier modelseries zijn de Beieren goed op weg, lijkt het. De meeste Morelo's worden in Duitsland verkocht, maar volgens salesmanager Andreas Wolfer-Heimann van het bedrijf kregen toch zes 'First Class Reisemobile' een Nederlandse eigenaar. De prijzen van Morelo campers beginnen bij ongeveer € 120.000 en lopen tot ruim drie ton.

Keuzewijzer e-bike gepresenteerd

BOVAG en de Fietzersbond hebben de Keuzewijzer e-bike ontwikkeld. Die brochure helpt consumenten om hun weg te vinden in het steeds verder uitdijende aanbod van elektrische fietsen. Het maken van een goede keuze is geen sinecure. Het maakt nogal uit welk type motor, accu, frame en techniek je kiest. De Keuzewijzer vindt de fiets die optimaal aansluit bij de wensen en situatie van de fietser.

De e-bike – de elektrische fiets – wordt steeds populairder: er rijden er nu al 1 miljoen rond in Nederland. Het kiezen van de juiste e-bike is echter een lastige klus. De juiste keuze hangt erg af van de persoon en zijn of haar persoonlijke omstandigheden. Waar gaat de fiets voor gebruikt worden? Welk type motor en accutype is geschikt? Welk type aansturing past het best? Allemaal vragen waar het antwoord op te vinden is in de Keuzewijzer e-bike.

De e-bike gaat veel sneller en is zwaarder dan een gewone fiets. Voor aanschaf is het dus belangrijk uitvoerige proefritten te maken en zo nodig extra te oefenen. De Fietsschool van de Fietzersbond en de fietsclinics van de BOVAG onder leiding van Henk Lubberding, bieden mogelijkheden om in groepsverband of individueel te oefenen.

De Keuzewijzer e-bike en een speciaal ontwikkelde digitale beslisboom zijn te raadplegen via internet op blijfveiligmobiel.nl/keuzewijzere-bike

De papieren keuzewijzer is, zolang de voorraad strekt, gratis te bestellen bij info@blijfveiligmobiel.nl

Aveco *Verzekeringen*

De specialist in kampeerautoverzekeringen!

De zekerheid van Aveco Verzekeringen

Door jarenlange ervaring en kennis van de kampeerautomarkt, kunnen wij de beste polisvoorwaarden combineren met een zeer aantrekkelijke premie.

De werkwijze van Aveco is gericht op Zekerheid, waarbij u zelf bepaalt welke verzekeringen u wilt meenemen in het Kampeerauto ZekerheidsPakket. De kracht van het Kampeerauto ZekerheidsPakket is de uitgekiende combinatie van verzekeringen afgestemd op de kampeerauto en haar gebruikers. En bij onverhoopte schade hoeft u slechts één vertrouwd adres in te schakelen: Aveco regelt dan gewoon alles voor u. Juist op het moment dat u dat nodig heeft.

Waarom Aveco?

- ➔ De specialist en marktleider in kampeerautoverzekeringen
- ➔ Unieke nieuwwaarderegelingen
- ➔ Vervangende kampeerauto
- ➔ Eigen wereldwijde Alarm Centrale
- ➔ Aantrekkelijke premie
- ➔ Uitstekende voorwaarden
- ➔ Advies op maat

In samenwerking met de importeurs hebben wij speciale merkverzekeringen ontwikkeld voor kampeerauto's van de volgende merken:

Dethleffs
Een vriend van de familie

Sunlight

EHYMER®

bürstner

Aveco Verzekeringen
Stelling 5 Hardenberg
Postbus 444 7770 AK Hardenberg

T (0523) 28 27 29
info@avecoverzekeringen.nl
avecoverzekeringen.nl

avecoverzekeringen.nl

Mastervolt voegt 12-Volt 2.5kWh model toe aan nieuwe Lithium Ion Ultra serie

Mastervolt, de Nederlandse producent van elektrische off-grid systemen introduceert **het nieuwe 12 Volt, 2.5kWh model** dat nu verkrijgbaar is als uitbreiding van de **Ultra serie** van de uiterst succesvolle Lithium Ion accu's.

Het nieuwe 12V 12/2500 model heeft dezelfde hoogte en breedte als de 12V en 24V 5kWh modellen maar slechts de helft van de lengte. Net zoals de overige modellen van de MLI Ultra serie, biedt de 12/2500 de nieuwste ontwikkelingen in Mastervolt elektronica voor energiemangement, waardoor de zeer efficiënte, deep-cycle 4-cel accu gemakkelijk uitstijgt boven elke vergelijkbare loodzuuraccu.

Mastervolt was het eerste bedrijf dat een volledige 24V Lithium Ion accu op de markt bracht. Het product maakt niet alleen gebruik van het bijzonder lage gewicht en de deep-cycle eigenschappen van Lithium Ion, maar integreert ook de geavanceerde Mastervolt elektronica om de efficiëntie en levensduur van de accu verder te optimaliseren.

Nog een voordeel van de Ultra serie is dat iedere accu herhaaldelijk ontladen kan worden tot 80% van de totale capaciteit zonder nadelige bijwerkingen, vergeleken bij slechts 50% voor loodzuuraccu's. Bovendien is de energie/gewicht-dichtheid, wegens de zeer lage dichtheid van Lithium Ion ijzerfosfaat, slechts 30% van een vergelijkbare loodzuuraccubank.

Mastervolt is gespecialiseerd in volledig geïntegreerde systemen, waardoor iedere 12V Ultra accu gelinkt kan worden aan de rest van de elektrische systemen aan boord via het MasterBus CANBus netwerk, een enkele plug-and-play kabel waarmee de accu kan communiceren met de verschillende beschikbare laadsystemen. De Ultra serie is ook compatible met andere communicatieprotocollen zoals NMEA2000 en ModBus.

“We hebben jarenlange praktische ervaring op dit gebied gecombineerd”

Vroeger was het nodig om extra externe componenten te plaatsen om een conventioneel accusysteem te vervangen door een Lithium Ion systeem. Bij de tweede generatie zijn al deze componenten keurig geïntegreerd in de accu zelf, waardoor installatie nog makkelijker is geworden en kosten nog verder zijn beperkt. De accu's kunnen ook serieel of parallel geschakeld worden waarbij de managementsystemen zich automatisch aanpassen.

“De 12/2500 is ideaal voor eigenaren van campers die willen genieten van alle voordelen van deep-cycle Lithium Ion op een 12V systeem,” aldus Daan Hobbelen, Product Manager Power Conversion & Storage. “We hebben jarenlange praktische ervaring op dit gebied gecombineerd in de MLI Ultra serie, en de prestaties van de nieuwe accu zijn uitmuntend. In vergelijking met loodzuurvarianten met vergelijkbare capaciteit biedt de Li-Ion Ultra serie een zeer rendabel en betrouwbaar alternatief, voornamelijk door het extreem lichte gewicht, het deep-cycle vermogen en de lange levensduur, plus de besparingen met betrekking tot de installatie dankzij de nieuwe geïntegreerde elektronica.”

In het spoor van de Elfstedenrijders

Fryslân, zoals Friesland officieel heet, is de eigenzinnigste provincie van Nederland. De Friezen hebben een eigen taal, cultuur, vlag, volkslied en ... de Elfstedentocht. Bovendien wonen ze – naar eigen zeggen – in ‘it bêste lân fan d’ierde’, in het beste land van de aarde. Met de camper reizen we in het spoor van de schaatsers langs de elf Friese steden en door de wereld van het Friese landschap.

Tekst: Bartho Hendriksen

Foto's: Bartho Hendriksen, shutterstock, Beleef Friesland

‘It giet oan’. Met deze legendarische woorden kondigde Henk Kroes, voormalig voorzitter van de Koninklijke Vereniging De Friesche Elf Steden, in 1997 het doorgaan van de vijftiende Elfstedentocht aan. De ‘Tocht der Tochten’, zoals de Elfstedentocht vanwege zijn heroïsche karakter ook wel wordt genoemd, verbindt de Friese elf steden. In volgorde van passage zijn dit: Leeuwarden, Sneek, IJlst, Sloten, Stavoren, Hindeloopen, Workum, Bolsward, Harlingen, Franeker, Dokkum en dan weer terug naar Leeuwarden.

De Friese elf steden hebben hun opkomst te danken aan de handel en de scheepvaart. Tussen 1000 en 1500 maakte Friesland een bloeiperiode door waarvan vooral de steden in Zuidwest-Friesland profiteerden door hun gunstige ligging aan of nabij de Zuiderzee. Stavoren kreeg als eerste stadsrechten, al rond 1060! Hindeloopen, Dokkum, Harlingen en Franeker volgden in de 13^e eeuw, de overige handelsnederzettingen kregen pas in de 14^e of 15^e eeuw hun stedelijke status. De elf steden zaten samen met de dertig plattelandsgemeentes in de Friese staten. Weinig efficiënt, want het bestuur ging dan ook op z'n ‘elf-en-dertigst’.

Leeuwarden

Leeuwarden, de start- en finishplaats van onze Elfstedentocht, is een stad met verrassende winkels en enerverende evenementen – Leeuwarden is in 2018 Culturele Hoofdstad van Europa. De stad heeft een historisch centrum met meer dan vijfhonderd monumenten. De scheve Oldenhove is het baken van de stad. Vanaf de top van de toren ligt de stad aan je voeten. De Kleine Kerkstraat, in 2011 uitgeroepen tot de leukste winkelstraat van Nederland, is een straatje met meer dan dertig bijzondere winkels op het gebied van mode, design, verlichting en eten en drinken. Maar de grootste troef van de stad is het nieuwe Fries Museum aan het Zaailand. In het gloednieuwe gebouw is van alles te ontdekken over de Friezen en Friesland, over de elf steden en het platteland, de haat-liefde verhouding met het water, het beroemde zwaard van Friese vrijheidsstrijder Grutte Pier, de bodemschatten uit de Friese terpen en het verhaal van de spionne Mata Hari.

Van 1584 tot 1747 had Friesland zijn eigen stadhouders en was Leeuwarden hofstad. Bij de VVV is de wandelroute Sporen van de Nassaus te koop. De route loopt door de binnenstad, van het

Stadhouderlijk Hof via de Grote Kerk, waar zich in het koor de grafkelder van de Friese Nassaus bevindt, naar het Prinsessehof, het stadspaleis van Marie Louise van Hessen-Kassel. In het paleis is nu het Keramiekmuseum Prinsessehof gevestigd. Het museum bezit een prachtige collectie keramiek, aardewerk en tegels uit Nederland en Azië, die op een eigentijdse wijze wordt gepresenteerd. De naastgelegen Prinsentuin werd in 1648 aangelegd als lusthof voor de Friese stadhouders. Vanaf het terras van grand café De Koperen Tuin kijk je uit over het stadspark en de muziektent met zijn koperen dak.

Langs de Zwette

Over de Zwette zetten de schaatsers koers naar Sneek. Daarna over de Geeuw naar IJlst.

Vanuit Leeuwarden gaan we met de camper richting naar Sneek, de eerste halte op de Elfstedenrtocht. De route volgt zo veel mogelijk de Zwette, het restant van de oude Middellzee die Friesland ooit in tweeën deelde. Het terpdorp Bears ligt op een steenworp van de route. Waar eens de stenen muren stonden van de machtige Uniastate, staat nu een stalen replica als een waar luchtkasteel. In het nabijgelegen dorpskerkje is een klein informatiecentrum over staten en stinsen in Friesland ingericht. Ook Wiuwert is een omweg waard. Hier kregen timmerlieden die in 1765 aan het werk waren in een grafkelder

onder het koor de schrik van hun leven. In een opengebroken ruimte troffen ze elf kisten met gemummificeerde lijken aan. Vier mummies zijn nog te aanschouwen, de overige zeven zijn tot stof vergaan.

Sneek en watersport zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Achter de statige 17^e-eeuwse Waterpoort ligt een stad met een rijke geschiedenis, fraaie monumenten en verrassende doorkijkjes. Het Kleinzand met de deftige koopmanshuizen is de mooiste stadsgracht. In een van die panden zit het Fries Scheepvaart Museum, een must voor liefhebbers van skûtsjes. Elk jaar houden de skûtsjes Friesland 'yn besnijning', in de ban. Iedereen die maar iets met zeilen heeft, volgt de strijd tussen de veertien oude vrachtschepen op de Friese wateren.

IJlst, op een steenworp van Sneek, ademt een diepe rust. Het stadje biedt met zijn lange lint van lindenbomen, overtuinen en karakteristieke huisjes langs de stadsgracht een idyllische aanblik. Een schoorsteen, op originele wijze gerestaureerd met een stalen staketsel, herinnert aan de voormalige schaatsfabriek Nooitgedacht.

Gaasterland

Na IJlst gaan de ridders over de Wijde, Nauwe Wijmerts en het Slotermeer naar Sloten. Na Sloten weer terug over het Slotermeer naar Balk en dan via de Luts, Spokershoekvaart, Rijstervaart en Warnser Vaart naar Stavoren.

Sloten, 'lyts mar leaf' (klein maar lieflijk), is de kleinste onder de Friese steden. De camper laten we achter op een parkeerterrein aan de rand van het stadje. Dankzij zorgvuldige restauraties is het charmante karakter van het vestingstadje behouden gebleven. Een lange rij bomen, stoeppalen, klinkers, ouderwetse lantaarns en mooie gevels geven de kaden langs Het Diep een nostalgisch aanzien.

De snelste weg met de camper naar Stavoren leidt door het golvende landschap van Gaasterland. Het land van de 'gaasten', zanderige met keileem vermengde hoogten, bestaat uit een mozaïek van bossen, akkers en weiden. Langs de kust beukten de golven van de Zuiderzee tegen de massieve keileembulten waardoor een steile uit het water oprijzende klifkust ontstond. Het Mirnserklif heeft niet de allure van de beroemde White Cliffs of Dover maar is wel een mooie plek aan het IJsselmeer met het Rijsterbos in de rug. Een zwerfkei bij Laaxum herinnert aan de overwinning van de 'vrije' Friezen op de Hollandse graaf Willem IV in 1345. 'Leaver dea as slaef' (liever dood dan slaaf) staat er op de steen te lezen.

Stavoren, de oudste stad van de elf steden, maakte ooit deel uit van het Hanzeverbond. De handelsschepen van weleer hebben plaatsgemaakt

De route

Met behulp van de Friese Elfstedenroutekaart kun je de Tocht der Tochten met de camper volgen. De afstand bedraagt circa 250 kilometer. De routekaart is bij de VVV kantoren overal in Friesland te koop. Je kunt de Elfstedenroutekaart ook online downloaden. De route volgt zo veel mogelijk de schaatsroute die in de tekst met blauw is aangegeven. De secundaire wegen die soms de loop van oude dijken volgen zijn smal en bochtig waardoor je met de camper misschien wat moet manoeuvreren als je een tegenligger ontwaart. Maar de landelijke rust en de weidse vergezichten zorgen voor een op-en-top Frieslandbeleving. Voor meer informatie over de route en toeristische bezienswaardigheden in Friesland kunt u kijken op www.beleeffriesland.nl.

voor de plezierjachten. Het is een bescheiden stadje waar de veerdienst naar Enkhuizen voor enige bedrijvigheid zorgt.

Langs de Friese Kust

Via de Molkwerumervaart en de Indijk of Kruissloot naar Hindeloopen en dan over de Oude Oostervaart naar Workum.

Hindeloopen is het meest bekend vanwege de Hindelooper schilderkunst. Momenteel zijn er nog vier bedrijven waar dit ambacht – van vader op zoon – wordt beoefend. Eén daarvan is het atelier van de familie Bootsma, waar vader en zoon de traditie in ere houden. Om de meubels van

*Links: de Waterpoort in Sneek, Stavoren
Boven: Hindeloopen
Vorige bladzijden: Sloten*

grenenhout een fraaier aanzien te geven werden deze in bonte kleuren beschilderd met bijbelse taferelen, bloemen en planten. Loop gerust het atelier binnen en bekijk hoe een stukje erfgoed bewaard wordt. Ook voor schaatsliefhebbers is Hindeloopen een verplichte stop. Ze vinden hier bijna alles wat op het gebied van schaatsen is gemaakt: oude schaatsen in vele soorten en maten, reclamemateriaal van schaatsfabrieken, de Elfstedentocht, schaatskleding, materiaal van ijssclubs en schoolplaten met ijstaferelen.

Het nabijgelegen Workum ademt een heel andere sfeer. De Grote of St. Gertrudiskerk op de Merk weerspiegelt Workums welvaren en neergang. Het schip van de kerk werd door geldgebrek nooit afgebouwd waardoor de toren los van de kerk kwam te staan. Workum is ook de stad van de schilder-lompenhandelaar Jopie Huisman. Zijn fascinerende schilderijen zijn te bewonderen in het Jopie Huisman Museum.

Over de Workumertrekvaart naar Bolsward en vervolgens over de Witmarsumervaart en de Harlingervaart naar Harlingen. Vanuit Harlingen over de Sexbierumervaart naar Franeker.

Weidestreek

Bolsward ligt in de Greidhoek, de weidestreek met de bekende kop-hals-rompboerderijen, graslanden, sloten en witte bruggetjes. De stad ademt met zijn monumentale Martinikerk, elegante stadhuis, de overdekte ruïne van de

Elfstedentocht

Op 2 januari 1909 werd de eerste Elfstedentocht gereden; die werd georganiseerd door de Friesche Ijsbond, de latere Vereniging De Friesche Elfsteden. In 1749 werd al melding gemaakt dat 'goede Schaatsryders op een winterse dag alle XI steden van Friesland doorgereden en gezien hebben'. De 'Tocht der Tochten' werd na 1900 slechts vijftien keer verreden; in 1997 voor de laatste maal met als winnaar Henk Angenent. De tocht voert 250 wedstrijdrijders en 16.000 toerrijders langs de Friese Elfsteden met Leeuwarden als begin- en eindpunt. Wie de tocht voltooid heeft ontvangt het felbegeerde Elfstedenkruisje.

Broerkerk en de strenge huizen langs de grachten de sfeer van kleinstedelijke deftigheid. Het is een leuk stadje voor een wandeling en een bezoek aan de destilleerderij van Sonnema Berenburg.

Iets buiten het dorp Witmarsum staat een klein monument dat gewijd is aan Menno Simons, die in 1536 brak met de katholieke kerk. Hij trad toe tot de wederdopers en werd de grondlegger van de doopsgezinde kerk of mennonieten. In het nabijgelegen Pingjum is in Menno's Femanje (vermaning), een karakteristiek schuilkerkje, een kleine tentoonstelling ingericht over leven en werk van de enige Nederlandse kerkhervormer.

De meeste Nederlanders kennen Harlingen vooral van de veerboot naar Vlieland en Terschelling. Dat is jammer, want Harlingen is een

mooie stad met twee prachtige oude zeehavens, die nu binnenhavens zijn. De Noorderhaven, waar plezierjachten naast de schepen van de 'bruine vloot' dobberen, steekt diep de stad in. Langs de kaden staan eenvoudige woonhuizen van scheepsofficieren en loodsen naast de statige panden van de kapiteins en reders. De laatsten lieten pakhuizen bouwen die verre namen als Brittania, Polen & Rusland en Sumatra dragen. En vanaf de Waddenpromenade heb je een weids zicht over de Waddenzee met aan de horizon de Waddeneilanden.

Franeker heeft nog altijd iets van de voornaamheid die de stad in de 16^e en 17^e eeuw bezat als universiteitsstad, na Leiden de tweede in de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. Veel van de 'voornaamheid' is terug te zien in het Museum Martena. De Voorstraat verbindt de Martinikerk met It Sjúkelân, waar sinds 1866 de belangrijkste kaatswedstrijd, de PC, wordt gespeeld. Twee postmoderne torens markeren het veld waar het voor Hollanders vaak ondoorgroendelijke spel wordt gespeeld. De eenvoudigste manier om het spel te leren begrijpen is door een wedstrijd te bezoeken; de toeschouwers zullen het je graag uitleggen.

Hel van het Noorden

Over het Ried dan achtereenvolgens Berlikumerwiid, Moddergat, Blikvaart, Zuidhoekstervaart, Finkumervaart door Bartlehiem over de Dokkumer Ee naar Dokkum.

Links: twee keer Harlingen en daaronder het nieuwe Fries Museum in Leeuwarden (foto Michel Kievits)

Boven: Stavoren, Dokkum, een kaatswedstrijd tijdens de PC in Franeker en het Elfstedenkruisje

Na Franeker verandert het landschap. Voor de schaatsers begint de 'hel van het Noorden', de lange rechte vaarten richting Dokkum. Rond Hegebeintum kun je je met enige fantasie voorstellen hoe het landschap in Noord-Friesland er vroeger uit heeft gezien. Overal waren terpen opgeworpen om de bewoners te beschermen tegen de zee. Een pad loopt vanaf het informatiecentrum omhoog naar de top van de heuvel waarop een charmant romaans kerkje staat met karakteristiek zadeldak. Rechts van het pad is een reconstructie gemaakt van de afgraving want rond 1878 ontdekte men dat de terpaarde vruchtbaar was. Gelukkig voor Hegebeintum stopte men rond 1920 en bleef een groot deel van de terp bewaard.

Dokkum heeft een deel van zijn roem te danken aan de moord op Bonifatius in 754. De missionaris werd op weg naar een doopfeest overvallen en met een zwaard gedood terwijl hij zich verdedigde door de bijbel boven zijn hoofd te houden. Voor de schaatsers is Dokkum het keerpunt. Vóór De Zijl draaien zij om voor het laatste deel van de tocht.

Vanuit Dokkum weer terug over de Dokkumer Ee en Bartlehiem, over de Oudkerkstervaart, Murk, Ouddeel naar de finish op de Bonke.

Het houten fiets- en voetgangersbruggetje bij Bartlehiem is uitgegroeid tot hèt Elfstedenmonument: dit punt passeren de schaatsers op weg naar Dokkum en opnieuw vanuit Dokkum terugkerend naar de finish in Leeuwarden. En dan ben je na 250 kilometer met de camper weer terug in Leeuwarden. <

Bartho Hendriksen is toeristisch journalist en schreef diverse Capitoel Provinciegidsen waaronder de Capitoel Reisgids Friesland.

*Boven: camperplaatsen op Watersportcentrum Tacozijl bij Lemmer
Rechts: de skûtsjes van de Súdwesthoek (Staveren) en van Ljouwert tijdens de Iepen Fryske Kampioenskippen Skûtsjesilen*

Campercamping

Friesland is een ideale provincie voor een campervakantie. Op veel campings en minicampings (kamperen bij de boer) zijn campers welkom. Ook zijn er speciale camperplaatsen. Tussen Stavoren en Hindeloopen ligt de speciale campercamping 't Séleantsje met 17 goed geoutilleerde camperplaatsen aan het water. Campers zijn ook welkom bij het Watersportcentrum Tacozijl bij Lemmer.

't Séleantsje, 't Séleantsje 2, 8722 HE Molkwerum, 0514 681395, www.camping-seleantsje.nl

Watersportcentrum Tacozijl, Plattedijk 20, 8531 PE Lemmer, 0514 562003, www.tacozijl.com

LEVELSTEEM VOOR CAMPER. SNEL WATERPAS.

➤ AANKOMEN

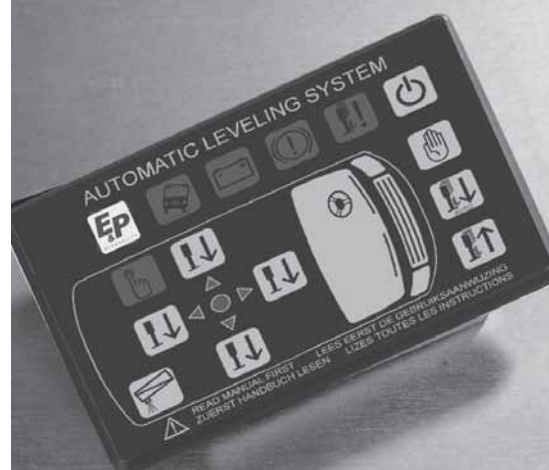
➤ VLAKSTELLEN

➤ VAKANTIE

Ons standnummer op de Caravana
in Leeuwarden is 4325
23 t/m 28 januari 2014

LEVELSYSTEM

Tarwestraat 49
2153 GE, Nieuw-Venep
Tel.: +31 (0)6 53 17 51 37
Fax: +31 (0)525 62 19 95
info@ep-hydraulics.nl

➤ www.ep-hydraulics.nl

PALLADIUM BY VAN VENROOY

‘We doen iets goed of we doen het niet’

Voordat u verder gaat met lezen ... ga er eens rustig voor zitten. Sluit desgewenst even de ogen en vraag uzelf het volgende eens af: als ik mijn eigen, compleet unieke droomcamper kon ontwikkelen, hoe zou die er dan uitzien? Qua techniek, lengte, interieur en ga zo maar door. Is uw droombeeld af? Hou het dan vast en lees rustig verder.

Een unieke motorhome verbeelden is één. Maar waar vind je vervolgens de producent die uw visioen tot in detail kan ontwerpen, om het daarna ook te bouwen? Het antwoord is dichterbij dan u misschien zou denken. Want sinds dit najaar worden in het Brabantse Oss luxueuze, handgemaakte motorhomes geproduceerd die hun gelijke niet kennen. Letterlijk. Want álles wat hier getekend en gerealiseerd wordt, gebeurt op basis van de wensen van de individuele klant. Familiebedrijf Van Venrooy introduceert met trots een staaltje puur Nederlands vakmanschap onder de merknaam *Palladium*. Alle reden voor TopCamper magazine om naar Oss af te reizen en het eerste exemplaar te bezichtigen.

By Van Venrooy

Grondlegger Rene van Venrooy vertelt gepassioneerd over hoe het idee is ontstaan om de exclusieve motorhomes zelf te gaan bouwen. ‘De meeste mensen kennen Van Venrooy Motorhomes, daarmee zijn we exclusief importeur/dealer van de modellen Arto en Flair van Niesmann+Bischoff. Maar wellicht kent niet elke camperaar ons zusterbedrijf Van Venrooy Utility Vehicles. Met dit bedrijf produceren we speciale voertuigen voor de zakelijke, medische en recreatieve markt. Denk aan promotievoertuigen, medische voertuigen en motorhomes voor sportdoeleinden zoals motorcross en -race, karten en wielrennen, die we volledig naar de wensen van de klant ontwerpen

en bouwen. We bestaan nu bijna 25 jaar en we hebben veel kennis van en ervaring in beide markten opgedaan. Op zoek naar marktverbreding is het idee voor de Palladium geboren. Met de bouw van deze droomcamper is dan ook alles verlopen volgens de bedrijfsfilosofie van Van Venrooy: We doen iets goed of we doen het niet.'

Kijkend naar de Palladium is dit motto bepaald geen understatement. Van Venrooy levert revolutionaire techniek, gehuld in een maatpak van luxe en comfort.

Techniek

De Palladium wordt gebouwd op een MAN TGL 10 of 12 ton chassis. Dankzij een door Van Venrooy gepatenteerde techniek is het chassis verlaagd, waardoor het zwaartepunt lager ligt. De vier- of zescilinder dieselmotor met common rail technologie is eveneens verlaagd met een doorlopende vlakke vloer boven het motorgedeelte als gevolg. Door de verlaging van het chassis blijft de totale hoogte van het voertuig onder de 3,40 meter. Een lager zwaartepunt dus, met een lagere totale hoogte. Dit heeft een zeer positief effect op het rijgedrag van de Palladium. Om het rijcomfort verder te verhogen is het stuurwiel zo ver mogelijk naar de buitenwand opgeschoven en is de navigatie in de cockpit verwerkt, binnen handbereik van de chauffeur. Andere voordelen van de chassisverlaging zijn meer plaats voor techniek in het middengedeelte en een grotere ruimte voor een garage aan de achterzijde.

Casco

De constructie is vervaardigd uit aluminium sandwichpanelen die in trapeziumvorm zijn gebouwd. Dit bevordert de natuurlijke torsiestijfheid van de opbouw. Door de eliminatie van koudebruggen voorin ontstaat een zeer aangenaam binnenklimaat. De aan beide zijden in het ontwerp geïntegreerde luifels zorgen voor aangename schaduw, bij elke zonnestand. De positionering van de ramen, de trap en de deuren kan volledig aan de persoonlijke interieurkeuze

worden aangepast. Dit geldt eveneens voor de wielbasis en de garage. De lengte van het voertuig kan variëren van 9 tot 12 meter. Binnen de voertuighoogte van 3,40 meter is een ruime smartgarage mogelijk.

De Palladium heeft een mooie, brede deur en een toegangstrap met de juiste looplijn. De op- en aantredes zijn goed in balans.

Interieur

Omdat elke Palladium op maat wordt gemaakt, biedt Van Venrooy een enorme keuzevrijheid met betrekking tot de indeling van het high-end interieur. Het volledig geïsoleerde, ruime dashboard is met leer bekleed en straalt klasse uit. Met een 26" breedbeeld tv, geïntegreerd in de bovenkasten vóór in het bestuurdersgedeelte en aangesloten op het surround system, is de gebruiker verzekerd van optimaal beeld en geluid. Een ruime zithoek en dito keuken bieden alle comfort die een reiziger zich kan wensen. De optionele 'wellnessruimte' kan door twee schuifdeursystemen van het woon- en het slaapgedeelte worden gescheiden. Die schuifdeuren lopen synchroon – als je de rechter schuift, maakt de linker dezelfde open- of sluitbeweging – en staan in elke stand gefixeerd. Over slapen gesproken, de ruime zithoogte van de bedden maakt het in- en uitstappen erg gemakkelijk.

Over de Palladium en zijn technische innovaties, die de gebruiker veel gemak en comfort bieden, valt nog veel meer te vertellen. Voor nu kunnen we concluderen dat camperdromen uitkomen in Oss. We gaan de ontwikkelingen zeker volgen. <

VEERSYSTEMEN

making everyday smoother

- Increased comfort • Better driveability • More safety

Marktleider in veersystemen!

Optimale stabiliteit en sublieme rijeigenschappen – bij voertuigen, in het bijzonder bij campers, is volledige luchtvering voor comfortabel en zelfverzekerd rijden onontbeerlijk.

Verhoogd comfort: luchtvering brengt rust in uw camper en zorgt voor een ontspannen reis. **Beter rijgedrag:** soepel veergedrag en gelijke rijhoogte bij elke beladingstoestand. **Meer zekerheid:** verhoogde stabiliteit bij zijwind, in bochten en bij onverwachte uitwijkmanoeuvres.

Onze geautoriseerde partners informeren u graag individueel en persoonlijk over de mogelijkheden van de producten van VB-Airsuspension. U vindt altijd één van onze partner bij u in de buurt.

VB-Airsuspension is marktleider op het gebied van veersystemen en ontwikkelpartner van onder andere Al-Ko.

www.vbairsuspension.nl

Hoe zoekt ú een camperplek?

Maak kans op een set ANWB Campinggidsen 2014

TopCamper magazine wil graag van zijn lezers weten hoe zij bepalen waar zij hun camper neerzetten, voor een nacht of voor een paar dagen of nog langer. Met de opkomst van apps heeft de camperaar nog meer keus en informatie. Laat ons weten hoe u 'zoekt'. Onder de inzenders verloten we vijf sets splinternieuwe ANWB Campinggidsen.

Natuurlijk, de een gebruikt de camper heel anders dan de ander. Er zijn mensen die altijd op campings staan. Die kunnen vrij gericht zoeken. Wie de camper als 'zwerfauto' gebruikt – zoals Vlamingen het soms zo treffend zeggen – die wil misschien ook de camperplaatsen weten en misschien wel gewoon mooie plekjes om te overnachten. In tegenstelling tot in Nederland, mag je in veel landen ook vrij overnachten op een plek waar parkeren is toegestaan. En er zijn natuurlijk campers die het allemaal doen, net hoe het uitkomt.

Wij roepen u hierbij op om antwoord te geven op enkele vragen. Uw antwoorden verschaffen ons inzicht in de wensen en gewoonten van onze lezers. Uw antwoorden worden strikt alleen gebruikt voor onze beeldvorming; er is nadrukkelijk geen ander doel en al helemaal geen commercieel doel! In het volgende nummer van TopCamper zullen we iets vertellen over de resultaten van dit mini-onderzoek.

Dit zijn de vragen:

- 1 **Gebruikt u camping- en/of camperplaatsgidsen en zo ja, welke?**
bijv. ACSI, ACSI/NKC, ANWB, Campinglife, Alan Rogers, ADAC, Facile-en-Route, Michelin, Bordatlas, Rustiek kamperen, Charmecampings enz.
- 2 **Gebruikt u (vaste) websites? Zo ja, welke?**
bijv. Campingnavigator, ACSI, ANWB, Campingkeuze enz.
- 3 **Gebruikt u apps? Zo ja, welke?**
bijv. Camperplaatsen, promobil, ACSI, CampingApp, ANWB enz.
- 4 **Maakt u gebruik van campings? Zo ja, voor hoeveel procent van uw camperovernachtingen, ongeveer?**
- 5 **Maakt u gebruik van camperplaatsen? Zo ja voor hoeveel procent ongeveer?**
- 6 **Overnacht u op of langs de openbare weg of op een parkeerplaats (dus niet op een camping of camperplaats)? Zo ja, voor hoeveel procent ongeveer?**
- 7 **Kunt u uw keuze voor campings of camperplaatsen of vrij staan toelichten?**
- 8 **Heeft u nog andere opmerkingen in dit verband?**

Ook als u geen gidsen, sites of boeken gebruikt, horen wij dat graag. De antwoorden mogen gerust kort zijn. Maar een leuke toelichting stellen we zeker op prijs.

Mail uw antwoorden (1 t/m 7 of 8) naar redactie@top-camper.eu

De inzendingstermijn loopt af op 31 december 2013.

Als beloning stellen wij vijf sets ANWB Campinggidsen Europa 1+2 2014 beschikbaar. Onder de respondenten zullen wij de gidsen verloten. De boeken worden begin januari verstuurd. <

Moderne campinggidsen met geschiedenis

Tot de belangrijkste papieren campinggidsen in Nederland horen die van de ANWB en van ACSI. De ANWB heeft de langste traditie. De campingredactie daar werkt met grote databases en maakt gebruik van een grote pool van opgeleide inspecteurs. De nieuwe gidsen verschijnen meestal half december. Bij elkaar bevatten de twee Euro-pagidsen een kleine 7000 campings.

TOTALE
KAMPEERMIX

caravana

DE GROOTSTE KAMPEERBEURS VAN NEDERLAND

OPENINGSTIJDEN

Donderdag	23 januari	10:00 – 18:00 uur
Vrijdag	24 januari	10:00 – 21:00 uur
Zaterdag	25 januari	10:00 – 18:00 uur
Zondag	26 januari	10:00 – 18:00 uur
Maandag	27 januari	10:00 – 18:00 uur
Dinsdag	28 januari	10:00 – 17:00 uur

Tickets nu online verkrijgbaar.
Tot € 5,- korting!

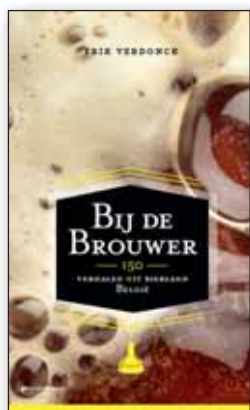
23 T/M 28 JANUARI 2014 - WTC EXPO LEEUWARDEN

Kamperen is ongekend populair. Jaarlijks trekken miljoenen Nederlanders er op uit met de caravan, camper, tent of vouwwagen. Voor al die kampeerliefhebbers is een bezoek aan de Caravana beslist de moeite waard! Caravan- en camperprimeurs, tenten, chalets, ruim 200 campings uit heel Europa, kampeeraccessoires en de nieuwste kampeertrends zijn op de beurs te vinden. Met meer dan 400 exposanten en ruim 40.000 m² expositieruimte mag de Caravana zich de grootste kampeerbeurs van Nederland noemen.

Primeur:
De Caravisio

Erik Verdonck
Bij de Brouwer
 150 verhalen uit bierland België

Overall waar je reist langs Belgische wegen kom je brouwers tegen. Verscholen achter abdijmuren, in kastelen, boerderijen, cafés, obscure keukens en zelfs garages houden Belgische brouwers hun ketels en kuipen in de gaten. Grootschalige bedrijven en charmante microbrouwerijen.

Familiebrouwerijen die hun tradities al jaren doorgeven van generatie op generatie, maar ook experimentele starters. De bierodyssee van Erik Verdonck bracht hem bij honderdvijftig brouwers en ruim zoveel verhalen. Ontdek de vele brouwerijen die ons land rijk is en lees het verhaal achter hun bieren. Van het Antwerpse bolleke tot het best bewaarde West-Vlaamse geheim onder de trappisten: Belgische bieren laten zich niet in één glas vangen. Straf, fruitig, zuur, zoet of pittig: proeven is de boodschap. En nergens smaakt het bier beter dan bij de brouwer!

Behalve informatie over Belgische brouwerijen bevat dit boek per provincie een lijst met biercafés en -restaurants, brouwerijmusea en bierroutes. Dat maakt *Bij de brouwer* tot een complete biergids voor België.

Als freelance journalist doorkruist Erik Verdonck al jaren België op zoek naar goede verhalen en lekkernijen. Het boek telt vele goede foto's van zijn hand.

Davidfonds Uitgeverij, 320 blz., € 24,95

Website
Opstapkip

Sinds 1996 zijn emiritus predikant Mari Aangeenbrug en management-secretaresse Ada Aangeenbrug enthousiaste

camperaars. Hun eerste camper was een Kip, vandaar de naam van hun site (enigszins 'boven de begroting' zeggen ze over die eerste camper – welkom bij de club, zeggen wij dan). Zij bieden op prettig-rommelige wijze veel informatie over het reizen met een camper, doen verslag van lange reizen naar de Noordkaap, Griekenland, Spanje, Italië en Schotland, geven allerhande campertips voor beginners en gevorderden en laten veel gasten aan het woord. Wie gaat klikken in hun lijsten met interessante links, zit nog wel even aan het scherm gekluisterd.

www.opstapkip.nl

App en website
Campmobil Guide

De uitgever van het Duitse camper-tijdschrift *promobil* heeft een leuke app gemaakt die gratis is te installeren voor smartphone en tablet. De *Camp-*

mobil Guide geeft een overzicht van een groot deel van de campers die momenteel op de (Duitse) markt zijn. De meeste modellen zijn natuurlijk ook bij Nederlandse dealers beschikbaar. Aan de hand van enkele vragen wordt een selectie gemaakt die je kan helpen bij een oriëntatie op het camperaanbod. Een ander manier van zoeken is aan de hand van criteria als prijs, soort, merk, indeling, lengte en dergelijke. Half november waren 956 campers in de

Actie voor lezers van TopCamper magazine

De uitgever heeft een viertal exemplaren van de *Fietsscheurkalender 2014* beschikbaar gesteld voor de lezers van *TopCamper magazine*. Tot en met 31 december 2013 kunt u meedingen. Onder de inzenders verloten wij de kalenders. De gelukkigen krijgen het boek thuisgestuurd. Mail naar: **redactie@top-camper.eu** onder vermelding van 'Fietsscheurkalender' plus uw naam en adres.

online catalogus beschikbaar. Om een voorbeeld te geven: wie zoekt op Dethleffs en op 'integraal', krijgt 29 zoekresultaten gepresenteerd. Zoek je op 'half-integraal' en 'tot 7 m lengte', dan krijg je 225 campers voorgeschoteld. De catalogus bevat ook circa 500 caravans.

De app is beschikbaar voor Android, via GooglePlay, en voor Apple, in de App Store. Deze catalogus is ook op de computer te bekijken:

www.campmobilguide.de, gratis.

Peter & Henk Tetteroo
De Fietsscheurkalender 2014
 Een jaar fietsen – Een jaar scheuren

De Fietsscheurkalender is vlot geschreven door de broers Peter en Henk Tetteroo en bevat alle informatie voor een prachtig fietsjaar. Beroepsrenners, wielerkenners, maar ook 'gewone' wielertoeristen vertellen over hun persoonlijke koerservaringen, trainingen, tips, gezondheid, voeding, blessures, materiaal, kleding en over hun belevenissen. De rubriek 'Wielertaal' belicht elke maandag een begrip uit de wielersport. Verder onder meer informatie over belangrijke wielertoeristen en liefhebbers van de koers.

Een jaar lang scheurplezier voor elke wielertiefhebber!

Tirion, 736 blz., € 14,95

De legende heeft een opvolger...

Mastervolt Lithium Ion Ultra

Mastervolt heeft de legendarische Lithium Ion accu op essentiële punten geperfectioneerd. Met als resultaat een krachtpatser van 5000 Wh die zijn gelijke niet kent. De MLI Ultra heeft een **ultralange levensduur**, goed voor meer dan 2000 cycli. Een **razendsnelle laadtijd** van nog geen uur. **Actieve celbalancering** voor efficiënt en veilig gebruik van de acht Li-ion cellen. **Geïntegreerde accumonitoring** die uw systeem nog verder vereenvoudigt. En de Ultra communiceert direct met uw Mastervolt acculader via **MasterBus**, voor een optimale lading. Tel daar de **70% ruimte- en gewichtsbeparing** (in vergelijking met loodzuuraccu's) bij op en u snapt: geen accu kan dit evenaren.

Kijk op www.mastervolt.nl/accus voor alle specificaties

Wijn-apps

Aan het eind van het jaar verschijnen de nieuwe edities van populaire koopgidsen als de *Omfietswijn-gids* (voorheen *Supermarktwijn-gids*) van Nicolaas Klei en de *De Grote Hamersma* van Harold Hamersma. Met de boeken deden talloze prijsbewuste liefhebbers de afgelopen jaren hun voordeel. Een fors deel van het wijnassortiment van supermarkten en slijterijketens wordt becommentarieerd en gewaardeerd. Slimme, scherpe en grappige opmerkingen zijn daarbij niet van de lucht. Nu de informatie ook als iPhone app beschikbaar is, kun je gewoon voor het wijnschap in de winkel kijken wat Nicolaas of Harold er van vinden. Onze ervaringen met de *Omfietswijn-gids* zijn wat dat betreft uitstekend, ook al is het jammer dat de app niet meer alle wijnen weergeeft zoals de eerste editie. De nieuwe app *Superwijnen* van Harold Hamersma gaan we nog beproeven, die werkt ook met een scanfunctie.

NwA'dam, Superwijnen-app, € 5,49
(alleen voor iPhone)

Podium, Omfietswijnen-app, € 3,59 (alleen voor iPhone)

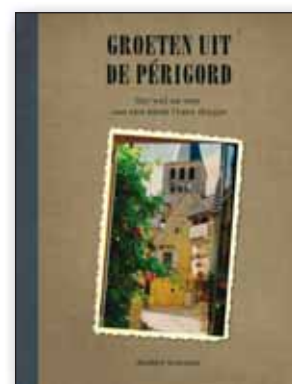
Norbert Koreman Groeten uit de Périgord Het wel en wee van een klein Frans dorpje

Hier hebben we te maken met een bijzonder boek van een kenner. Norbert Koreman is oprichter en uitgever van *Culinaire Saisonier* en andere gastronomische magazines voor onder meer chefs in Nederland, België en Frankrijk.

Koreman schrijft over het dorpje waar hij woont, Saint-Pompon in de Périgord (door Nederlanders hardnekkig 'de Dordogne' genoemd). Wie de Périgord bezoekt, wordt ondergedompeld in een adembenemend landschap van zonovergoten groene heuvels en geelstenen huizen van een merkwaardige architectuur waarin u Anton Pieck kunt herkennen. U ziet de eeuwenoude muren, u ziet de autochtonen 's ochtends wandelen met een brood onder de arm. Maar wat speelt zich achter de coulissen af?

Het viel Koreman op dat vrijwel alle inwoners van het dorpje direct of indirect iets met gastronomie te maken hebben en hij besloot om een aantal reportages te maken. Het resultaat is een tijdsbeeld dat de moderne mens niet meer kent, van een leven om jaloers op te zijn.

Culibooks, 176 blz., € 24,95 (incl. verzendkosten)
www.saisonier.net

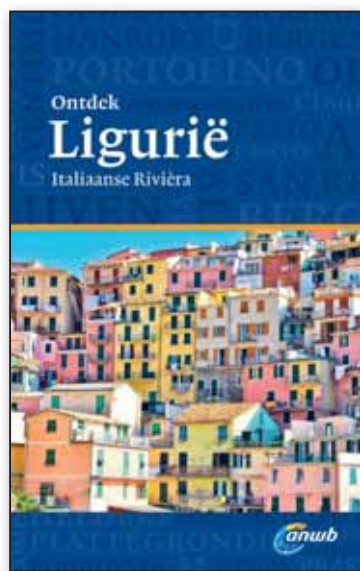
ANWB Ontdek reisgidsen

De nieuwe reisgidsen ANWB *Ontdek* bieden een schat aan informatie voor de individuele reiziger die graag buiten de gebaande paden reist. De serie startte dit voorjaar met negen bestemmingen; de vakantiegebieden van Europa worden op een geheel eigen wijze beschreven.

De auteur is een kenner van de streek, zijn of haar lievelingsplekken en tien 'ontdekkingsreizen' vormen de basis van een *Ontdek*-reisgids. De rondwandelingen en excursies, en de speciaal geselecteerde adressen bieden een verrassende kijk op de streek. Van Picasso in Málaga, de vestingen van Genua en de olijfdalen van Dolcedo aan de Italiaanse Rivièra (Ligurië) tot een sluisentocht per fiets in Zuid-Zweden of het Schotse vogeleiland Handa. ANWB *Ontdek* beschrijft ook plaatsen die nog niet door het grote publiek worden overlopen.

Elke gids bevat een uitneembare grote kaart en meerdere stadsplattegronden. Nu beschikbare titels: Ligurië, Marche, Toscane, Schotland, Zuid-West-Engeland/Cornwall, Zuid-Zweden, Andalusië, Bourgondië en Elzas. Volgend jaar komen meer titels uit.

ANWB Media, 288 blz., € 16,95

Alastair Sawday en Ann Cooke-Yarborough Go slow Frankrijk

Bijzondere plekken om te eten en te genieten

Frankrijk is het land bij uitstek om op 'go slow'-wijze te ontdekken. De overvloed aan uitgestrekte natuur, rustieke dorpjes en de traditionele Franse keuken ervaar je het beste zonder enige haast. Go slow Frankrijk biedt een verzameling van bijzondere plekken om te verblijven (ook al zult u daar als camperaar niet snel zelf gebruik van maken). Maak kennis met de gastvrije eigenaren van klassieke chateaus, Alpenchalets en landelijke boerderijtjes, en geniet samen met hen van hun tradities en het ritme van de seizoenen. Vergezeld door prachtige fotografie en gedetailleerde kaarten en adresinformatie is deze gids ideaal voor het plannen van je *slow journey*.

Alastair Sawday maakte voor verscheidene Engelse uitgeverijen veel boeken over allerlei aspecten aan het reizen in Frankrijk en publiceerde daarover in kranten als *The Guardian*.

Kosmos/VBK Media, 256 blz., € 19,95

Genieten van je vrije tijd!

Bezoek onze
kampeershop
in Hattem!

Alles op één adres:

- ✓ Zeer modern Service-center
- ✓ 2.000m² kampeershop en webshop
- ✓ Schadeherstel met spuitcabine
- ✓ Verhuur
- ✓ Grote keuze campers & caravans

de jong

CARAVANS | CAMPERS | TENTEN | OUTDOOR

Officieel dealer van: **Dethleffs** caravans & campers **bürstner** **HYMER** Camper Center **carado** campers **FENDT** CARAVANS

HATTEM De Netelhorst 1, 8051 KE Hattem, T 038 - 444 37 77 E info@dejongcaravans.nl
www.dejonghattem.nl

TRUCKLAND CAMPERONDERHOUD

TRUCKLAND

SERVICE

Bij alle vestigingen van Truckland 10% korting op
camperonderhoud voor NKC leden, op vertoon van de NKC pas.

WWW.TRUCKLAND.NL

ZWEDEN

MOTALA (ÖSTERGÖTLAND), CAMPERPLAATS CITY I SÖDRA HAMNEN

Productie: Marga Feenstra

Zweden telt heel veel rivieren, meren en meertjes, watertjes en watervallen. Een heel bekend meer voor Zwedengangers is het Vättern in Zuid-Zweden. Motala ligt aan de noordoostkant van dat meer, links van weg E4 die van Helsingborg via Stockholm naar het noorden voert. De camperplaats ligt direct aan de monding van het Götakanaal.

Motala is een industrie- en handelsstad, in de 19^e en 20^e eeuw vooral bekend om zijn mechanische industrie, de eerste van Zweden. Grote gebouwen zijn nog in tact en in sommige zijn tegenwoordig musea gevestigd. Stuur u gezellig over die E4, dan wijzen de bekende camperborden u de weg naar camperplaats Motala City. Eerst komt u op weg 50 of 32 maar beide komen uit op de Vedstenavägen. Halverwege die weg is een afslag richting het meer. Verder rijden over de Fabrikskatan.

Eerst vraag je je af of je inderdaad op de goede weg zit, want links en rechts zie je afwisselend bosjes en industrie- dan wel havengebied. Gewoon doorrijden tot je zomaar de camperplaats ziet liggen.

Een strook groen tussen de weg en het water waarop je een plek kunt zoeken. Midden op de camperplaats staat een witte 'kiosk'. Aan de waterkant huist de 'receptionist' bij wie je kunt betalen. De tarieven staan op een lijst aan de zijkant van zijn raampje. Die kiosk herbergt ook douches en toiletten. Aan de achterkant staan bakken waar je afval kwijt kunt.

Hoewel overall staat aangegeven dat je midden in de stad Motala bent, wijst daar eigenlijk weinig op. En toch ben je in tien wandelminuten in hartje stad.

Het is toegestaan om in het meer met een normale sportvisuitrusting te vissen. Vraag even waar de gevangen vis kan worden schoongemaakt. Het sanitair is daartoe niet bepaald uitgerust. U kunt het hele jaar op deze camperplaats terecht. Het tarief is 150 Zweedse kronen voor de plek en 30 kronen voor stroom. <

Binnen tien minuten in het centrum

Ställplats City i Södra Hamnen

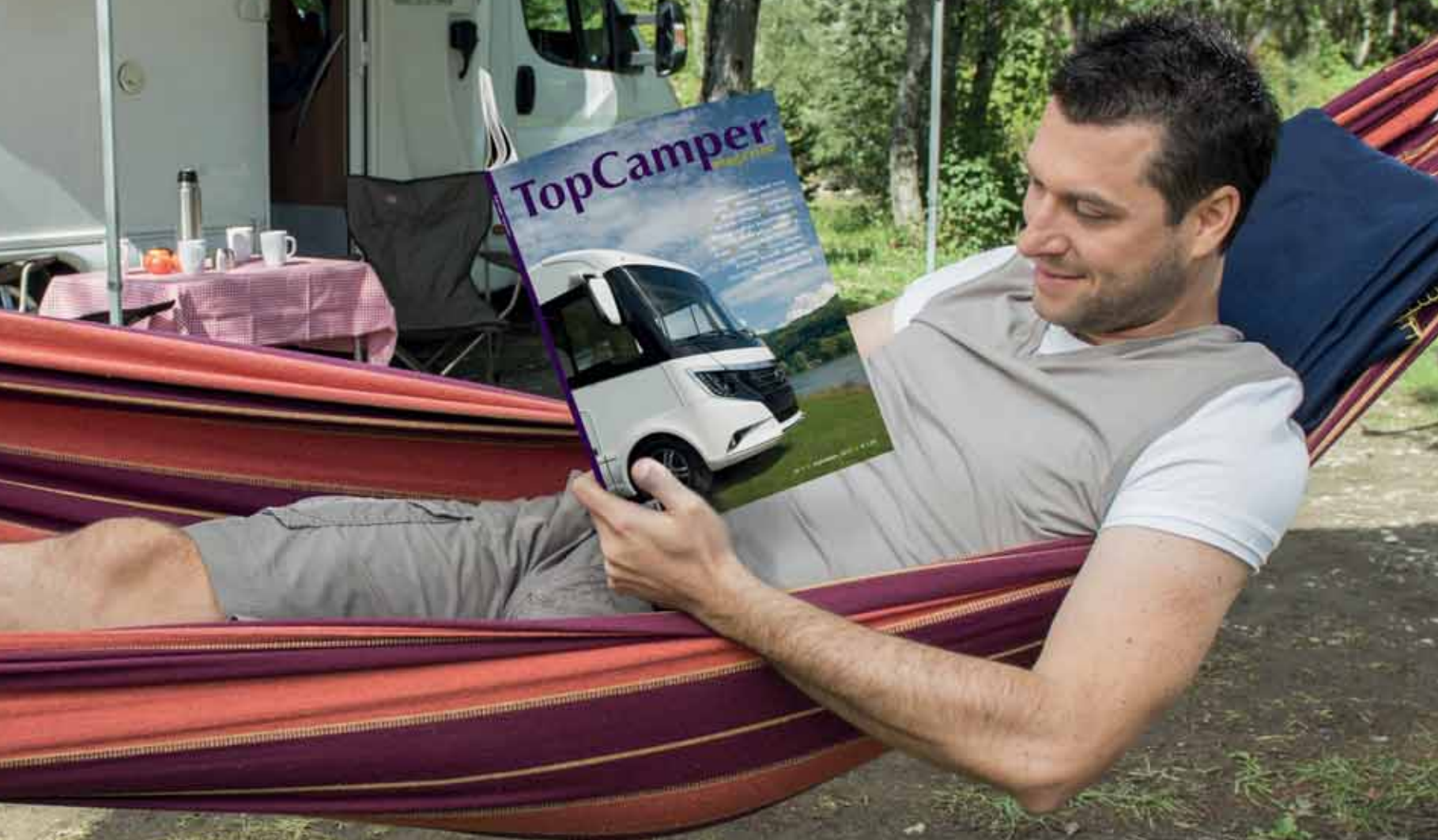
Fabrikskatan 12 H,
S-591 37 Motala
(0046) 768 54 11 11
www.sodrahamnen.se
gps 58.52954, 15.037

LEUK

- Zwemmen en vissen in het meer
- Motala Motormuseum: oude auto's, brommers en motoren
- De radiotoren beklimmen

HAAL MEER UIT UW CAMPERVAKANTIE!

Haal alles uit **TopCamper** magazine

reisverhalen • landeninformatie • inspiratie • productnieuws
culinair • reportages • interviews • campernieuws • techniek

Neem een introductie-abonnement
voor slechts **€14,95** (drie uitgaven)

Mail naar abonnee@top-camper.eu

ITALIË

COGNE (VALLE D'AOSTA), CAMPERPLAATS COGNE

In het uiterste noordwesten van Italië domineert het oudste Nationaal Park van Italië, Gran Paradiso, onder meer bekend om zijn steenbokken. Vanaf Aymavilles in het Aostadal slingert een smalle weg langs de snelstromende Gran Eyvia naar 1534 meter hoogte: Cogne.

Rijdt u op die weg en geniet u van de fantastische uitzichten, de diepe dalen en de besneeuwde bergtoppen op de achtergrond, dan zou u nog bijna de camperplaats van Cogne missen! Op het grote parkeerterrein aan de voet van het dorpje is de helft van het aantal plaatsen voor campers. Het camperdeel is afgescheiden met een slagboom. In het hoogseizoen sta je hier zij-aan-zij met maximaal 119 andere campers. Maar het kan ook lekker rustig zijn, dat is natuurlijk afhankelijk van het seizoen. Je kunt er het hele jaar terecht en onbeperkt 'parkeren'. Hier gelden de maanden december, januari, juli en augustus als hoogseizoen. Dan betaal je € 12 per 24 uur voor de overnachting, buiten het hoogseizoen is dat iets minder. Stroom komt op € 2,50. De betaalautoomat valt niet echt op. Die zit in de muur van het dorp. Ja muur, want het dorp ligt

hoger dan de camper-/parkeerplaats. Links van het midden staat dat aangegeven, misschien even zoeken.

Om het dorp te bereiken sta je voor de keuze: lift of trappen. Beide komen midden in het centrum uit, je valt met je neus in de boter wat betreft horeca en sportzaken. Wat is hier de meest beoefende sport? Bergwandelen! En mocht u toevallig op zoek zijn naar een nieuw paar wandelschoenen? Keus te over. <

Productie: Marga Feenstra

Bergwereld van Gran Paradiso

Area Sosta Camper Cogne

Rue Mines de Cogne
I-11012 Cogne
(0039) 032 89 03 64 22
gp88s3@hotmail.com
gps 45.60873, 7.35781

LEUK

- Ijs eten
- Fietsen naar Valnontey (NB: vals plat!)
- (Berg)wandelen

LUXEMBURG

HEIDERSCHIED (DIEKIRCH), CAMPERHAVEN FUUSSEKAUL

Groothertogdom Luxemburg ligt zo lekker 'om de hoek' voor een korte vakantie; en bovendien strategisch op de vakantieroute over Metz/Nancy. Op de kaart van dit kleine land ziet u heel veel groen: bos; en veel weggetjes met een extra groen randje om aan te geven dat het hier om mooie routes gaat.

Heiderscheid ligt 150 km ten zuiden van Maastricht, in het district Diekirch, midden in het natuurpark Haut-Sûre. Dit gebied is bekend om zijn glooiende dalen en groene landschappen. Heiderscheid, sinds 2012 onderdeel van de gemeente Esch-sur-Sûre, ligt honderden meters

boven het Sûredal en biedt mooie uitzichten.. Op de Route de Bastogne van Heiderscheid richting Ettelbrück (weg 15) rijdt je langs Camping Fuussekaul. En stop daar maar eens even! De eigenaar herschiep de tennisbanen die buiten het terrein lagen in een prachtige camperplaats. Camperhaven of Quickstop noemen ze het. Elke camper staat keurig in zijn eigen haventje omringd door groen gras en jonge bomen. Pal tegenover de entree van de camping, rechts van de weg, is plaats voor 34 campers. Elke plek heeft minimaal 6A-stroom en water. U kunt gebruikmaken van het campingsanitair en er is een wasplaats voor de campers. Boodschappen haalt u in het stadje of nog dichterbij, op de camping. Naast de entree van de camperplaats staat een frituur, mocht u even geen zin hebben om zelf te koken.

Bij de campingreceptie liggen een brochure met mooie routes en informatie over de omgeving. Het terrein is verlicht en wordt bewaakt. U kunt hier tussen vijf uur 's middags en tien uur de volgende ochtend staan, het hele jaar door. In juli en augustus is het tarief € 15, daarbuiten € 10. Voor een langer verblijf betaalt u het campingtarief. <

Quickstop bij mooie camping

Camperhaven Fuussekaul

4, Fuussekaul
L-9156 Heiderscheid
(00352) 26 88 88-1
fuussekaul.lu
gps 49.87809, 5.99293

LEUK

- Kaarsenfabriek Peters in Heiderscheid, www.kaerzefabrik.lu
- Fietsen in de omgeving
- Kasteel Bourscheid op 11 kilometer, www.bourscheid.lu

Pech met uw camper, hoe te verzekeren?

Een goede camperverzekering biedt standaard dekking voor hulpverlening bij pech in Nederland en in het buitenland. Bij dit soort hulpverlening gaat het alleen om transporthulp: het brengen van de camper voor reparatie naar de dichtstbijzijnde garage. In enkele gevallen is beperkt 'sleutelhulp' meeverzekerd. Dat is reparatie ter plekke, langs de kant van de weg.

Maar bij pech onderweg spelen meer zaken een rol. Daarvoor heeft Aveco Verzekeringen de Pechhulp+ verzekering ontwikkeld.

Extra sleutelhulp

Bij de Pechhulp+ verzekering krijgt u uitgebreide sleutelhulp. Bijvoorbeeld voor een mechanisch gebrek, zoals een kapotte radiator, problemen met de koppelingsplaten of versnellingsbak, uitvallende ruitenwissers, maar ook voor andere soorten pechoorzaken. U kunt hierbij denken aan pech als gevolg van het ontbreken van uw linker buitenspiegel, een defecte accu, uitvallen van het alarmsysteem, tanken van verkeerde brandstof, wisselen van een lekke band of u bent buitengesloten van de camper. Ook in deze gevallen krijgt u hulp van Aveco!

Vervangende camper

Als de pech niet gerepareerd kan worden binnen 2 werkdagen, dan zorgt Aveco Verzekeringen voor een vervangende camper. Met deze hulpverlening én de garantie voor een vervangende camper onderscheidt Aveco Verzekeringen zich van alle andere aanbieders. Deze hulpverlening geldt zowel voor Nederland (inclusief woonplaats) als voor het buitenland. Ofwel: voor alle landen genoemd op de groene kaart.

Ook voor familie en vrienden!

Leent u de camper wel eens uit aan familie of vrienden? Geen probleem. Ook zij kunnen gebruik maken van de uitgebreide hulpverlening. De Pechhulp+ verzekering wordt afgesloten voor de camper, ongeacht wie de gebruikers zijn.

De premie van de Pechhulp+ verzekering bedraagt slechts € 45,- per jaar. Het is een aanvullende verzekering die bij de camperverzekering van Aveco Verzekeringen hoort.

Vragen? Uiteraard staat het Aveco Team u graag te woord. U kunt ons bereiken op 0523 - 28 27 29 of kijk voor meer informatie op onze website www.avecoverzekeringen.nl.

TUSSEN TRADITIE EN INNOVATIE

WIJN ZONDER VALSE EXPRESSIES

Wijnmakers heb je in soorten en maten. Voor sommige producenten is wijn een puur technische zaak, voor anderen is het een aangeleerde mengeling van traditie en nieuwe methodes. Voor Vincent Fleith is het vooral een boerenvak. De familie Blanck gaat zijn eigen weg zonder al te veel tegen de tradities te zondigen. Beide huizen willen de smaak van wijn op een natuurlijke manier ontwikkelen.

Tekst en foto's: Culinair Saisonier

Foto boven: de wijngaarden van de Elzas liggen aan de voet van de Vogezen (shutterstock)

Wijnboer Vincent Fleith

Heel lang geleden leefde er in het kleine Elzassische dorp Ingersheim, slechts enkele kilometers van Colmar, ene Antoine, de stamvader van het geslacht Fleith. Hij kon niet vermoeden dat zijn grond elf generaties later zou worden bewerkt door zijn nazaat Vincent. Ongetwijfeld is deze fanaticus net zo met zijn vak bezig als zijn 17e-eeuwse voorvader. Vincent Fleith is in deze streek een van de weinige wijnboeren die bio-dynamisch werken. Voordat hij de exploitatie in 1996 van zijn vader overnam, bereidde hij zich goed op zijn taak voor en liep stages in Californië en Australië, onder meer op Tasmanië. Het werd tijd voor grote veranderingen.

Voor wie het nog niet weet, de biologisch-dynamische landbouw is van het type dat alle chemische bestrijdingsmiddelen en synthetische meststoffen verbiedt en dat met een kosmisch ritme werkt dat essentieel is voor de regeneratie van de grond. Voor Vincent is er geen andere keuze. 'Ik ben daar niet van de ene op de andere dag mee begonnen. Maar wat ik bij veel andere boeren in en buiten Frankrijk zag, deed me nadenken. De tegenwoordige wijnboeren maken veel fouten.' Bij zijn aantreden in 1996 stopte hij direct met onkruidbestrijding en groeide daarna naar het bio-evenwicht, dat hij in 2001 bereikte. 'Het kost in principe drie jaar om van volledig chemisch naar volledig biologisch te gaan, maar het kost je tien jaar van grote risico's om van jezelf te leren.'

Een wijnstok moet pijn lijden

Vincent vertelt over zijn maatregelen en hun weldadige effecten. 'Mijn wijnen hebben een veel hogere aromatische expressie gekregen en vooral een andere dan de valse expressies van de tegenwoordige Elzassische wijnen.' Hij maakt zijn eigen compost en zijn eigen plantenaftreksels om de wijnstokken te behandelen. 'Daardoor heb ik betere resultaten gekregen dan de anderen. Mijn wijngaarden zijn kerngezond en hebben niet meer ziekten dan de andere. Met het bekijken en begrijpen van moeder natuur maak ik twee keer zoveel wijn op 9 hectare als mijn vader op 7,5 hectare deed.' Vincent praat honderduit. Een wijnstok moet pijn lijden en hard werken om goed te zijn. Door alle meststoffen en onkruidbestrijding wordt de plant lui en gaan de wortels niet meer diep de grond in. Maar ook het wijnmaken doet hij anders. 'Het is al negen jaar geleden dat ik stopte met chaptaliseren (suiker toevoegen) en toch bevatten mijn wijnen 15 tot 20 gram restsuikers. Andere boeren, met minder grond dan ik, gebruiken jaarlijks twee tot drie ton suiker in hun wijnmakerij, ik helemaal niets.'

Tegen de stroom in

Zo zorgvuldig als hij met zijn rendement is, zo zorgvuldig is hij ook met de oogst en de vinificatie. 'De oogst kan bij mij zeven tot acht weken duren. Wie alles in één keer oogst, doet het helemaal fout.' Ook de kelder moet je observeren, je neemt beslissingen afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden. De druiven worden niet gekneed, afritsen is verboden en het persen gebeurt

heel langzaam, ook weer afhankelijk van de omstandigheden. In een slecht jaar moet je zeer zacht persen.

De proeverij die volgt, bewijst de filosofie van onze wijnboer goed. Jammer genoeg kunnen we niet alle dertig flessen proeven die Vincent edelmoedig heeft klaargezet. Hij dacht dat we de hele dag zouden blijven. We proeven een recente Sylvaner, een traditionele wijn van een helaas uitstervende stok. Hij heeft een mooi uitgebalanceerd zuurgehalte, met een neus van kweeper tot gekonfijte vruchten. De droge Muscat heeft een prachtige neus van witte bloemen, op het einde geflankeerd door een groene toets. Dit is inderdaad heel anders dan we van de Elzas gewend zijn. We eindigen met een Gewürztraminer Sélection Graines Nobles (edele rotting) van de Grand Cru Furstentum. Deze bevat maar liefst 100 gram restsuikers en 16,5% alcohol. Toch is hij mineraal met een mooi zuurgehalte en niet kleverig in de mond. Zo moet wijn ooit bedoeld zijn geweest!

Een laatste vraag: hoe zit het economisch met dit type wijnbouw? Vincent: 'In zes jaar tijd is mijn omzet verdubbeld. Oorspronkelijk dacht ik me alleen op de gespecialiseerde cavisten en andere kenners te gaan richten, maar ik verkoop tegenwoordig net zo veel aan particulieren.' Sinds enkele jaren voeren Vincent's wijnen het Demeter-label, waarmee ze officieel zijn toegetreden tot de biologisch-dynamische eliteclub. We verwachten dat deze wijnboer ons in de toekomst nog zal verrassen.

Vins d'Alsace Vincent Fleith

8 Lieu-dit Lange Matten, Ingersheim (F)

www.vincent-fleith.fr

De familie Blanck in Kientzheim

De Elzas is een land dat sterk aan tradities gebonden is. Je denkt dan dat de wijnboeren conservatieve mensen zullen zijn. Het tegendeel wordt bewezen als we een bezoekje brengen aan de familie Blanck. De wijngeschiedenis van deze familie in het dorpje Kientzheim is er een van meerdere eeuwen. Nieuwsgierig over het familieverhaal en de wijnen willen we vragen stellen. Frédéric Blanck kijkt ons aan of we van een andere planeet komen. Achter zijn stoere gedrag voelen we verlegenheid schuilgaan, hij zal eerder gewend zijn om wijn te maken dan om journalisten te woord te staan. Hoe dan ook, wanneer hij merkt dat onze interesse oprecht is, smelt zijn stoerheid als sneeuw voor de zon. Frédéric begint te praten en houdt niet meer op.

Vruchten, stenen en nectars

Het domein telt 35 hectare, verspreid over de vijf Grand Crus Schlossberg, Furstentum, Mambourg, Sommerberg en Wineck-Schlossberg plus de vier lieux-dits Patergarten, Altenbourg, Grafreben en Rosenbourg. De familie Blanck wordt gekenmerkt door de geslaagd samensmelting van traditie en innovatie. Frédéric legt ons uit dat er veel biologische bodemverschillen zijn in het mooie Kaysersberg-dal. De wijnen zijn in drie grote groepen te verdelen. 'De vruchtenwijnen, *les vins de fruits*, zijn wijnen waarin men de verfijning van elke Elzassische stok kan merken. In de steenwijnen, *les vins de pierres*, in cru en grand cru, vind je alle expressies van de *terroir* terug. De derde groep bestaat uit de nectars, de late oogsten en de selecties van de edele rottingen. Dat zijn de aristocraten van de Elzas. Over het wijnmaken toont hij zich resoluut. 'We gebruiken geen mest en geen onkruidbestrijding. Zwavel gebruiken we minimaal om te clarifiëren en stabiliseren. En op het gebied van vinifiëren pas ik me aan aan de druif aan, ik respecteer die ten volle. Van goede druiven kun je ook slechte wijnen maken, zoals je met goed staal een slechte auto kunt maken.' We krijgen nog een hele uitleg over de vinificatie, want wijnboeren denken altijd dat we zoiets voor de eerste keer zien.

Blanck kiest zijn eigen weg

Frédéric doet zijn best om ons de indruk te geven dat het hem allemaal niet veel kan schelen, maar dat lukt niet goed, hij weet wat hij wil. 'In feite doe ik gewoon waar ik van houd en ik heb een hekel aan voorschriften en dogma's, al heeft elke *terroir* natuurlijk zijn eigen regels. Het geeft net zo veel

Er op uit met Van Baaren Caravans + Campers

Het adres voor aankoop, verkoop, onderhoud en
reparatie van uw caravan of camper

Van Baaren Campers & Caravans

Zandzegge 1
1731 LP WINKEL (N-H)
T 0224 - 540 244

www.vanbaarencaravansencampers.nl

plezier om een *crémant* te maken als een grand cru. De identiteit van een wijn komt niet uit een persoon, maar uit wat die persoon doet.'

We praten nu over de stereotypen die de Elzaswijnen helaas kennen. 'Dat is de schuld van de restaurateurs en de journalisten. De ene partij heeft de ontwikkeling naar zoetere wijnen beïnvloed, de andere heeft er teveel over gesproken en geschreven. Vandaag de dag wordt gedacht dat alles wat uit de Elzas komt, zoet is of zoet moet zijn. Maar toch is bijvoorbeeld een traditionele gewürztraminer een kurkdroge wijn. Ik schat dat ongeveer zestig procent van de Elzassische wijnen niet zoet zou mogen zijn en dit terwijl bijna iedereen de Elzassers associeert met een aperitiefwijn. Je zult niet vaak zien dat men een pinot gris bij wit vlees serveert.'

Zeven stokken, zes terroirs

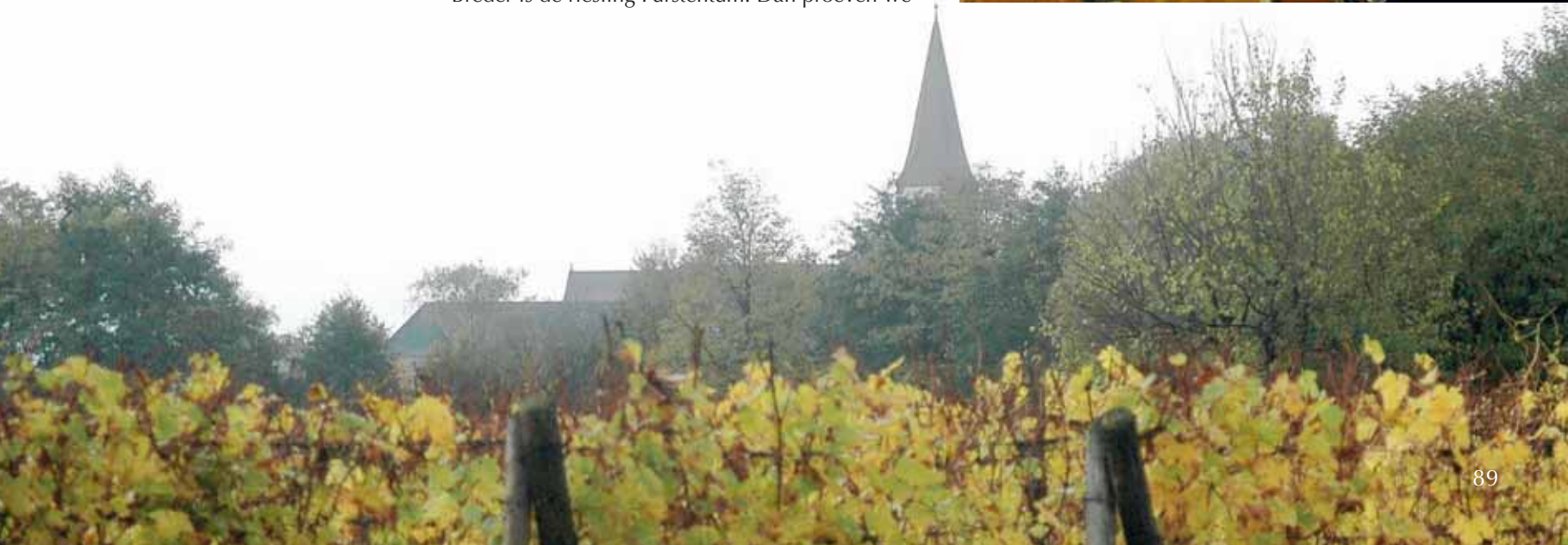
Als we door de kelder lopen en wij Frédéric complimenteren met de mooie vaten die we zien, is hij duidelijk gekwetst. 'Dit zijn vaten uit 1800, zelfs mijn ouders hebben ze al niet meer gebruikt.' Dan is het grote moment van de proeverij aangebroken, gericht op cru en grand cru. Meteen ontdekken we zeer veel expressie in de wijnen. Zelfs bij de riesling Rosenbourg uit een verdraaid moeilijk wijnjaar komen we dat tegen: onderhout, paddestoelen en rookaroma. Vooral onder de indruk zijn we van de riesling Grand Cru Wineck-Schlossberg. Deze is zeer mineraal en heeft een mooie florale neus met chlorofyltoetsen. Breder is de riesling Furstentum. Dan proeven we

voorbeelden van wat Frédéric vruchtenwijn noemt. Zoals de pinot gris die mooi droog en fruitig is. Tot slot wagen we ons aan de nectars, met als hoogtepunt een gewürztraminer Vieilles Vignes met een neus van lychee en rozen en een elegant zuurgehalte. Frédéric: 'Wijn maken van zeven verschillende stokken op zes verschillende terroirs is niet eenvoudig, vooral omdat de terroirs hier erg verschillend zijn.' De kelder van de familie telt maar liefst 280.000 flessen en daar is een reden voor. Blanck denkt zoals zijn voorouders dachten: 'Zo kunnen we genoeg blijven leveren wanneer een jaar tegenvalt.' De grands crus blijven in elk geval drie jaar in de kelder, de overige wijnen één tot anderhalf jaar. Bij het afscheid vertelt de wijnboer wat hij nog vergeten was: 'In de grands crus gebruiken we slechts de helft van de grond om grands crus te maken, want we maken ook traditionele wijnen op basis van druiven uit de verschillende grands crus.' Dat blijkt een commerciële keuze. Zo kan hij topwijnen bieden voor een lagere prijs, wat goed voor het imago is. We nemen nu echt afscheid. Met het gevoel dat er in de Elzas werkelijk iets aan het veranderen is.

Domaine Paul Blanck & Fils

32 Grand'rué 32, Kientzheim (F)

www.blanck.com

Caravan & Camper

Gorinchem
31 januari, 1 en 2
februari 2014

Beurs

Dé beurs voor de echte caravan- en camperliefhebber!

Openingstijden

10.00 - 17.00 uur

Entreprijzen

Volwassenen	€ 6,-
Kinderen 6 t/m 11 jaar	€ 3,-
65+	€ 3,-

Gratis parkeren

www.evenementenhal.nl

Evenementen

HAL

HARDENBERG
GORINCHEM
VENRAY

Evenementenhal Gorinchem

Franklinweg 2

4207 HZ Gorinchem

T 0183 - 68 06 80

F 0183 - 68 06 00

I www.evenementenhal.nl

E gorinchem@evenementenhal.nl

@CaravanCamper_EH

Caravan en Camper Beurs Gorinchem

Ons evenement. **UW MOMENT.**

Met BEARLOCK blijft uw camper op de plek!

Dieven hebben het niet alleen voorzien op uw camper op zich, maar vooral op ook op onderdelen en/of het complete onderstel.

BEARLOCK mechanische autoblokkade is aanzienlijk goedkoper (zorgen- en onderhoudsvrij) dan andere systemen.

BEARLOCK biedt 10 jaar garantie, 3 sleutels en een fraudebestendige sleutelcodekaart

BEARLOCK is niet alleen geschikt voor campers, ook 'gewone' auto's worden gestolen. Wordt geen slachtoffer van autodiefstal en laat een BEARLOCK systeem inbouwen in uw auto. Waardeverhogend bij verkoop of inruil

VbV/SCM
goedgekeurd &
gecertificeerd in
klasse MP-03

Bearlock Nederland BV

www.bearlock.nl / www.camperline.nl

Telefoon: 0527 - 291 430

info@bearlock.nl

Powering *your Lifestyle!*

Onbezorgd onderweg genieten met het comfort van thuis? Dat kan met ORANGE, de nieuwe productlijn van WhisperPower met de beste prijs-kwaliteitverhouding. Energiezuinige omvormers voorzien van een aansluiting voor het laden van laptop, tablet of telefoon, volautomatische acculaders, krachtige sinus omvormer/acculader combinaties, long-life accu's, slimme & stille diesel generatoren voor vaste inbouw en veel meer. Ga naar www.poweringyourlifestyle.nl voor meer informatie en verkooppunten.

www.poweringyourlifestyle.nl

Bezoek ons op de
CARAVANA

VAN 23-01-2014
T/M 28-01-2014

hal
SAKSENHAL

stand
3270

**NIESMANN
+ BISCHOFF**

presenteert

DE NIEUWE ARTO 2014

www.niesmann-bischoff.com
www.vanvenrooymotorhomes.nl